Friedrich Spielhagen

Skelettet i huset

Friedrich Spielhagen

Skelettet i huset

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Friedrich Spielhagen: *Skelettet i huset* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Friedrich Spielhagen: *Skelettet i huset* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

1

"Og her er vort sovekammer," sagde Lebrecht, idet han lukkede døren op; "hvad synes du om det?"

"Det er henrivende!" svarede Anna.

Hun var et øjeblik blevet stående i døren og havde ladet sit blik fare ud over værelset. Derpå gik hun med et par hurtige skridt hen til kaminen og kastede sig i en af lænestolene.

"Gud, hvor jeg dog er træt!"

Lebrecht bed sig i læberne, og der fo'r en skygge over hans smukke ansigt, som nylig havde smilet så forventningsfuldt. Anna kunne ikke se det, for hun havde stemmet fødderne mod kaminens messinggitter og lænet hovedet langt tilbage. Men da han nu – med forsigtige skridt trods det tykke brysselertæppe – for anden gang gik forbi hende, strakte hun hånden ud og sagde i en bedende tone:

"Vær ikke vred på mig, Lebrecht!"

Han havde grebet den lille hånd og førte den til sine læber.

"Hvorfor skulle jeg være vred på dig?" mumlede han – meget utydeligt, for hjertet bankede helt oppe i halsen på ham. Når hun holdt hans hånd fast, når kærligheden lyste ud af hendes øjne, når hendes læber hvælvede sig til kys – da ville han sige hende det!

Men de brune øjne blev ved at være trætte; den smukke, svagt åbnede mund bevægede sig ikke, og hånden gled ud af hans og faldt mat ned i hendes skød. Hans knæ, der allerede havde bøjet sig, rettede sig igen; han vendte sig bort og kunne kun med den

yderste anstrengelse undertrykke det suk, i hvilket hans forpinte bryst ville skaffe sig luft.

Altså var det atter en gang blevet opsat til i morgen, akkurat som det var gået hver aften på den seks uger lange bryllupsrejse! Men denne aften – den første hjemme – var jo ikke som de andre! Efter den kom der jo egentlig slet intet i morgen; som en spiller sætter resten af sin formue på et sidste kort, således havde han jo sat resten af sit mod, sit sidste håb til den. I morgen måtte han sige det – det var ganske vist! Men netop at han *måtte* det, var det forfærdelige. Det var da ikke nogen tilståelse længer – det var ganske simpelt en opdagelse, som han hverken ved tavshed eller usandhed kunne forhale længere, og han ville da stå der som en forbryder, som man efter hårdnakket og forstokket benægtelse endelig har overbevist, og som end ikke tør fremføre det svageste krav på formildende omstændigheder, hvis dommeren ikke foragtelig skal vende det vrede ansigt bort fra den skamløse.

Og denne vrede dommer – hans unge, hans smukke, hans tilbedte hustru, der havde så helt og ubegrænset tillid til ham! – der endnu den foregående morgen – hvorledes havde det dog været muligt, at da hun bøjede sit rødmende ansigt ned over hans skulder og mellem latter og tårer sagde: "Kun dine gode, trofaste øjne, andet ønsker jeg ham ikke!" – Store Gud, at han da havde kunnet le og kysse hende atter og atter – uden at sige hende nogetsomhelst! Han var gået hen til vinduet, havde trukket de svære gardiner fra og stirrede ud i den mørke efterårsaften, der med stærke vindpust strøg gennem de gamle træer, så at grenene knagede, og de tørre blade raslende for mod vinduerne.

Og han tænkte på hin ulykkelige efterårsnat og på den vanvittige jagt gennem værelserne hen til dette vindue. –

Han havde revet det op uden knapt en gang at vide, at han havde gjort det, og han indåndede nu begærligt den kolde og fugtige luft, der strømmede ham i møde og kølede hans hede pande.

"Kære Lebrecht, det trækker skrækkeligt!" sagde Anna henne fra kaminen.

"Om forladelse, det tænkte jeg ikke på."

Han lukkede vinduet, lod gardinerne falde for og gik bort fra fordybningen. Hans kone havde ikke rørt sig fra den stilling, hun sad i. Denne fuldstændige apati hos den ellers så livlige, muntre, ja næsten overgivne kvinde fornærmede ham i hans fortvivlede stemning.

"Du er træt, Anna", sagde han tørt; "du skulle gå i seng."

"Træt, nej, det er jeg slet ikke", svarede hun; "jeg er kun en smule anstrengt; det kommer sagtens af den lange køretur og den skarpe vind, der hele tiden blæste os lige i ansigtet."

"Ja, den sidste kan jeg ikke gøre noget for, Anna; vi er jo nu i Pommern og ved søen, der ikke kender til jeres milde rhinluftninger; og hvad køreturen selv angår, var den jo ikke synderlig morsom, men jeg mente det dog godt, og det skulle du i det mindste anerkende."

Anna rettede sig op i lænestolen. Det var første gang hendes Lebrecht talte til hende i en så kold og hård tone, og hun så på ham med store, mere forundrede end forskrækkede øjne.

"Tilgiv mig", sagde han, "det skulle ikke være nogen bebrejdelse; det faldt mig kun sådan ud af munden – jeg ved

selv ikke, hvad der går af mig – jeg tror, jeg også er noget anstrengt – noget nervøs."

"Lad os hvile os lidt", sagde Anna. "Jeg bliver siddende her i stolen – man sidder ganske udmærket i den – og så kan du lægge dig lidt på chaiselongen. Bagefter får vi sikkert en glimrende middag; at dømme efter sådan som madam Uelzen braser og koger ude i køkkenet, må den blive ganske udmærket!"

"Jeg er kun bange for, at det trækker lidt ud med den," sagde Lebrecht: "du ved, at hun først ventede os to timer senere."

"Jeg har heller slet ikke hastværk; tværtimod," svarede Anna, "jeg er virkelig alt for anstrengt til nu at kunne spise. Jeg vil se at få mig en kop kaffe først, det, tror jeg, vil gøre godt. Det dufter over hele huset af friskbrændt kaffe, ja jeg tror næsten, at den duft er fulgt med lige herind. "

Lebrecht, der lige havde lagt sig på sofaen, fo'r med et sæt i vejret.

"Min Gud, hvad fejler dig, Lebrecht?"

"Mig? Ingenting! Jeg vil kun gå ud og sige det til madam Uelzen."

Den unge kone havde ligeledes hurtigt rejst sig.

"Min Gud!" udbrød hun endnu en gang, "hvor du er bleg! Du har det ganske bestemt ikke godt! Sig mig, hvad der er i vejen!"

Hun lagde sin hånd på hans pande; den var kold og klam, og han skød denne hånd næsten uvenligt tilbage.

"Du er virkelig syg, Lebrecht! Skal vi ikke sende bud efter din ven?"

"Nå, det manglede kun," udbrød Lebrecht med tvungen latter; "han gør kort proces med indbildt syge! Desuden

kommer han vel i alle tilfælde endnu i aften, skønt jeg unægtelig hellere så, at han ikke kom."

"Hvorfor det?"

"Jeg synes, det ville være behageligst, om vi kunne være uforstyrrede den første aften. Du ved, at det var med forsæt, vi ikke valgte iltoget."

"Men mod min vilje, husker du også nok; og jeg tror, jeg havde ret; jeg tror, det ville have været smukkere, om dine venner og de herrer i forretningen havde modtaget os."

"Jeg har ingen andre venner end Bertram – og hvad de herrer angår, kan de meget godt vente til i morgen med at gøre deres opvartning."

"Ja, Lebrecht, det er ikke det; sagen er kun den –"

"At du føler dig alene og ensom med mig i det gamle, øde hus."

Anna rødmede til helt op i tindingerne. "Skam dig dog, Lebrecht!" sagde hun.

"Men det er dog alligevel sandt, Anna!"

"Jeg siger endnu en gang: skam dig!"

Det var blevet et ligefremt skænderi, i det mindste i madam Uelzens ører; og hvis disse ører ikke hørte rigtigt, så var det ganske sikkert ikke madam Uelzens skyld, der allerede i nogle minutter havde stået i en så ubekvem stilling uden for døren, at hun ikke kunne holde det ud længere i ryggen.

Og af den grund; og også, fordi skænderiet syntes at være til ende, og der ikke lod til at være mere at lytte efter, rettede hun sin lille tykke skikkelse i vejret og bankede på.

Det var herren, der straks lukkede op, og gjorde det så voldsomt, at madam Uelzen fik et dygtigt stød og måtte blive

ved at gnide albuen, mens hun meldte herren, at hr. doktoren lige var kommet og gået ind på herrens værelse.

Anna var ligeledes kommet hen til den halvt åbne dør.

"Jeg kunne have lyst til at lade ham gå igen," sagde Lebrecht nølende,

"Det må du på ingen måde!" udbrød Anna; "jeg kommer straks; jeg vil kun gøre en smule toilette først."

"Når han alligevel absolut skal blive til aften, så behøver du jo ikke at skynde dig."

"Så meget desto bedre, kære Lebrecht!"

Hun ville falde sin mand om halsen. Men den ved siden af stående madam Uelzen med de nysgerrige, små øjne i det tykke, røde ansigt generede hende. Hun lagde da kun fingeren på læberne: "Altså på gensyn! Bring foreløbig min kompliment til din ven – og glem ikke kaffen, madam Uelzen."

"Nej, nej!" sagde Lebrecht, idet han skød madam Uelzen ud, og uden at vende sig om lukkede døren så heftigt, at Anna kun med en hurtig bevægelse kunne undgå at få sin kjole i klemme.

"Han er vred på mig," mumlede hun, "og jeg har også fortjent det. Når han nu går hen til det skrækkelige menneske, som han kalder sin eneste ven – i hvilken tone han dog sagde det: Min eneste ven! Nej nej, således sagde han det ikke, men det kom dog ud på det samme! Og nu sidder han hos ham og udøser sit hjerte for ham og fortæller, at han har en lille dum, utilregnelig kone, og at han –"

Tårerne styrtede hende ud af øjnene; hun kastede sig atter i lænestolen, dækkede ansigtet med sine hænder og hulkede:

"At han ikke er lykkelig! At jeg har gjort ham ulykkelig! Nej, nej, ikke ulykkelig, men dog heller ikke så lykkelig, som han har

fortjent det, og som jeg havde håbet og drømt om, at jeg ville gøre ham – jeg, der elsker ham så uendelig højt!"

Hun havde pludselig strakt begge armene langt ud, som om hun ville omfavne den elskede mand. De sank nu tilbage i hendes skød; hun sad der og stirrede stift hen for sig, ind i kaminildens gløder.

Og således som de små blå flammer travlt løb frem og tilbage over de udgående kul, således kom og gik rastløst forbi hendes indre øje billede efter billede, scene efter scene – de tusinde billeder, de tusinde scener fra hendes korte kærlighedsliv, der var blomstret så herligt og solbeskinnet i vejret og havde lyst og strålet så prægtigt og nu skulle synke hen i aske.

Hun så damperens dæk, hvor han gik alene frem og tilbage med den røde bog under armen og med de blå, tankefulde øjne betragtede de vinklædte bredder og de gamle borge. Den høje, blonde mand havde vakt hendes opmærksomhed, længe før veninderne begyndte at more sig over "den stive englænder", mens fætter Arthur drejede på det lille, sorte overskæg og vuggede sig i de slanke hofter, som om han ville sige: "Gud være lovet, at jeg ikke er som den tørvetriller til fætter!" Arthur havde sat et meget utilfreds ansigt op, da faderen nu førte den fremmede, som han i sin godmodighed havde tiltalt, hen til dem og præsenterede ham for damerne som hr. Lebrecht Nudel, købmand fra Woldom. Lebrecht Nudel var et allerkæreste navn, mente fætter Arthur, og "hvem kan i grunden sige mig, hvor Woldom ligger?"

Et par dage efter vidste Arthur ganske nøjagtig, hvor Woldom lå, og det navn, der havde forekommet ham så uhyre komisk, havde han i mellemtiden også fået tid til at vænne sig

til, for det var ofte nok blevet nævnt i Annas smukke, gæstfri hjem, hvor hr. Nudel, der skulle tilbringe et par dage i Köln, gik ud og ind.

Af de par dage blev der imidlertid to uger, og hr. Nudels forretninger varede endog helt ind på den tredje, og stakkels Arthur ville skyde sig ihjel, og han havde virkelig også skudt sig – på ære, hvis han ikke så var blevet berøvet den fornøjelse at kunne danse ved hendes bryllup og vise hende, at der i hans årer rullede Klüngel-Pützernes ægte adelsblod, og ikke en ukendelig blanding med Schmitzsk patricierblod fra købstaden. Moderen havde været fuldstændig på hans side; hun havde så gerne ved hjælp af Schmitzsk patricierguld villet bringe det nøgne Klüngel-Pützi ske stamtræ til nyt flor igen; men den gode fader var blevet stående trofast på sin elskede datters parti og havde på sin rolige, tørre maner sagt: Arthur måtte dog være glad ved at få en fætter, der ved lejlighed kunne indløse en ubekvem lille veksel for ham og bruge den til fidibus bagefter, hvis han havde lyst til det. Han var nu en gang trods svogerskabet med Klüngel-Pützerne og det ægte kølniske patricierblod en jævn, borgerlig mand, der akkurat havde penge nok til tilstrækkelig at kunne vurdere penges værdi. Ja, han tilstod, at han havde en så lav tænkemåde, at hans svigersøns to millioner fuldstændig imponerede ham; og når Anna holdt af manden – Gud vidste, at han gerne ville beholde sin niece i nærheden af sig, men Woldom lå dog i grunden heller ikke helt uden for verden; skønt han ikke holdt meget af at rejse, håbede han dog personlig at overbevise sig om dette, og ved Østersøens bred drikke på det unge ægteskabs lykke i

ægte rhinskvin og af den samme punchebolle, som kongen af Preussen engang havde foræret kongen af Woldom.

Kongen af Woldom!

En bankier i Berlin, hos hvem faderen underhånden havde erkyndiget sig om "produkthandlerens" formuesomstændigheder, havde ikke blot bekræftet de ligelydende udsagn fra Londoner- og Hamburgerhusene, til hvis referencer Lebrecht havde henvist ham, men tilføjet: "Jeg anser endog manden for endnu meget rigere; han er virkelig det, vor vittige, højsalig konge allerede gjorde hans afdøde hr. fader til. Lad ham selv fortælle Dem historien, således som jeg fik den at høre af en åndrig læge fra Woldom, jeg sidste sommer lærte at kende i Heringsdorf."

Lebrecht havde fortalt den med nedslagne øjne, som om han skammede sig, og med usikker, rystende stemme, som en, der har en brøde at bekende.

Og det var dog kun den uskyldigste anekdote af verden, den højsalige konge, der så gerne opholdt sig i Ny-Forpommern og på Rügen, havde også besøgt Woldom og nådigt taget imod det ham tilbudte kvarter i den gamle gavlbygning på torvet. Og da han den næste morgen bad sin vært vise sig byens beskedne seværdigheder, kunne faderen på den ivrige monarks vedholdende spørgsmål: Hvem har bygget denne havnemole? Hvem tilhører disse oplagsværfter? Hvem disse skibe? Hvem har anlagt denne promenade? Hvem dette fattighus? osv. – overensstemmende med sandheden stadig kun svare: "Jeg, Deres Majestæt! – Mig, Deres Majestæt!" – alt eftersom spørgsmålene faldt, indtil kongen, der var blevet ganske tankefuld, pludselig stod stille og udbrød, idet han vendte sig

om til sit følge: "Jeg siger Dem, mine herrer, at hvis jeg desværre ikke var konge af Preussen, ville jeg ønske, jeg var konge af Woldom."

Og på den prægtige bolle af drevet sølv, der et halvt år efter kom fra Berlin, havde Woldoms byvåben pranget ved siden af kongen af Preussens, og under kongens og faderens sammenslyngede initialer stod der med guldbogstaver: "Den taknemmelige konge af Preussen til hans kollega i Woldom."

Hvor ofte havde Lebrecht ikke siden måttet fortælle historien, og hvor hjerteligt havde ikke faderen hver gang lét, og den stolte moder havde smilet til ham, og hun selv – hun havde blot stadig set sin Lebrecht ind i det kære ansigt, der i den rørende forlegenhed kun forekom hende endnu tusinde gange elskeligere, og ved sig selv sagt: "Han konge! og jeg hans dronning! Hvor lykkelige vil vi ikke blive!"

"Vil vi ikke blive!" Endnu var de det jo ikke fuldstændigt; i det mindste var Lebrecht det ikke; og hvorledes turde hun vel være det, når han ikke var det! Han følte sig ikke rigtig vel til mode i hendes forældres hus. Med faderen stod han ganske vist på en fortræffelig fod, det var jo så naturligt: hvem kunne vel lade være at holde af den gode, gamle fader, der ville alverden vel og naturligvis så meget mere sin eneste elskede datters tilkommende mand! Moderen mente det jo heller ikke ilde – ganske sikkert ikke; men det var dog for hendes Lebrecht, der hadede alt praleri, sikkert en hård opgave, vedblivende at se sig indviklet i samtaler, der evig og altid havde det samme mål: Forherligelsen af Klüngel-Pützernes familie; hvor glimrende den en gang havde været med sine halvtredsindstyve borge ved Rhinen; og hvorledes den var beslægtet med Sickingerne og

andre højtstående adelsfamilier, og endogså halvvejs besvogret med det kejserlige hus af Habsburg, og hvorledes glansen nu lidt efter lidt var blegnet, lig den nedgående sol, indtil – o grusomme skæbne! – en Klüngel-Pütz – hun selv – havde giftet sig med en borgerlig; og datteren af dette ægteskab – efter de jernhårde love, der råder over store familiers opblomstren og undergang, nu atter ville ægte en borgerlig!

Og lige så lidt Lebrecht harmonerede med moderen, lige så lidt kunne han finde smag i husets muntre, selskabelige liv. Han følte sig urolig ved de mange menneskers idelige kommen og gåen – han sagde det ganske vist ikke, men hun så det dog tydeligt af et melankolsk, næsten vredt blik, som han af og til, når han troede sig ubemærket, lod glide hen over den brogede vrimmel: disse sporeklirrende, sabelraslende officerer med den slanke Arthur i spidsen, der snart tog sin rolle som forsmået tilbeder fra den tragiske, snart fra den komiske side og var lige så uudholdelig i den ene som i den anden; – disse dandyagtige, sødttalende referendarer og assessorer, der næsten alle sammen var reserveofficerer og med kammeraterne i linjen førte en halvskjult eller åbenlys jalousikamp, hvis genstand hun – hun selv – et par år havde været.

Hun kunne og ville ikke nægte det, når Lebrecht hentydede til det; og heller ikke, at hun havde fundet behag i disse år, at hun af hele sit hjerte havde glædet sig ved sine triumfer; at hun fuldt og fast havde troet på Rhin- og Mosel-turenes, på officers- og juristballernes saliggørende kraft – indtil hun så ham: den blonde englænder, den pommerske produkthandler, kongen fra Woldom! Og nu bort med denne sky fra din kære pande, min elskede, kongelige herre! den klæder dig slet ikke og er oven i

købet en forbryderisk tvivl om min kærlighed. Eller skal jeg måske tvivle om din?

Ak, hun havde ikke tvivlet om hans kærlighed, ikke tvivlet blot et eneste sekund! Og dog var denne sky, som hun første gang troede at have kysset bort for bestandig, kommet tilbage atter og atter og var blevet mørkere og mørkere, som asketæppet derhenne lagde sig tættere og tættere over de udgående gløder. Og hun havde på deres bryllupsrejse lagt mærke til, at dette mørke tiltog i samme grad, som de nærmede sig hans hjem; ja, hun kunne bagefter ganske tydeligt huske, hvorledes der indtrådte et vendepunkt i hans stemning fra den dag, de forlod Como-søen for at vende tilbage over Venedig, Wien, Prag og Dresden. Hun havde grublet og grublet over, hvad grunden vel kunne være, hvad det var for tanker, der gik gennem hans sjæl, når han således på de lange jernbaneture og i teatrene sad hensunket i sig selv, og så pludselig – hver gang efter et stjålent blik på hende, der havde iagttaget ham i tavshed – genoptog den afbrudte samtale eller begyndte på en ny. Var det forretningssorger? Han havde forsikret hende, at det ikke var noget af den slags. Følte han sig syg? Nej, han havde aldrig været raskere. Elskede han hende ikke mere? Han lukkede, når hun spurgte om dette, hendes mund med lidenskabelige kys. Var han da ikke lykkelig?

Der blev til sidst ikke noget andet spørgsmål tilbage, og netop fordi der ikke gjorde det, kunne hans forsikring om, at han var lykkelig, ja at han knap formåede at fatte det overmål af lykke, hendes kærlighed overøste ham med, netop derfor kunne denne forsikring ikke berolige hende. For nu var det ikke længere den alt for bevægede selskabelige atmosfære i hendes

forældres hus, der kunne tynge på ham; nu var det ikke længere moderens langtrukne foredrag over hendes families glans og forfald – dette og alt, hvad der havde været hendes brudgom så ubekvemt, lå for bestandig bag dem; han havde jo hende – hende ganske alene – mellem alle de tusinder af ligegyldige mennesker, der hastede forbi dem – alene, som befandt de sig på Robinsons ø!

Var det ikke for at føre hende bag lyset angående den egentlige grund til hans bekymring, når han med et melankolsk smil sagde: Jeg vil tro, at du kunne være lykkelig med mig på en Robinsons ø – ligesom jeg ganske sikkert ville være det med dig; men i Woldom! – i Woldom, den lille, mørke by ved den grå Østersøkyst; i Woldom, hvor teater er en fabel og koncerter et eventyr, hvor man slet ikke kan komme i forlegenhed med valget af sin selskabelige omgang, fordi der ganske simpelt ikke eksisterer noget selskab – der kan det dog vistnok ofte have sine vanskeligheder med lykken, der vil der dog vistnok komme mange dage, om hvilke du må sige: "De behager mig ikke."

Det var forgæves, at hun i begyndelsen med iver og senere med hemmelig vrede og næppe undertrykte tårer svarede:

"Sæt, at det alt sammen var, som du siger. Men hører jeg det da for første gang? Har du ikke sagt det samme, da jeg endnu ikke vidste, at du elskede mig? – Nej! Det vidste jeg jo lige fra det første øjeblik, og du vidste, at jeg elskede dig, og at jeg vil følge dig lige til verdens ende, end sige da til dit hjem, som du skildrer så trøstesløst. Jeg lod dig rolig tale og spurgte kun; holder du af at leve der? Og du svarede: Jeg finder det næsten over alt andetsteds smukkere; og dog tror jeg, at jeg ikke kunne leve noget andet sted i verden. Så kan jeg det heller ikke,

svarede jeg, og hvad jeg den gang sagde, siger jeg endnu i dag, og du, du må tro mig, indtil jeg giver dig beviser på det modsatte. Før det øjeblik kommer, må du, hvis du elsker mig, ikke tale et ord mere om det."

Han var virkelig heller ikke i de sidste otte dage kommet tilbage til dette tema. Først samme dags morgen, i Berlin, var han atter begyndt på det.

De havde oprindelig villet rejse med eftermiddagstoget, der indtraf til Woldom klokken ti om aftenen, og han havde allerede aftenen forud telegraferet besked til sit hjem og sin forretning. Men så havde han forandret sine dispositioner – besynderligt nok, da han ellers endog med et vist egensind plejede at holde fast ved sine beslutninger, som han altid først fattede efter moden overvejelse. Det var for sent faldet ham ind, at det, hvis de indtraf til en forud bestemt tid, næppe ville gå af uden modtagelseshøjtideligheder, skønt de herrer på kontoret vidste eller dog kunne vide, hvor lidt han holdt af den slags historier. Der ville da blive holdt taler, som han måtte svare på, og der ville efter al sandsynlighed følge en højst urolig aften ovenpå, mens han netop længtes efter ro. De kunne forskaffe sig denne ro ved et ganske simpelt middel: de behøvede kun at tage med morgentoget i stedet for med iltoget om eftermiddagen. Dette første var ganske vist et meget langsomt tog og holdt ved hver station; men de kom dog altid et par timer tidligere hjem.

Hun var tilfreds med dette, dog ikke fordi hun syntes om planen – tværtimod! Hun fandt det fuldstændig i sin orden, at herrerne på kontoret tog lidt højtideligt mod deres chef, når han kom hjem igen med sin unge kone, efter at have været seks uger borte; hun havde slet ikke noget mod den slags "historier",

og hvis det skulle komme til at gå en smule lystigt eller måske endogså larmende til, så desto bedre. Men hun havde dog efter et par tilbageholdende, forgæves indvendinger viselig tiet og i al hast gjort rejsetøjet i stand, så de kunne komme afsted om morgenen.

Og de var så også rejst, hvor gerne hun end havde sovet en time længere. De sidste dage på rejsen havde været meget anstrengende, og hun følte sig – for første gang – virkelig udmattet, hun havde imidlertid ikke ladet sig mærke med noget og havde ikke en gang under selve turen forsøgt at sove, om hun end et par gange ikke helt havde kunnet undertrykke en svag gaben. Men jo større ulejlighed hun gjorde sig for at tage alt fra den gode side, desto mere utilfreds og utålmodig var Lebrecht. Sagen var dog værre, end han havde tænkt sig; denne langsomhed, denne evindelige holden var utålelig! Han gik frem og tilbage i kupéen – de rejste, som altid, på første klasse og var alene – lukkede snart vinduet og åbnede det snart igen, skændte på togføreren og optrådte så irriteret overfor en herre, der på en af stationerne kom hen til vinduet og, efter hvad han sagde at dømme, var en Woldomer og endog en forretningsven, at manden syntes ganske betuttet og hun selv blev ligefrem forskrækket over denne besynderlige heftighed hos sin ellers så rolige og tålmodige husbond.

Han gjorde dog straks efter undskyldninger, og hun hørte ham, efter at han havde trukket vinduet op igen, sige til manden, at de i Büssow ville tale videre om sagen.

Derpå begyndte vandringen gennem kupeen igen, og, idet han pludseligt blev stående, sagde han: "Büssow er nemlig den station, hvor sidebanen går af til Woldom. Der er endnu fire

eller fem mil dertil; klokken er nu to; når vi tager en vogn der, kan vi være i Woldom næsten lige så tidligt som dette forfærdelige tog. Vi lader vor bagage blive tilbage og er da vor egen herre. Som dreng og ungt menneske, da her endnu ikke var jernbane, har jeg gået, redet og kørt denne vej over hundrede gange. Den er just ikke smuk, ligesom intet her til lands; men for mig repræsenterer hver poppel langs vejgrøften en kær erindring. Og du kan jo straks tage denne tur som en prøve på, om mine skildringer af land og folk stemmer overens med sandheden eller ej. Vil du?"

Naturligvis ville hun.

Det var en hård prøve, og hun havde mere end én gang måttet tilstå for sig selv, at Lebrecht ikke havde overdrevet. Af befolkningen havde hun rigtignok ikke fået meget at se, men så meget desto mere af landet; uendelig brun hede eller grå marker, over hvilke der strøg en kold, klam vind – så kold og klam og rå, som en decembervind knap var det hjemme ved hendes smukke Rhin, og de var dog først i slutningen af oktober! Fra tid til anden viste der sig på disse øde sletter en ensom bygning omgivet af træer og buske; en enkelt mølle på toppen af en af de små høje; i større eller mindre afstand mørke striber skov. – Hun søgte at indbilde sig, at alt det om sommeren jo måtte tage sig ganske kønt ud, når engene grønnedes, når heden blomstrede, når de uoverskuelige marker vuggede sig med gyldne bølger, og lærkerne trilrende steg op mod den blå, med store, hvide skyer oversåede himmel; men den grå, regnfulde virkelighed gjorde det ubarmhjertigt af med alle disse brogede fantasibilleder. For nu var det også begyndt at regne, og i den lille, åbne, tostolede vogn – holstener havde

Lebrecht kaldt den – var man givet fuldstændig til pris for uvejret.

Alt det ville hun imidlertid gerne have fundet sig i, og det kunne jo også have været meget værre – endskønt hun i dag på grund af den legemlige udmattelse virkelig følte anstrengelsen og ubehagelighederne mere end ellers – hvis Lebrecht blot havde været lidt muntrere, hvis han her i nærheden af sit hjem havde genfundet det rolige, faste væsen, der fortryllede hende i så høj grad og i hendes unge øjne stillede den høje, blonde nordtysker som en konge mellem skaren af hendes tilbedere. Som han tidligere havde erklæret besværlighederne ved jernbanerejsen for uudholdelige, således gav han nu ondt af sig over den situation, han selv havde medført, som om andres uforstand eller egensind havde pånødet ham den. Med rejsehuen trukket langt ned i panden, og med overfrakkekraven slået op, sad han lænet tilbage i sit hjørne som en, der i det mindste ikke længere vil spilde noget ord over en ubehagelighed, han ikke kan ændre. Og denne tavshed ængstede hende langt mere end hans tidligere heftighed. Til slutning vovede heller ikke hun længere at tale og havde nu rigelig tid til at høre på seletøjets knirken, på spektaklet, som hjulene gjorde, på hestehovenes klapren og den langtrukne piben af vinden, der susede hen over de våde marker og bøjede poplerne næsten helt ned til jorden. Disse svajende popler! Hvis hver af dem virkelig, som Lebrecht tidligere havde sagt, bragte ham en ungdomserindring, hvor sørgelig måtte da ikke denne ungdom have været! Hun bandt sig et tørklæde om hovedet, kun for ikke at høre den forfærdelige susen så tydeligt, og

lukkede øjnene hele kvarter ad gangen, blot for ikke længere at se toppenes spøgelsesagtige nikken.

Snart behøvede hun ikke længere denne sidste forsigtighed; de tunge skymasser blev mørkere og mere truende og syntes for hver gang hun atter så op til dem, at have sænket sig dybere; det blev aften, og aftenen gik over til nat, skønt klokken ikke kunne være synderligt over syv. Ingen venlig stjerne på himlen og intet trøstende lys dernede på jorden; kun en enkelt gang dæmrede der et mat skær henne til siden for straks igen at forsvinde, og kusken sagde "Galgebjerget". Det var de første ord, manden, der sad bøjet ud over sine stive krikker, havde sagt på hele turen.

Hun tænkte over, hvad han egentlig havde villet sige. Knyttede der sig for ham en særlig erindring til dette ominøse sted, ligesom for Lebrecht til de susende popler? Stod virkelig en galge der endnu og ragede op i den sorte nat? Var det skær, som dæmrede der, en flamme fra Helvede. Eller simpelthen lampeskinnet fra en fredelig møllerstue? Havde den tavse kun ment, at farten nærmede sig sin ende, og at der snart ville dukke andre lys op af mørket?

Gud være lovet! Der var virkelig andre lys: to, tre, fire – en hel række, banegårdens lys, forklarede Lebrecht; så endnu et stykke chaussé uden popler – Gud være lovet! – så til højre og venstre lave, firkantede, af mat lysskær oplyste vinduer mellem store, mørke masser – ifølge Lebrechts udsagn lader, der tilhørte de agerbrugere, der boede i forstaden – en mørk og snæver port, ved hvis indgang og udgang en i kæde hængende lygte blev rystet af vinden, – noget bedre belyste og bredere gader med, som det syntes, pynteligere huse – endelig en lille, firkantet

plads, på hvis ene, åbne side havnen fandtes – gennem vindens hylen kunne hun høre havets brusen, og hun så, om end utydeligt, høje, svajende master aftegne sig mod den nu lysere himmel, – og nu lige for hende et par bygninger, der i de lave omgivelser tårnede sig i vejret som borge: til venstre det højtgavlede rådhus, til højre ved siden af, kun skilt fra dette ved et smalt stræde, et hus med endnu højere gavl – hans hus, der også skulle blive hendes, – det hus, som han så ofte havde skildret hende, og som hun nu, da hun fra vognen kastede et sky blik i vejret, så rage direkte op i den sorte nattehimmel med dets brede masser, der tårnede sig op, kun belyst af de hist og her over torvet spredte lygter og skæret fra husenes vinduer – en tavs, mørk hemmelighed af sten.

Nu blev den svære dør langsomt åbnet; den gamle Balthasar – hun havde jo længe kendt dette navn – stod der og forsvandt straks igen, da vinden pustede lyset ud bag hans fremstrakte, magre hånd. Hun var nær ved at le; det så jo akkurat ud, som om den gamle mand kun havde villet vise sin uhyre, kobberrøde næse! – Men hun kunne ikke le. Der var dørtærsklen, som hun i tankerne så ofte havde overskredet ved sin elskede Lebrechts hånd, og – "Men så gå dog ind!" udbrød Lebrecht utålmodigt, mens han betalte kusken. Han havde ganske sikkert kun ment det godt, men dog lød det hæsligt i hendes forvænte øre.

Så havde han imidlertid straks igen været ved siden af hende, før hun endnu havde gjort et par skridt i den store, nederste entré, hvor allerede den tykke madam Uelzen ønskede dem velkommen med mange kniks og under mange udbrud af forbavselse over herskabets uventede komme. – Og hun var ved hans arm gået op ad den brede egetrappe, der begyndte midt

nede i entreen og så med besynderlige, lave trin mellem kolossale, sorte gelændere førte op til et bredt galleri, der ud imod trappen atter var indfattet af kolossale sorte gelændere, og hvor samtlige værelser i første etage syntes at munde ud.

Og videre var hun ved hans arm vandret gennem værelserne, mens madam Uelzen gik foran med lyset, og mens Balthasar bag dem tændte andre på borde og spejlkonsoller.

Og da det stadig først blev lyst bag ved dem, havde hun haft en fornemmelse, som om hun vandrede gennem en labyrint, hun aldrig ville lære at finde sig tilrette i; og så havde Lebrecht åbnet den sidste dør og sagt: "Her er vort sovekammer," og så –

Det prægtige ur på kamingesimsen slog otte med sagte sølvstemme. Anna fo'r i vejret som én, der pludselig vågner af en lang søvn, han har drømt noget uendeligt i – noget uendeligt, i hvis virvar han stadig kun søgte det, som han ikke kunne finde.

Nej, sovet havde hun ikke; og det havde heller ikke været drømme, der var faret hende gennem hoved og hjerte i forunderlig vild hast, mens hun stirrede på de små, blå flammer, der hoppede hen over gløderne: det havde været hele hendes korte kærlighedsliv, som hun i få minutter havde gennemlevet endnu en gang – havde sammenfattet i et eneste stort blik, som vandreren et stort landskabsbillede med alle dets utallige enkeltheder, mens han dog kun ser ud mod skyen, der netop hæver sig over horisonten, og om hvilken den ængstelige fører har sagt ham, at den, før man endnu når det nære mål, vil dække hele den smukke, smilende verden med et gråt tågeslør og overøse den med regnstrømme.

Den ængstelige fører – hendes bankende, bebrejdende hjerte! Hun havde bestået prøven dårligt!

Hvornår havde vel tidligere et dårligt vejr kunnet berøve hende hendes gode humør? Hvorledes havde det ikke været hin eftermiddag, da de, på udflugten i Siebengebirge, oppe på Löwenburg blev overrasket af uvejr, og så – også i styrtende regn og til sidst i fuldstændigt mørke og oven i købet til fods – måtte tilbagelægge den lange vej til Königswinter. Men det var rigtignok sandt: da havde hun støttet sig til hans arm, og enhver hindring, de måtte overvinde på vejen, havde kun været en anledning mere til spøg og latter og lykke! Når han nu i dag sad tavs og i dårligt humør ved hendes side, havde hun så ikke haft en pligt til at berolige ham ved fordoblet munterhed, hun, der dog kunne være så munter, og som han så gerne så rigtig munter! Var det ikke muligt, at han kun havde ventet på det og anset hendes tavshed som et bevis på, at hans frygt var gået i opfyldelse, og at hun fandt hans elskede Pommern afskyeligt? Og nu, da de var kommet ind i hans hjem, da de vandrede gennem værelserne – ja ganske vist, han havde skyndt sig meget, men hvorfor havde hun fundet sig i det? Hvorfor havde hun ikke forlangt lov til i ro at beundre den fyrstelige pragt, hvormed alt åbenbart var udstyret? Og da de nu til sidst var trådt ind i dette værelse, der slet ikke syntes at være noget værelse, men et stort telt, tapetseret og møbleret i blåt og sølv – så elegant, så rigt og dog så hyggeligt og behageligt, som hun havde drømt sig det, og som hun lejlighedsvis en gang havde udmalet ham det i et par spøgefulde ord – han, den gode, fortræffelige mand havde forstået og husket det alt sammen og vidst at indrette det endnu tusinde gange smukkere! Og hun!

Var hun faldet ham om halsen? Havde hun takket ham for hans omhyggelighed, hans godhed, hans kærlighed! Havde hun sagt: jeg vil gøre dig dit mørke hus lige så lyst ved min kærlighed, som morgensolskinnet gør en dugdråbe! Jeg vil kysse skyen bort fra din pande, du kære, tåbelige menneske! Og jeg vil gøre dig så lykkelig, som jeg er det!

Ak, intet, intet af alt det havde hun sagt! Her på stolen havde hun kastet sig og ved sin upassende opførsel – for første gang siden hun havde set ham – aftvunget den ellers så milde og kærlige et hårdt ord; og da han før forlod hende, var skyen på hans pande så mørk som aldrig før, skyen, som ikke først var kommet i dag, og som hun altså heller ikke havde fremkaldt ved sin adfærd i dag; den skæbnesvangre sky, der allerede havde været der i uger og følgelig måtte have en anden, dybere grund, og kun kunne have én: – Jeg har taget fejl af dig; du er ikke den kvinde, der kan gøre mig lykkelig!

Og da nu al hendes eftertanke også denne gang førte hende nøjagtig til den samme sørgelige slutning, hendes grublerier hidtil hver gang var nået til, brød den stakkels Anna – lig et barn, der ikke ser nogen mulighed længere til at slippe bort fra den forfølgende fare – ud i høj hulken og dækkede ansigtet med sine hænder, så at tårer rislede frem gennem de smalle fingre.

Således kunne hun da ikke se den tykke husholderske, der, efter at hun sagte – meget sagte – havde banket på, uden at afvente et "kom ind" åbnede døren en smule – en ganske lille smule – og nu allerede i et halvt minut havde kigget gennem åbningen, men derpå forsigtigt lukkede døren igen og bankede højt på, som var det første gang, og trådte ind med et forretningsmæssigt smil på de tykke læber, samt på

præsentérbakken bar den kop kaffe, som den nådige frue før havde forlangt.

2

Anna var forskrækket faret i vejret og havde, så godt det ville gå, søgt at skjule sine tårer. Det syntes umuligt, at madam Uelzen ikke skulle have set noget, om hun end på ingen måde lod sig mærke med det, men idet hun rykkede et lille marmorbord frem og serverede kaffen, bad den nådige frue undskylde, at det havde varet så længe, og at hun ikke opvartede den nådige frue så godt som den kammerjomfru ville gøre det, hr. kommerceråden og fru kommercerådinden vel sagtens bragte med om otte dage.

"Jeg ved ikke, om mine forældre så hurtigt vil gøre alvor af det lovede besøg," sagde Anna.

"Herren ventede det dog," svarede madam Uelzen, "og jeg kan heller ikke tro andet, end at De gør det. Sådanne kære forældre længes altid efter deres datter, og datteren længes efter de kære forældre; man har aldrig før været skilt i livet og skal nu pludselig til det; men savn og skilsmisse volder sorg. Jeg har allerede været hos mange nådige herskaber, der lige nylig var blevet gift og holdt af hinanden som turtelduer. Men naturligvis: af den bare kærlighed alene kan man ikke leve, der hører endnu meget andet til, og før alt det er kommet i orden, går der måneder og ofte år hen, og ofte kommer det slet ikke i orden!"

Lebrecht havde sørget for, at Anna ikke havde nogen alt for høj mening om madam Uelzen. Han kaldte hende en person, der på sin vis var brugbar nok, men dog havde mange svagheder, blandt hvilke en ustyrlig snakkesalighed i hans øjne

eller rettere for hans ører var den værste. Og den forsigtige moder havde endnu i de sidste dage gentagende opfordret hende til i det mindste i begyndelsen, indtil hun selv følte fast grund under fødderne, at stå sig godt med denne indflydelsesrige person, der allerede havde styret husholdningen i ti år.

Men Anna tænkte nu på alt andet end på disse advarsler og forsigtighedsregler. Hvad den tykke, gamle dame der, med de kødfulde hænder foldede over maven, sagde på sin hyggelige, langsomme maner – i den kostelige dialekt, som hun først havde hørt hos Lebrecht, og som hun derfor havde vundet så kær – det var jo alt sammen fuldstændig rigtigt og talt lige ud af hendes sjæl.

"Ofte kommer det slet ikke i orden!" gentog hun.

Madam Uelzen havde allerede været bange for, at hun dog af en begyndelse at være var gået for vidt. Nu, da hendes ord åbenbart fandt så god genklang hos den unge frue, vedblev hun beroliget:

"Javel, slet ikke! Skønt man aldrig tør tilstå det, men altid må indgyde en stakkels ung dame mod, som jeg også altid gjorde det hos den unge nådige fru von Milzow, hvor jeg allerede et helt halvt år alene havde ført husholdningen for den unge hr. baron, der var så god en herre, om han end havde sine særheder, således som vi alle sammen har det, og ofte drak en flaske mere, end han strengt taget kunne tåle. Nå, nådige frue, hvis det var grund nok for en ung kone til at være ulykkelig, så eksisterede der ikke mange lykkelige, i det mindste ikke her hos os; men hvad min unge nådige frue fra den gang angår, hun var ulykkelig, sådan rigtig af hjertens grund, og blev også ved at

være det, hvad jeg end sagde, indtil vi en morgenstund fandt hende i dammen bag parken, men så havde hun allerede været død et par timer."

"Store Gud!" udbrød Anna, "og har man da aldrig fået at vide, hvorfor hun tog livet af sig?"

"Aldrig sådan rigtigt," svarede madam Uelzen og rokkede på hovedet. "Nogle sagde, at hun allerede i forvejen havde haft en kæreste, en løjtnant, der var blevet i Bøhmen, og som hun så gerne ville have haft til mand, hvis ikke de kære forældre havde sat sig imod det og truet hende til at gifte sig med min nådige herre, mens den anden – nemlig løjtnanten – skød sig ihjel ene og alene af den grund. Men det er dog kun sådan noget, man fortæller; mig har hun aldrig sagt noget om det, og det havde hun dog ganske bestemt gjort, hvis der havde været noget i det, for hun var meget tilfreds med mig og sagde altid: "Som De vil, madam Uelzen!" eller: "Gør De det ganske efter Deres eget hoved, madam Uelzen!" Og hvad kan vel også sådan en ung dame gøre bedre end at betro sig til en gammel, fornuftig person, der kender husvæsenet og aldrig har sine egne men kun det nådige herskabs interesser for øje? For på tjenestefolkene kan man jo dog slet ikke stole, især ikke her i Woldom, hvor udvandringsdjævelen er faret dem alle sammen i kroppen, fordi en og anden en gang har gjort sin lykke derovre i Amerika; og så siger folk, at jeg er skyld i, at de ikke bliver længe hos os, men den nådige frue vil jo nu snart kunne overbevise sig om, at jeg ikke er skyld i det."

Annas tanker var, mens hun i små mundfulde drak den fortræffelige kaffe, endnu stadig hos den ulykkelige unge kone, der havde druknet sig, ingen vidste hvorfor. Hun havde ingen

anelse om, hvorledes madam Uelzen fra dette tragiske emne var kommet over på kapitlet om tjenestepiger, men hun ville ikke lade sig mærke med sin uagtsomhed og sagde derfor på lykke og fromme: "Hvorfor skulle De også være skyld i det?"

"Nej vel?" svarede madam Uelzen ivrigt. "Hvorfor skulle jeg være skyld i det? Jeg kan dog ikke gøre for, at huset er ældre end Svenskervolden udenfor Sundinerporten, og at de siger: "Hvis alle de mennesker endnu levede, der er blevet født i det hus, så måtte alle andre flytte bort fra byen?" Nå, nådige frue, at sådant et ungt pigebarn, der kommer her i huset, bliver bange og vil bort igen, når der er gået seks uger, det er dog i grunden ganske naturligt; for at høre den gamle Balthasar, der allerede har været tredive år hos den salig hr. senator og også allerede fem år hos den unge herre, at høre ham fortælle om alt det, han siger, at han har hørt og set, nådige frue, det er virkelig ganske mærkværdigt, og man tror det slet ikke, førend man hører ham selv fortælle det. Og så det med, at man hører det ånde i værelset, når der slet ingen er derinde, som om en lå ved siden af og sov i sengen – det har jeg selv tusinde gange hørt, og det må selv Dorthe indrømme; Dorthe er nemlig, nådige frue, vor nye kokkepige, som vi kun har haft i seks uger, og jeg ved endnu ikke, om der er noget ved hende, for hun går omkring, skal jeg sige Dem, og ler hele dagen; men med den gamle gik det slet ikke længere; hun talte til sidst ikke om andet, og hun ville ganske bestemt være buset ud med det til den nådige frue straks den første aften, og de to småpiger sagde, at så kunne jeg også gerne straks give dem deres skudsmålsbog, for forsvinde kunne dog ikke noget menneske, og flyve heller ikke, og det sagde de i hele byen; og netop derfor kunne de ikke blive

længere her i huset, sagde jeg, nådige frue, og gav dem også straks deres bog. For selv om de nye, som den nådige frue nu kan udsøge sig, heller ikke bliver anderledes, så har den nådige frue dog i det mindste i det første par dage fred for den dumme snak. Og det er også allerede noget værd; har jeg ikke ret, nådige frue?"

"Jeg ved virkelig ikke, hvad De taler om," svarede Anna.

Over husholderskens tykke ansigt gled der et halvt forlegent, halvt ærgerligt smil.

"Så den nådige frue ved det ikke, virkelig ikke! Så beder jeg tusinde gange om forladelse. Jeg hører sandelig ikke til dem, der ikke kan holde tæt; og når herren siger: "Madam Uelzen, tal ikke om det, det skal være en overraskelse!" så taler jeg ikke om det, – og hvis han havde sagt: "Madam Uelzen, sig ikke noget til den nådige frue om, hvad der er arriveret med hr. Fliederbusch", så havde jeg ikke sagt noget om det; det kan den nådige frue forlade sig på. Har den nådige frue ellers videre at befale?"

Madam Uelzen gjorde et kniks og ville, da hun ikke straks fik svar, i følelsen af sin krænkede husholderske-ære tavs fjerne sig, men blev dog stående tvivlrådig. Den unge nådige frue havde pludselig rejst sig fra sin stol, og hendes store, brune øjne så så spørgende og samtidig, syntes madam Uelzen, så forskrækket på hende.

"Så den nådige frue ved virkelig ikke noget om det?" spurgte madam Uelzen.

En næppe kendelig rysten på hovedet var svaret. Madam Uelzen slog i alvorlig forbavselse hænderne sammen og udbrød:

"Ja, du gode Gud, nådige frue, nu ved jeg sandelig ikke, om jeg tør tale videre. For hvis herren ikke har sagt Dem noget om det – nå, herren har jo en god samvittighed og ved sikkert heller ikke alt, hvad folk her fortæller om den historie; for ellers havde han sikkert sagt den nådige frue, hvorledes det gik til, da den nådige frue jo dog må få det at vide, før De har været fireogtyve timer her i Woldom; og det er, når det kommer til stykket, lige så godt, at den nådige frue får det at høre af mig, da jeg mener det godt med herskabet og dog i det mindste ved, hvad jeg ved, og hvorledes det begyndte. De andre derimod ved slet ingenting, og når de nu siger, at jeg var skinsyg på hr. Fliederbusch – men om hr. Fliederbusch har vel herren talt til den nådige frue?"

"Jeg mindes det ikke," sagde Anna med tonløs stemme.

"Er det muligt!" udbrød madam Uelzen.

Anna havde atter sat sig i stolen og bar en ro til skue, som hendes rystende knæ og det bankende hjerte imidlertid viste ikke eksisterede. Til trods for den forvirring, hun befandt sig i, følte hun tydeligt det upassende i af den gamle, snakkesalige kone at lade sig oplyse om ting og personer, som Lebrecht hidtil havde tiet om. Men hvis nu denne tavshed ikke var tilfældig? Hvis han kun havde tiet for ikke at gøre hende urolig? Hvis hans egen uro, hans forstemthed, hans mørke væsen, der allerede havde forårsaget hende så megen bekymring og så megen angst, nu skulle finde en uventet forklaring? Hvis hun i aften turde sige til ham: "Jeg ved det nu, Lebrecht!" – Hvad, store Gud! Hvad? Det var ganske sikkert noget meget, meget ubehageligt – det fremgik jo tilstrækkeligt af, hvad den gamle hidtil havde sagt – men i sammenligning med den skrækkelige

tanke, hun var gået omkring med i hele den tid, hvor hun havde været lige så trøstesløs. –

"Vil De ikke også tage plads?" sagde Anna og pegede på en stol, der stod tæt ved.

Madam Uelzen gjorde kun alt for gerne brug af den modtagne tilladelse. En så god lejlighed til at lade sit lys skinne overfor en ung kone, der først lige havde fået sin fod i huset, havde endnu ikke tilbudt sig for hende i hele hendes mangeårige husholderskepraksis. Hendes lille, tykke ansigt strålede formelig, da hun tog plads på stolekanten, med de røde hænder glattede det sorte silkeforklæde ud, og med et selvbehageligt smil på de brede læber sagde:

"Den nådige frue skal ikke se så ængstelig på uret! Når hr. doktoren er hos herren, varer det altid længe; og i dag vil det vare endnu længere, for Balthasar – der før bragte en flaske vin derind, det er nemlig altid det første, når hr. doktoren kommer, – hvormed jeg imidlertid ikke underforstår noget, nådige frue, Gud bevares! – han siger, at de også allerede taler om det, og hr. doktoren kommer jo også meget omkring i byen og har altid haft en hel del til overs for hr. Fliederbusch, der allerede i lang tid ikke havde haft nogen moder længere, kun en gammel tante, en skipperenke, ligesom da også hendes broder, faderen til den unge hr. Fliederbusch, havde været skibskaptajn og faret mange år for os, indtil han – hvor længe kan det nu være siden? Rigtigt! I foråret havde vi ilden på skibsdæmningen, og om efteråret strandede *Anna Maria*, og hele mandskabet druknede, og hr. Fliederbusch også – faderen mener jeg – og da kom endnu om vinteren drengen i huset til os; det er seks år siden, og han var den gang fjorten og ville altså nu have været tyve, hvis –"

"Er han da død?" udbrød Anna forskrækket.

Madam Uelzen kastede et beklagende blik op mod loftet. "Ja, nådige frue, det er jo netop det, man ikke ved, som alle og enhver gør sig sine tanker om, thi alle kendte ham; det var Hans Fliederbusch her og Hans Fliederbusch der. Han var altid på farten, skønt han for så vidt skal have været ganske dygtig i forretningen, siger de – nu i det mindste, skønt jeg ofte tidligere har hørt herrerne på kontoret tale helt anderledes om ham og undre sig over, hvorledes vor gode herre kunne fatte så stor tillid til et så ungt og vindbøjtelagtigt menneske. Nå, nådige frue, det forstår jeg ikke, og jeg har altid undt ham det, når herren langt oftere havde ham til bords hos sig end de andre og badede med ham om sommeren i forretningstiden og om vinteren løb på skøjter med ham eller skød til skive nede bag i haven; og han tog ham jo også for tre år siden med til London og forrige år med til Paris; for at han skulle lære verden at kende, sagde herren, om end Balthasar mente noget helt andet. Det var naturligvis ikke rigtigt af Balthasar, nådige frue, men den nådige frue må vide, hvordan folkene er, og det er jo min pligt i den retning ikke at fortie noget. Balthasar var nemlig, nådige frue, formelig skinsyg på hr. Fliederbusch og gav endnu den sidste aften, før herren skulle rejse til brylluppet, ondt af sig nede hos os i køkkenet over, at hr. Fliederbusch igen skulle pakke herrens kuffert, og han havde dog i hele tredive år gjort alt tilpas for den salige hr. senator. Men hr. Fliederbusch pakkede netop her i sovekammeret, nådige frue, hvor herren jo altid har ligget, om der end tidligere ikke så så prægtigt ud som nu, og imedens var hr. doktoren inde hos herren i herrens stue, hvor de også er i dette øjeblik, og de havde vel drukket sådan en

to-tre flasker vin. Og så gik hr. doktoren, og Balthasar lyste ham ned og kom ikke op igen, da han jo ligger nedenunder. Jeg havde også ladet pigerne gå til sengs, fordi de skulle tidligt op den næste morgen og der ikke var mere for dem at gøre, og for mig egentlig heller ikke, med undtagelse af, at Balthasar ikke havde taget flaskerne og glassene ud, mens jeg dog ikke vidste, om jeg skulle gå ind, da herren slet ikke kan lide, at man kommer, når han ikke kalder. Og mens jeg tænkte herpå, var jeg vel sagtens blundet en lille smule ind, og jeg var meget forundret, da jeg vågnede, over at klokken allerede slog tolv, og antog, at jeg blev vækket af det, for den slog endnu, da jeg vågnede.

Nå, nådige frue, jeg er en gammel, fornuftig én og bliver ikke så let bange; men når man vågner på slaget tolv og man tror, at alverden for længe siden er til sengs, og at der er dødsstille i hele huset, og det så pludselig begynder at rumstere så dumpt og uhyggeligt, at man ikke ved, om det kommer fra loftet eller fra kælderen – store Gud tænker jeg, hvad kan det være, for at herren endnu skulle være oppe, og hr. Fliederbusch – nej, oprigtig talt, nådige frue, det faldt mig først slet ikke ind, og det er jo også en evighed fra herrens værelse, og jeg var imens allerede kommet helt ned i gangen bag gæsteværelserne, hvor jeg ligger; men det lyder stadig højere og højere, og jeg tager så mod til mig og vender om og ganske rigtigt: det kommer fra herrens værelse, først hører jeg herrens stemme og så hr. Fliederbusch's og så dem begge to på samme tid, som om de var ganske forfærdeligt oppe at trættes med hinanden. Ser De, nådige frue, det var nu meget mærkeligt, da jeg endnu aldrig havde hørt herren sige et ondt ord til hr. Fliederbusch, og at hr.

Fliederbusch på den måde turde sætte sig op imod herren, det havde jeg aldrig anset for muligt. Og af pur forundring, nådige frue – for jeg ved, hvad der sømmer sig for et tyende, nådige frue, og en husholderske skal foregå tjenestefolkene med et godt eksempel og den, der lytter ved døren, hører sin egen skam – men man behøver heller slet ikke at lytte, og Kabelmann – det er nemlig rådstuetjeneren, nådige frue – han gik netop igennem strædet og vil også have hørt det, skønt der slet ikke vender noget vindue ud til strædet, og væggene jo er alentykke. Nå, det får jo være, hvis han vil sværge på det; men ordene, nådige frue, dem kan han ikke sværge på, siger jeg, for jeg stod lige ved døren og hørte dog ingenting, jeg kan sværge på, undtagen en gang, da herren råbte: "Du giver mig den igen!" og hr. Fliederbusch svarede: "Nej, jeg gør ikke", og da var det, nådige frue, som om de – Gud tilgive mig den synd – havde hinanden fat i struben, og de må så være stødt mod bordet, der også faldt om med alle glassene og flaskerne, som stod på det; og der lød så et højt skrig, og jeg tænkte, at herren havde slået ham ihjel, for det var hr. Fliederbusch, der råbte således; og jeg vil ind af døren, men den er lukket, og over entreen skynder jeg mig da, så hurtig jeg kan løbe, til spisestuen, hvorfra der jo også fører en dør ind til herrens værelse, men den er også lukket. Jeg blev da så angst til mode, nådige frue, som jeg slet ikke kan beskrive, for ved siden af var alting ganske stille og vedblev at være stille, og således stod jeg da vel et par minutter – stadig med lyset i hånden, nådige frue, og jeg undrer mig endnu den dag i dag over, at jeg ikke tabte det af skræk – og så gik jeg igen ud i entreen, og der kom da også – Gud være lovet! – i det mindste herren, men ud her fra sovekammeret, nådige frue, og

han havde lys i hånden og løb så hurtigt, som om det brændte bag ham, hen til trappen, og jeg bag efter ham, for han havde nemlig endnu slet ikke set mig, så at han allerede var nede på den første afsats, da jeg endnu stod der oppe, og han ville ganske sikkert være løbet helt ned, men så gik hans lys ud, og han mærkede nu først, at jeg var der og råbte op: "Skynd Dem og kom, madam Uelzen, skynd Dem og kom!" Nå, jeg kom da også så hurtigt, jeg kunne, og han tændte sit lys igen ved mit og var så hvid som en væg, og hans hånd rystede, så at hans lysestage stadig slog mod min, og han i begyndelsen slet ikke kunne få tændt, og jeg tre gange måtte spørge: "Hvad er der sket?" indtil han udbrød: "Hr. Fliederbusch –" det vil sige han sagde ikke: Hr. Fliederbusch, men: "Hans – har styrtet sig ud af sovekammervinduet og ligger nede i haven." – "Død?" spørger jeg, – "Jeg ved det ikke," svarede herren; "jeg har kaldt på ham, men får ikke noget svar." – "Hvad er der da sket, herre?" spørger jeg endnu en gang. – "Vi har haft en strid med hinanden," siger herren, "det gør mig meget ondt – meget – o, men hvor kunne jeg dog også ane det" – og hans læber rystede, nådige frue, og øjnene stod ham helt ud af hovedet, og han dinglede omkring, så jeg tænkte: Han falder omkuld; men så rettede han sig lige i vejret og sagde: "Det kan nu ingenting hjælpe, madam Uelzen. Bliv De her og væk Balthasar, så går jeg selv ned og ser efter ham." – "Men Deres lys går ud der nede, herre", siger jeg. – "Der er Christian," siger herren; "jeg tager hans lygte."

Vi var imidlertid kommet ned forbi vinduet, der vender ud til gården. Men i gården så vi Christian – det er vor kusk, nådige frue – og han havde allerede skudt vognen frem, som herren den næste morgen ville køre til banen med, men da han havde

hørt, at det begyndte at regne, var han stået op igen og var nu i færd med at lægge et dække over vognen; – det er en stor dumrian, nådige frue, og man kan rende døre op med ham, men når det gælder hans heste og vogne, så passer han på som en smed – og hans store lygte var jo også ganske sikkert nødvendig i mørket, og det plaskregnede, da herren lukkede døren op ud til gården, og jeg sagde oven i købet: "Vil De ikke tage en hue på?" Men herren svarede slet ikke og sagde kun, at Balthasar straks skulle løbe til doktoren. – nå, nådige frue, hvorfor skal jeg blive ved at fortælle længe, for finde ham gjorde de dog ikke, skønt de gennemsøgte hele haven, først herren alene med Christian, og så endnu et par andre til af vore folk, som herren også havde ladet vække, med et halvt dusin lygter. Men derpå afsøgte de også huset, lige fra det øverste loft helt ned til den dybeste kælder, om der end ikke var nogen menneskelig mulighed for, at han kunne være kommet fra haven ind i huset; og så blev der sendt bud rundt omkring i hele byen, og der kom et røre i den, som om den brændte i alle ender og kanter; men hvem der ikke blev fundet, det var hr. Fliederbusch, og herren gjorde da også den behørige anmeldelse, og vor gamle hr. politimester tog endnu samme nat protokolforklaring af herren og sagde til ham: at han kun roligt skulle rejse, for at give et ungt menneske en på øret, når han var uartig mod sin principal – det kunne ingen sige noget imod, og når det unge menneske, i stedet for at bede om forladelse, løb sin vej og så at sige af ren drillevornhed styrtede sig ned i haven fra en højde af tyve fod, skete der ham ikke mere end hans ret, hvis han brækkede halsen, og at han ikke havde brækket den, det var dog klart, og når en allerede havde et liv som en ung kat,

kunne han også klatre over en havemur, og selv om kattene ikke holdt sig til menneskene, så holdt de sig dog til huset, og han ville nok komme igen, når han havde løbet hornene af sig, og det ville både han – politimesteren – og vi andre komme til at opleve. Men ser De, nådige frue, den gamle herre kom ikke til at opleve det, for otte dage efter bar de ham ud på kirkegården, og han var den bedste ven af den salig hr. senator og havde jo også stået fadder til vor nuværende herre, og jeg tror, han ville vende sig i graven, hvis han hørte, hvad folk nu siger om den gamle, dumme historie."

"Hvad siger de? hvad kan de sige?" udbrød Anna. Hun var pludselig sprunget op fra sin stol og havde strakt de fast sammenfoldede hænder ud imod madam Uelzen.

Fra den lille husholderskes dybtliggende øjne, der nu ligeledes løftede sig i vejret, blinkede der et næsten skadefro blik over til den unge dame, mens hun langsomt bevægede det tykke hoved fra den ene til den anden skulder.

"Hvad de kan sige, nådige frue; ja hvad kan slette mennesker ikke sige, når de ikke har noget bedre at tale om, og det drejer sig om vor herre, vor gode herre, der har så stor en formue, at han kan købe hele den øvrige by, og giver sine penge ud med åbne hænder, så at det næsten er både synd og skam til hvad for skabninger de ofte kommer. For på det punkt er herren akkurat som salig hr. senatoren, der, da han døde, havde omtrent det halve Woldom i sine bøger: skibskaptajner og matroser og købmænd og håndværkere, og af dem alle sammen blev der dog ikke forlangt en skilling."

Madam Uelzen tørrede sine øjne, som hun gjorde hver gang, hun fortalte historier om den salig afdøde.

"Ja, ja," vedblev hun, "det var en ejegod herre – alt for god for denne verden; og hvad har de ikke alle sammen fortalt om ham: at han havde handlet med sorte mennesker, mens han endnu som ganske ungt menneske var der ovre i Amerika, og at han endnu havde et par dusin skibe, der altid sejlede mellem Afrika og Amerika og kun handlede med slaver, og som aldrig kom her til Woldom, men altid gik til ankers bag Galgebjerget – det er en halv mil herfra, nådige frue – og intet menneske vovede sig tidligere derhen, fordi endnu for et par år siden den gamle galge stod der, indtil hr. senatoren lod den tage bort og opføre et fyrtårn; og så sagde de igen, at han kun havde gjort det, fordi den højsalig konge havde truet med, at han ville lade ham hænge i galgen, hvis han ikke opgav slavehandelen og lod den underjordiske gang fra galgegravene herhen til huset kaste til. Ja, nådige frue, man skulle ikke tro det, men folk siger det virkelig, og der er dem, der påstår, at gangen aldrig er blevet kastet til, men eksisterer endnu, og at der i herrens værelse, hvor jo også den salig senator har boet, findes en dør, som ingen kender undtagen netop altid selve herren – for eksempel den salig hr. senator – der på dødslejet viser sin søn den – for, eksempel vor nuværende herre –, men ellers ingen. Og hvis man blot kunne finde døren, ville man også finde Hans Fliederbusch."

"For Himlens skyld!" udbrød Anna.

"Ikke sandt, nådige frue, det er for skammeligt! Men De skal ikke ængste Dem af den grund, nådige frue. Hvorledes hr. Fliederbusch skulle være kommet ud af haven, det kan jo intet menneske begribe, for der er over alt høje, glatte mure rundt omkring og kun en dør ud til gården, hvor Christian stod med

vognen, som han partout måtte forbi, og et par kælderhuller, der imidlertid var tilgitrede. Og med døren i herrens værelse har det også for så vidt sin rigtighed, og ingen kan let finde den, som ikke kender den i forvejen, og der må vel også tidligere have været en gang, for i et hus, der allerede er tre hundrede år gammelt og har så tykke mure, er alt muligt; men nu er der kun et skab bag ved, som dog rigtignok er så stort, at man kunne stille et halvt hus ind i det, og dets ene halvpart er også fuldstændig tom, men i den anden gemte den salig hr. senator sine akter og øvrige papirer, som den unge herre ordnede og pakkede sammen, da den gamle herre var død – jeg var selv til stede: ti kister fulde, der nu står i kælderen. – Og herren har siden ikke haft andet i det, så vidt jeg ved, end sine medestænger og geværer, indtil han et par dage, før han rejste, sagde til mig: "Madam Uelzen", sagde han, "vi har nu huset fuldt af arbejdere, og det kan jo vare en to-tre uger, før alt bliver færdigt, og De kan ikke have Deres øjne over alt; vi vil tage den store sølvopsats fra buffeten og lukke den inde i skabet, for selv om folkene er ærlige, kunne den dog nok komme noget til, og det lod sig ikke så let erstatte." – "Ja vel, herre", siger jeg, "og så mener jeg, at det også er det bedste, at vi straks lægger skeerne og det andet derind – hvad der er sikkert, er sikkert, og så er jeg fri for alle bekymringer, for skufferne i buffeten kan alverden lukke op med et krumt søm." Nå, nådige frue, herren ler da, men vi fruentimmer forstår den slags ting bedre, og så pakker jeg det alt sammen ind i skabet – i silkepapir, nådige frue, som det sig hør og bør, når man har så kostbare ting under hænderne – og beholdt blot et halvt dusin af vore daglige spise- og kaffeskeer fremme for alle påkommende tilfældes skyld, og

det var meget godt, for da for lidt siden den nådige frue ønskede kaffe, og jeg sagde til herren, at jeg gerne ville lægge en af vore smukke, forgyldte skeer på koppen, fortalte han mig, at han havde tabt nøglen. – "Hvorfor har De ikke givet mig den?" siger jeg; for han ville have gjort det, og jeg skulle jo så, når alt var i orden, tage sagerne ud og lægge dem i buffeten igen, og det undrer mig, at den nådige frue slet ikke har lagt mærke til, hvordan det nu ser ud – som en plukket gås; – men herren havde den sidste nat hovedet så fuldt af alle slags ting og gik slet ikke til sengs, til klokken blev syv, og så måtte han til jernbanen, når han den næste morgen ville være i Køln hos sin kære unge brud. Men, du gode Gud, der slår den jo halv ni; hvor tiden dog løber, når man således kommer til at passiare! Jeg må ud i køkkenet, nådige frue, for at det nådige herskab kan få noget ordentligt at spise til aften, for Dorthe tør jeg ikke stole på, skønt hun hele tre år har været første kokkepige hos mo'er Ihlefeldt, og herren og hr. doktoren er jo sagtens også blevet færdige med deres samtale, hvis den nådige frue nu vil gå der over. Kan jeg ellers være den nådige frue behjælpelig med noget?"

"Tak," sagde Anna, "jeg kommer nok ud af det alene."

"Nå ja," sagde madam Uelzen og satte kaffetøjet sammen, "på rejsen har De jo heller ikke en gang haft Deres kammerjomfru hos Dem, og det har jeg altid sagt, når man undrede sig over det: sådan et par unge folk, har jeg sagt, de er lykkeligst, når de er fuldstændig alene; og de, der hjemme har overflod på alt, de er netop allermest beskedne på rejse."

Madam Uelzen var allerede henne ved døren, da hun gjorde denne bemærkning, som hun anså for ganske særlig

forbindtlig, og efter hvilken hun ventede et venligt ord eller i det mindste en venlig håndbevægelse eller også begge dele fra den unge frue. Men Anna, der nu stod helt inde i værelset, vendte ryggen halvt til hende, sagde ingenting og vendte sig heller ikke om; men derimod så madam Uelzen med sine skarpe øjne meget tydeligt den unge frues, af lysene i armstagen klart belyste billede, i spejlet, og hun så de mørke øjne stirre så blegt og fortabt hen for sig – madam Uelzen mente, at et par beroligende ord til slutning ikke kunne være til nogen skade. Hun rømmede sig altså for at antyde, at hun endnu stadig var i værelset, og sagde:

"Den nådige frue må dog nu ikke tage sig det for nær! Når man har en god samvittighed, kan man rolig lade folk snakke; og med vor herre er det jo ikke som med hr. baron von Klabernaw på Wüstenei, da jeg var husholderske der – det er nu næsten fyrretyve år siden, og jeg var endnu en ganske ung en og måtte bagefter også med i retten for at forklare, om jeg vidste noget, og hvad jeg vidste. Men jeg vidste virkelig slet ingenting, og at en ung herre kommer ind i spisekammeret og sætter et stakkels pigebarn flovser i hovedet, skønt han også selv har en smuk ung kone – nå, du gode Gud; ungdom og dyd følges ikke altid ad! Og Louise – ja, ser De, nådige frue, den gamle Palzow må også have mærket det, og det er de sagtens kommet i strid over i Wüsteneier-skoven, og en dag kommer hr. baronen ikke igen, og i hele seks uger ser man ingenting til ham, skønt alt bliver gennemsøgt; kornet og granskoven og dammen; og den gamle Palzow er stadig foran, fordi jo ingen havde mistanke til ham, og så akkurat ved denne tid i oktober gøer Jochen Wenhaks hund inde i granerne – Jochen var nemlig kohyrde og

havde drevet sit kvæg ind på de nylig slåede marker henne ved granerne – og hunden har et ben i munden, og sådan en kohyrde, han kender alle mulige ben, og siger så straks til gendarmen, der netop rider hen ad chausseen: Det er vor salig herres ben, og ganske rigtigt: inde i granerne har han ligget hele tiden, kun en fod under jorden; og de er ti gange gået hen over den samme plads uden at have nogen anelse om det, men den gamle Palzow har ikke vovet at grave ham længere ned, så at rævene har skrabet ham frem og ædt ham halvt op. Og de tager da straks hen for at anholde den gamle, for hans krudthorn var jo blevet fundet ved liget; men da han ser dem komme, går han dem lige i møde: "På jer har jeg allerede længe ventet," siger han og skyder sig en kugle for panden, så at han ligger død på stedet!"

Madam Uelzen havde fortalt historien, der var en af hendes yndlingshistorier, højt nok; men hun var dog ikke sikker på, om den nådige frue havde hørt rigtigt efter, for hun stod endnu stadig, uden at bevæge sig, foran spejlet; og madam Uelzen blev pludselig bange for, at hun dog måske, når det kom til stykket, havde sagt for meget og talt om ting, som hun hellere skulle have tiet med. Hun trøstede sig imidlertid med den tanke, at hun ikke havde bragt noget på tapetet, som det var hende udtrykkelig forbudt at tale om, og at hun jo intet havde sagt om det eneste, hendes herre havde pålagt hende ikke at omtale.

Hun hostede da sagte – denne gang til tegn på, at hun nu for fuldt alvor ville gå – klaprede, da hostningen ikke hjalp, lidt med kaffetøjet og forlod værelset i beklemt uvished om, hvorvidt den nådige frue virkelig ikke lagde mærke til, at hun gik, eller kun gav sig mine af det.

Men da Anna hørte døren blive lukket i, var hun faret sig med begge hænder over pande og øjne som en, der vågner af en dyb bedøvelse; hun havde sky set omkring sig, for at forsikre sig om, at hun virkelig var alene, og derpå var hun styrtet hen til den samme dør, som Uelzen var gået ud af, og havde skudt slåen for, og lige sådan havde hun gjort med den anden dør, der førte ud til forværelset.

Derpå ilede hun hen til bordet, på hvilket der lå forskellige rejsesager, lukkede en elegant lille håndkuffert op og rodede med skælvende hænder omkring mellem alle slags sirlige små damesager – der var den!

Hun tog den ud – en genstand, der var viklet ind i et hvidt batisttørklæde. Hun viklede dette tørklæde af – et af Lebrechts fine lommetørklæder – og en gammeldags nøgle med et langt skaft og en meget kunstfærdig kam kom til syne.

Nøglen var helt dækket med brune pletter – dem havde hun allerede dengang lagt mærke til, og ligeledes, at rusten var smittet af på tørklædet.

Men da hun nu foldede det ud og holdt det op for lyset – store Gud! var det virkelig rust?

Der gik en gysen igennem hende. Uvilkårligt lod hun nøgle og tørklæde falde.

Men i det næste øjeblik havde hun taget begge dele op igen og syntes at se sig om efter et sikrere skjulested, end kufferten bød hende.

Var det skridt? Nej – men nøglen og tørklædet var dog måske sikrest i lommen, som hun i sin skræk havde ladet dem glide ned i.

Sikker for hvad?

Den unge frue forsøgte at le. Men latteren lød så besynderligt – slet ikke som hendes egen latter – at hun pludselig brast i tårer.

Den stygge husholderske med hendes uhyggelige historier! Og Lebrecht, der ikke har sagt mig et ord om det!

Hun sad atter i lænestolen henne ved kaminen, grublende, grublende, grublende som før – nej, nej! Med alle sin sjæls kræfter værgende sig mod den forfærdelige tanke, at hun havde fundet nøglen til Lebrechts tungsind.

3

"Hvad var det?" spurgte doktoren.

"Jeg troede at høre støj," sagde Lebrecht og lukkede døren igen; "men det var kun madam Uelzen."

"Kun madam Uelzen," gentog doktoren, idet han tømte sit glas og fyldte det på ny; "fuldstændig som manden med den dårlige samvittighed! Hun kom vel fra din kone?"

"Jeg tror det," svarede Lebrecht.

"Hm! og hvis hun nu – sådan fuldstændig *en passant*, uden at tænke noget ved det – har fortalt hemmeligheden til din kone?"

"Jeg glemte at sige dig, at jeg udtrykkelig har bedt hende ikke tale om det."

"Under hvilket påskud?"

"Det skulle – det skulle være en overraskelse for Anna."

"En overraskelse – godt, meget godt – men hvis nu en af de andre folk overrasker hende med den? Den gamle Balthasar for eksempel?"

"Det er så usandsynligt, som det vel kan være."

"Men dog muligt."

"Hvorfor bliver du ved at plage mig?"

"Kun for at vise dig, at din hemmelighed som Damokles' sværd – trods alle dine forsigtighedsregler – kun hænger i en silketråd."

"Som om jeg ikke ved det lige så godt som og bedre end du."

"En silketråd, som det ubetydeligste tilfælde kan rive i stykker, og så falder sværdet ned, og – du er en fortabt mand. Ja, du er det allerede, det skal jeg bevise dig."

Fra doktorens fine, blege ansigt svandt det ironiske smil, han hidtil havde hørt på vennens lange skriftemål med. Han begyndte at gnide de lange, tynde bens spidse knæ med den flade hånd, først langsommere og derpå hurtigere og stadig hurtigere, som han plejede, når en patient havde gjort det af med hans tålmodighed. Han så heller ikke nu længere som før på vennen med en humoristisk blinken over brilleglassene, men holdt øjnene sænkede, som om alt, hvad han havde at sige, stod skrevet nede på tæppet, og han nu i største hast måtte læse det til ende af frygt for, at det næste øjeblik skulle viske det ud.

"Jeg vil så klart, som at to gange to er fire, bevise dig, at du ikke er hverken mere eller mindre end en monoman, lige så godt som en, der lider af forfølgelsesvanvid eller tror, at han har et centner hø i maven eller en skæppe orme i hovedet. Forestil dig for Himlens skyld, hvorledes et fornuftigt menneske ville have handlet i dit sted! Der er – bortset fra hans navn, som han allerede som skoledreng har ført tusinde blodige fejder med de drillevorne kammerater over – i hans forhold, i hans liv en omstændighed, som han skammer sig ved, skønt han selv på ingen måde er skyld i den, og som han lige så lidt kan forandre som sit navn eller den næse, han er blevet født med. I mine øjne er denne skamfuldhed allerede noget ganske nederdrægtigt aristokratisk nonsens, der grænser til forrykthed, men dog ikke er det endnu, fordi man i denne retning må gøre smagen de videste indrømmelser. Hvad der er ugle for en, er nattergal for en anden, og omvendt; og for den mand, vi taler om, er den nævnte omstændighed i løbet af hans liv stadig mere og mere blevet ugle. Han har afvekslende ærgret sig over den og frygtet den og har også på sin måde haft grund til det, fordi andre

mennesker er lige så svage som han og lejlighedsvis har stukket ham denne hans ugle i næsen, for eksempel hin allerkæreste oberst med hans: Vi ville gerne gøre Dem til officer, min kære mand; men i dette aristokratiske regiment, forstår De nok – pokker tage ham! sagde manden dengang endnu; og jeg håbede, han ville ved enhver anden lejlighed, hvor nogen gjorde mine til at marchere op med hans ugle, ligeledes sige: Pokker tage ham!

Det har han også, så vidt jeg ved, endnu stadig gjort, indtil han en skønne dag måtte sige: Pokker tage *hende*! og det kunne han ikke bringe over sit hjerte.

Jeg må fra mit standpunkt beklage det; men jeg kan forstå det. Ja, jeg går endnu videre; jeg er ikke nogen moralist, i det mindste ikke nogen af de strenge, der udelukker alle undtagelser. Jeg statuerer undtagelser; jeg siger: kærligheden er en kamp for tilværelsen ligesom krigen. I krigen som i kærligheden bliver moralen altid for ad absurdum: i krigen som i kærligheden gælder alle midler, og ligesom det ville være en dårlig feltherre, der før tiden forrådte fjenden, hvor hans svage punkt var, således ville det være en nar, der lod sin elskede se ind i de bevidste ugleøjne, når hun, ligesom den omtalte oberst, *mutatis mutandis* ville sige: jeg tog Dem inderlig gerne til mand, min kære, men i dette aristokratiske hus, forstår De nok –

Bon! Den kloge feltherre og den kloge elsker leger altså skjul. Det er deres gode ret, eller snarere, det er deres pligt.

Men vel at mærke, *mon cher*, kun en tid lang; kun så længe, indtil under slaget det øjeblik kommer, da bataljonen, som fjenden har anset for en armé, må bryde frem og råbe eller rettere vise: Vi er kun en håndfuld folk, men enhver af os er en

helt! Kun så længe, indtil han i disse lidenskabens og kærlighedens umættelige dage tør sige hende alt, selv om dette skulle være, at han var en mystisk svaneridder eller den skinbarlige Satan selv, og hun dog ville svare ham: Det er mig fuldstændig et og det samme.

Jeg er læge, min kære, og jeg kunne, hvis jeg ville være indiskret, anføre dig tilfælde, hvor der er blevet gjort og tilgivet bekendelser af ikke mindre omfang, ja – hvad siger jeg! – hvor de er blevet besvaret med i tidobbelt sødhed mættede kys.

Men du – for jeg må nu tale om dig – hvad gør du? Hvad har du gjort? Du har ladet disse gunstige, almægtige, algode, alkærlige øjeblikke svinde bort, for aldrig mere at komme tilbage.

Ja – for aldrig mere at komme tilbage, *mon cher!* De ligger derude i paradiset, hvor der ikke gives nogen synd og ikke nogen anger, ingen bod og ingen straf – paradiset, som vi netop kommer fra, og som den unge frue uigenkaldeligt forlader med det første skridt, hun gør over tærsklen til det hus, hvis beherskerinde hun fremtidig skal være. – Idet hun pludselig føler ansvarets byrde, som hun med så let mod har påtaget sig, på sine fine skuldre, spørger hun forskrækket og tvivlende sig selv: Vil du være i stand til at bære denne byrde? Og hun besvarer dette kritiske spørgsmål med et håbefuldt og fortrøstningsfuldt: Ja, når han står trofast og stærk ved min side, han, der er trofastheden og styrken og ærligheden og bravheden selv! Og nu træder denne brave, gode, trofaste, stærke mand hen til hende og sætter en hånlig grimasse op og siger: Du er gået i fælden, min søde lille kone! eller – hvad der i mine øjne er ti gange værre – han hvisker hende under kærtegn,

der ikke kan komme fra det angstbeklemte hjerte, i øret: Jeg har syndet mod dig og er dig ikke værd – bah! kan så den brave mand undre sig over, at hun tager ham på ordet? Jeg siger dig, *mon cher*, jeg kender unge damer, der har gjort det, og efter alt, hvad du før og nu har fortalt mig om din udkårne, tør jeg også sige, at hun vil gøre det. Man er ikke for ingen ting på mødrene side en født von Klüngel-Pütz.

For her, min kære, lukker sig den fordærvelige cirkel, som det tidligere endnu stadig var muligt at slippe ud af: Du har af frygt for familiens aristokratiske fornemmelser gemt på din hemmelighed så længe, indtil du nu ikke længere kan røbe den uden at krænke ikke blot disse aristokratiske fornemmelser – som jeg giver døden og djævelen – men moralen selv, moralen, *mon cher*, hvis hellighed også jeg respekterer.

Tænk på digterens ord: *Den, der forgifter tiden, han myrder den vordende slægt i moders liv!* Det sår, som du har tilføjet din unge kones tillidsfulde hjerte, vil aldrig helt læges igen. Fra nu af til i al evighed vil og kan hun aldrig tro dig på dit første ord, før hun andetsteds fra har skaffet sig bekræftelse på det. Ved du, hvad det betyder for en ung kone: andetsteds fra? Det betyder ganske simpelt: fra andre mænd, der sandsynligvis heller ikke er hverken bedre eller dårligere end du, men som hun af ren oppositionslyst mod dig uden videre anser for bedre. Jeg vil af et nærliggende eksempel bevise dig, hvor vidt denne mangel på tillid kan gå.

Du siger, at madam Uelzen ikke vil udlevere hemmeligheden, fordi du har forbudt hende det. Lad os antage, hun modstår den fristelse, der ligger i selve forbuddet, og ikke snakker. Hvem i alverden indestår dig så for, at hun ikke benytter den

kostbare tid til at fortælle din kone historien om Hans Fliederbusch? Jeg gentager det, trods din knurren: Hvem indestår dig for det? Og oven i købet historien med alle de uhyggelige kommentarer, der nu allerede så længe, du har været borte, er vandret fra mund til mund? De uhyggeligste har jeg tilmed endnu ikke fortalt dig, fordi jeg ville skåne dig; men *quod ferrum non sanat, ignis!* – altså: man har atter opgravet den gamle, halvglemte historie om den hemmelige gang, der skal føre her fra dette værelse til en eller anden strandhule mellem Galgegranerne, og man ved nu ganske nøjagtigt, hvor fyren er blevet af. Det er meget latterligt, ikke sandt! Og er dog på den anden side slet ikke så latterligt. Du kan ikke lade alle mennesker komme herhen og sige til dem: Der ser De, mine ærede herskaber, dette store skab; nu kan De selv se, hvor det fører hen? Og selv om du ikke bryder dig noget om de narres snak, så tænk dig, at denne snak kom din kone for øre, og at fyren – hvad Gud forbyde – virkelig ikke vendte tilbage, samt at hemmeligheden ved hans forsvinden aldrig blev opklaret – tror du, at alt det ville bidrage væsentlig til at gøre din unge kone opholdet i det forbandede slot behageligt? Tror du, at hun nogensinde kunne betræde dette værelse uden at tænke på den historie? Eller – jeg vil sige dig noget, min ven: i dit sted lod jeg, før hun endnu fik noget at vide om eksistensen af skabet, i al hemmelighed samme skab tilmure, for at du, hvis sladderen virkelig blev bragt til hende, ganske roligt kunne sige: Du kan selv slutte dig til, hvad det er for vanvid, min kæreste; der er ikke engang et skab her, end sige da en hemmelig gang, end sige da – – – Sig mig, er du forrykt?"

Doktoren, hvis tynde overkrop havde ledsaget den lange, i stor hastværk afleverede tale med meget heftige pendulsvingninger, mens de flade hænder, der gned knæene, ikke længere viste sig som andet end rystende lysreflekser – doktoren blev pludselig siddende stille, med øjnene over brilleglassene fæstede på Lebrecht og et halvt forskrækket, halvt forskende blik, således som en læge ser, når nogen i hans nærværelse lægger højst betænkelige symptomer på raseri for dagen. For Lebrecht, som doktoren troede sad ganske rolig overfor ham og hørte på, hvad han sagde, Lebrecht var sprunget op, havde løftet den tunge lænestol, som doktoren kun med besvær kunne rykke fra det ene sted til det andet, højt i vejret, som om det var en barnestol, og derpå kastet den ned igen, så at den, trods det tykke tæppe, gjorde et vældigt spektakel, mens flasker og glas på det store egebord klirrede og den over bordet hængende tre-blus-lampe rystede i en foruroligende grad. Og han løb nu frem og tilbage og rev sig med begge hænder i det blonde, lokkede hår og rystede derpå de knyttede hænder som under næsen på en usynlig modstander og blev stående lige tæt foran doktoren og fremstødte gennem de sammenpressede tænder:

"Fordømt! Fordømt!"

"Hvad eller hvem er fordømt, kære Lebrecht?" sagde doktoren i en tone, hvis ro dannede den besynderligste kontrast til hans tidligere, ivrige tale.

"Vi har stillet det derind – derind i skabet."

"Hvilket, kære Lebrecht?"

"Hvor du dog kan spørge – naturligvis –"

"Corpus delicti?"

"Ja, ja, vi måtte dog et eller andetsteds hen med det! Det var det nemmeste og sikreste skjulested for øjeblikket."

"Ja, du har ret; jeg havde før rent glemt at spørge, hvor I havde gjort af det."

"Han skulle så tage det ud igen og bringe det til det rigtige sted, ifald jeg kunne skrive til ham, at jeg havde talt med Anna; eller også hemmeligt bringe det i sikkerhed et eller andet sted på et af lofterne, for tilintetgøre det tør vi jo for ingen pris."

"Naturligvis! Så megen pietet har man dog endnu!"

"Jeg havde derfor givet ham nøglen –"

"Og han har taget den med?"

"Nej! Over nøglen var det, at det kom så vidt. Han truede med at forråde mig; jeg ville have den igen, men han ville ikke give den tilbage, og jeg rev da den fordømte nøgle fra ham – jeg – jeg slog ham med den –"

"Ihjel?"

"Er du forrykt?"

"Du behøver ikke at stampe i gulvet – altså ikke ihjel? Og så?"

"Så gik det, som jeg har fortalt dig. Jeg –"

"Nå?"

"Jeg har mistet nøglen."

"Hvor? og hvorledes?"

"Jeg ved det ikke; jeg troede, at jeg havde pakket den ned og kastet den i en af kufferterne, men jeg har på rejsen gentagne gange søgt den forgæves; den er borte."

"Tag det for et godt varsel!" udbrød doktoren og sprang op; "tag det for et tegn på, at du aldrig mere skal åbne skabet, eller, som jeg før sagde, straks bygge en ekstramur for det! Og må du ifølge ordlyd og mening i din faders testamente dog have et – så

lad det blive et nyt; *le roi est mort!* og som det tilkommer en så stor tyran: højtideligt bisat i sit eget palads' hvælvinger. *Requiescat in pace!* og – *vive le roi!*"

"Det går ikke, det går ikke! Skabet må op; jeg havde samme morgen lagt alt mit sølvtøj ind i det."

"Ved nogen det?"

"Ja, madam Uelzen."

"Hm! ved hun også, at nøglen er borte?"

"Jeg måtte sige hende det – før – hun ville have noget i det. Jeg vidste, at det ville gå således og har derfor undgået kontorpersonalets modtagelse; jeg måtte jo så opvarte dem med noget, og vi manglede da alting."

"Og du er bange for at lade skabet åbne i overværelse af andre mennesker? *Corpus delicti* –"

"Står stort og bredt foran –"

"Så må du gøre det alene!"

"Det vil være meget vanskeligt uden den fordømte nøgle, ligesom der heller ikke gives nogen anden."

"Så slå døren ind, eller er du måske bange for, at støjen skal vække din kone? Å hvad! unge, raske fruentimmer plejer at sove meget fast."

"Hold inde med dine morsomheder!"

"Ved Gud, jeg spøger ikke! Hvad gør du da, hvad har du i hele denne tid gjort andet, end stole på din kones faste søvn: på at hun intet hører, ikke gør sig nogen som helst tanker om det forandrede, utålelige væsen, som du anklager dig selv for? På at intet ubetænksomt ord fra dine folk bringer hende en forklaring af din melankoli, som hun må gyse således for, at intet kys og ingen kærtegn nogensinde mere helt kan berolige

hende? Hvad står du der for, menneske, som forstenet: du, du kongen af Woldom, der nu ikke er andet end en dreng, som frygter for de spøgelser, han selv har besvoret! Kan da intet – hverken min spøg eller mit alvor, eller mine klippefaste grunde, eller det ondskabsfulde tilfælde, der synes at have sammensvoret sig imod dig – og tro mig, der gives et tilfælde, trods Wallenstein! – eller agtelsen for dig selv, eller kærligheden til din kone – kan intet, slet intet bevæge dig til at gøre, hvad du ene og alene har tilbage at gøre: gå hen på øjeblikket, før din kone kan overskride denne tærskel, og sig hende alt – grædende eller bandende, ydmygt eller vredt – det er mig aldeles ligegyldigt, og det er i virkeligheden også aldeles ligegyldigt – men alt, hører du, alt, alt lige til prikken over i'et."

"For Guds skyld, ikke så højt!"

Doktoren, der havde sagt de sidste ivrige ord så højt, som den hastige måde, han talte på, tillod det, havde med udstrakt arm peget mod døren, der førte ud til forstuen, og gennem hvilken han ventede, at Anna skulle komme. Men Lebrecht, der stod overfor ham, havde fæstet sine blik på en anden dør, ad hvilken man kom til suiten af de forreste værelser, og han havde til sin største ærgrelse pludselig set, at denne dør, som han før selv omhyggeligt havde lukket, nu alligevel stod på klem. Måske var den sprunget op, da han før havde stødt den tunge stol så hårdt mod gulvet. Lige meget! Den måtte lukkes igen, og han havde netop været i færd med at styrte forbi doktoren hen til denne dør, da der blev rykket ved en stol foran den. Hans forskrækkede udbrud og hans stift stirrende øjne bragte nu også doktoren til at vende sig om – men da blev døren allerede lukket helt op, og på den lyse baggrund aftegnede sig Annas

høje, slanke skikkelse. Hun tøvede et øjeblik og trådte sin mand i møde med lette, ligesom svævende skridt og med et smil på det smukke, noget blege ansigt.

4

Annas pludselige indtræden havde for et par øjeblikke fuldstændig berøvet de to mænd fatningen, der var blevet skræmt op af en så besynderlig samtale.

Lebrecht kunne knap, idet han forestillede doktoren, mumle noget om sin ældste og bedste ven, og doktoren med sin uforståelige strubelyd ønske den smukke frue velkommen i Woldom! Samtidig gjorde han et ængsteligt gravitetisk buk for, efter at han igen havde rettet den lange, magre skikkelse i vejret, gennem de funklende brilleglas at stirre ned på Anna, mens hun besvarede hans hilsen med et par sagte, venlige ord og tog plads i en af de lænestole, som Lebrecht med forlegen hast havde rykket hen til kaminen, idet han også opfordrede vennen til at sætte sig. Men doktoren brummede imidlertid kun noget uforståeligt mellem tænderne og begyndte at gå frem og tilbage med lange skridt, således som det var hans vane, når der i hans praksis mødte ham noget uforudset eller uforudséligt, hvilket han først ville være på det rene med sig selv om.

Dette havde han ikke forudset eller kunnet forudse!

Han havde efter Lebrechts ordknappe skildringer forestillet sig Anna som en lille, nydelig, altid bevægelig, til spøg og latter og alskens skælmeri og drilleri altid parat, af luftige bånd omflagret person – en smule eller også en smule lovlig meget koket og – alt i alt – forfærdelig forvænt og forkælet, men dog trods eller på grund af disse egenskaber den rigtige kone for hans noget alt for alvorlige, undertiden indtil melankoli tungsindige og indtil pedanteri stive ven. Og dette luftige

væsen havde stadig stået for hans sjæls øje under den hele besynderlige samtale, han nylig havde ført med vennen, og det havde netop bragt ham således ud af sig selv. Hans hjertes yndling, hans ideal, ja hans ideal – hvor meget han end fandt at udsætte på ham – den smukke, stolte mand, kongen af Woldom – i en så gyselig latterlig situation, at hvis han i stedet for virkelig havde slået Hans Fliederbusch ihjel og kogt ham og ædt ham op, det ville have forekommet ham – doktor Adalbert Bertram – som et langt tilgiveligere tilfælde og alt det – for det luftige væsens, den lille persons skyld, der uden tvivl kun nåede den blonde helt til hjertet, og som denne helt kunne tage som en dukke på armen og leende synge hende den latterlige hemmelighed ind i de små dukkeøren! Ville dukken blive vred? Stille, dukke, stille? Du får ellers ikke dit stykke sukker i aften! Og dukken er stille og – da vender han sig om og for ham står der en ung dame, som i et og alt er en fuldstændig modsætning til det billede, han har udmalet sig i sin fantasi: en elastisk skikkelse, der kun behøver at løfte det smukke hoved en ganske lille smule for at berøre helten Lebrechts læber. Og hvilket hoved! Lille og sirligt som Dianas i Versailles med herligt, guddommeligt klare konturer – med det blåsorte, letkrusede hår hvælvende sig over den brede og dog fine pande, og bagtil i den slanke nakke med dristig ynde bundet sammen til en græsk knude; et i al sin sarthed plastisk, ædelblegt ansigt – med store, sorte, strålende øjne under smukt hvælvede, smalle bryn – en lille mund med bløde og dog energiske læber, så at man er tvivlrådig om, hvorvidt de bedst kan kysse eller befale – alt hvad den slanke figur som af en støbning, og hver gestus, hver mindste håndbevægelse som en elskværdig dronnings – selv

stemmens klang blød og dunkel som det gevandt, der omgiver den guddommelige – doktoren stod der som en, hvem der er blevet en himmelsk åbenbaring til del.

En himmelsk – forfærdelig åbenbaring.

Han havde pludselig forstået alt det, der endnu for få minutter siden havde været ham en gådefuld rebus, som muligvis havde en meget dybsindig, men efter al sandsynlighed såre dum opløsning. Det forunderlige problem var løst – til beskæmmelse og samtidig til den største foruroligelse for ham. Lebrechts oprindelige tanke, der havde forekommet ham en fejhed og tillige en absurditet, stod nu pludselig for ham som genial dristighed; vennens nølen med at hidføre opdagelsen var ham i det mindste fuldstændig forståelig; hans situation for øjeblikket ikke i mindste måde latterlig længere, men tværtimod i allerhøjeste grad betænkelig, ja næsten fortvivlet; den gåen løs på sagen, han tidligere havde anbefalet som indlysende af sig selv, var kun mulig for det allerdristigste mod og desuagtet tvivlsom med hensyn til resultatet; en forberedende kur måske endog nødvendig, så meget mere, som der her ikke kunne være tale om hin underdanige kærlighed, der let lod sig skræmme og til slutning tilgav alt. Den, der var så smuk, havde uden spørgsmål haft det meget bekvemt med at blive elsket; hvorfor så gøre sig ulejlighed med genkærlighed? Havde en ung, elskende hustru et sådant blik? Talte en ung, elskende hustru således – så fint og afmålt, så forstandigt og koldt – den første aften i hendes elskede ægtefælles hus, ved den første sammenkomst med hendes mands bedste ven? For at hun, således som han ved hendes første indtræden havde frygtet, havde hørt noget af deres samtale, selv om det kun var

så meget, at hun kunne studse og blive forlegen – den tanke havde han for længe siden opgivet. Der var ikke spor af forlegenhed! Hun havde en mine som en prinsesse, der ikke er fuldstændig tilfreds med modtagelsen og arrangementet af de trufne indretninger, men på den anden side alt for fornem til at lade sig mærke med det! Måske passede det ikke den nådige, at han var her, var her endnu, efter at hun havde tøvet længe nok med at komme og givet ham tid til at forsvinde! – forsvinde fra dette værelse? – Ved De, frue, at jeg – doktor Adalbert Bertram – har en ret til dette værelse, som De først skal erhverve Dem. Ved De, at Deres mand, der nu så tavs og forstemt gør Dem selskab ved kaminen, og jeg, doktor Adalbert Bertram, derhenne – ved det kære, gamle, massive bord af solidt egetræ – år efter år, aften efter aften, har siddet sammen til langt ud på natten, og drukket og passiaret og røget sammen og udvekslet alle vore tanker med hinanden og forstået hinanden, selv når vi tav, selv når vi ikke overbød hinanden i vild spøg, eller i lange, af visdom bugnende taler bragte den konfuse verden tilbage i den tilbørlige orden? Og nu kommer De og gør den modigste mand til kujon? Hidser de trofaste venner mod hinanden? Sidder der som et smukt spøgelse, så at jeg, doktor Adalbert Bertram, der ikke er bange for selve Djævelen, knap engang tør vove at træde på denne min velerhvervede grund, på dette fordømte, tykke tæppe, der kun er lagt for Deres skyld, ja ikke vover at skænke mig et glas vin længere, skønt tungen klæber mig til ganen af den megen tale og den nervøse ophidselse, jeg føler i hele mit legeme? Nå ved Gud, mig skal De ikke få i Deres net, og den stakkels fyr derhenne heller ikke, eller rettere: De skal give ham løs igen, så sandt jeg hedder doktor Adalbert Bertram.

Og doktoren gik hen til bordet, fyldte sit glas lige til randen, tømte det i ét drag og – fortsatte sin vandring, idet han bandede sine nerver, der i dag var ganske særlig rebelske, skældte hemmeligt ud over Lebrecht, hvis fejhed utvivlsomt måtte være smittende, og harmedes over den unge kones skønhed, som han nu allerede ikke længere så en tilfældig anledning i, men den egentlige grund og rod til ondet.

Den lange, magre mand, der i sin sjæl tumlede med så mange betænkelige ting, at han knapt fandt tid til af og til at kaste et løsrevent, næppe forståeligt og oven i købet i en besynderligt hånlig tone udtalt ord ind i den alt andet end livlige samtale, ville sikkert på enhver, der så ham for første gang, have gjort et forunderligt, ja uhyggeligt indtryk. Den stakkels, af mørke anelser og ængstende frygt plagede Anna forekom han forfærdelig, skønt hun tog al sin kraft sammen for at skjule sine virkelige følelser. Dette var meget værre, end hun havde befrygtet! Og hun havde dog været meget bange for doktoren og allerede ofte nok, halvt i spøg og halvt i alvor, kaldt ham sin elskede Lebrechts Mefistofeles og onde ånd! Læste han, der ifølge Lebrechts udsagn kunne udspejde folks hemmeligste tanker, nu også i hendes sjæl, mens han, hvor han gik og stod, holdt de i skæret fra kaminen som gløder funklende brilleglas fæstede på hende? Glædede han sig ved hendes angst, der stadig antog håndgribeligere form, og voksede og voksede, når hendes sky blik nu svævede hen over Lebrecht, fra hvis smukke ansigt den rolige fasthed, der engang havde fortryllet hende så meget, syntes svundet for bestandig, ja som, mens han der sad så tavs og stirrede ind i gløderne, syntes hende at være blevet ti år ældre og en hel anden end hendes elskede, tilbedte Lebrecht?

Også Lebrecht tvivlede om sig selv, ja han var fortvivlelsen nær. Bertram havde unægtelig ikke før behøvet at spilde så mange ord og blive så patetisk for at bevise ham, at han havde begået en dumhed og en fejhed; at han, når han ikke var en hoved- og hjerteløs usling, i det mindste nu måtte tale; at hvert øjeblik, som han lod gå hen, forværrede hans forfærdelige situation. Ja, ja, ja! Han var bestemt på at tale; han gentog atter og atter i sit stille sind de ord, som han ville sige, og håbede så, at disse ord pludselig ville lyde af sig selv, og forfærdedes for den skræk, han måtte føle, når de gjorde det. I Bertrams nærværelse! Det var umuligt! Han ville gøre det i det øjeblik, Bertram var ude af døren. Hvorfor gik han ikke? Hvorfor løb han omkring her med sine lange ben mellem mand og kone, der havde de vigtigste ting at sige hinanden, og hvorfor vedblev han med sine diabolske gestus og blikke hemmeligt at opfordre ham til at gøre sin pligt? Han skulle nok gøre sin pligt, men han ville ikke gøre den under Bertrams brilleglas. Og så tænkte han på, hvorledes han havde glædet sig til det øjeblik, da han skulle gøre sin gamle ven og sin kone – de to mennesker på jorden, han holdt mest af – bekendte med hinanden, og at denne pinlige, forlegne sammenkomst netop var dette længselsfuldt ventede øjeblik.

"Har du ingen flere patienter, du skal se til i aften, Adalbert?" spurgte han.

Doktoren blev stående, så over brilleglasset ned på vennen med et hånligt smil, som ville han sige: "Du har jo dog ikke mod til det, *mon cher*," og fortsatte så tavs sin promenade.

"Jeg havde håbet, at hr. doktoren ville spise til aften med os," sagde Anna.

Bertram bukkede og trak samtidig lidt på de smalle skuldre, så at det lige så godt kunne betyde: "jeg takker", som "jeg beklager meget, at jeg ikke kan!"

"Det vil rigtignok vare lidt endnu", vedblev Anna nølende; "madam Uelzen har erklæret, at hun ikke kan skaffe aftensmaden færdig før klokken ti, til hvilken tid hun ventede os; og nu er den –"

"Nu mangler den fem minutter i at være kvart over otte," sagde doktoren, der først så flygtigt på uret, og så meget stift på Lebrecht; – "jeg kommer til at tænke på, at jeg, hvis De virkelig vil beholde mig her, nådige frue, dog må bede Dem undskylde mig et øjeblik; blot et lille øjeblik, Lebrecht!"

"Altså har De dog patienter?" spurgte Anna.

"Nej, Gud bevares," svarede doktoren, "det er meget raske folk, jeg skal til; de unge herrer på kontoret og – så videre. De ville klokken kvart over otte samles hos mo'er Ihlefeldt – vor *grand restaurant*, nådige frue, for til den fastsatte tid endnu en gang at prøve en oktet, som de har indøvet – tekst af mig, nådige frue – og med en sejdel eller to gøre de af ærefrygt og forventning noget medtagne struber lidt smidigere. De viger ikke af stedet, før jeg kommer og henter dem, og som medlidende mand – og det er jeg virkelig – kan jeg ikke lade dem blive siddende hele natten. Altså om fem eller ti minutter, og – *a rivederci!*"

Doktoren gik hen til sidebordet, hvor han, da han kom, havde lagt hat og stok fra sig. Der fo'r en kold gysen gennem Lebrecht, som endnu for et øjeblik siden så levende havde ønsket ham borte. Når Bertram gik, så var timen slået – så måtte det siges, der tyngede på hans bryst og snærede hans strube til. Kunne

han ikke lade være at tømme kalken endnu en stund? En lille frist, et par ynkelige timer kun, der blev skænket ham, når Bertram blev!

"Hvorfor vil du selv gøre dig ulejlighed," sagde han, "det kan dog Nebelow lige så godt besørge."

"Besørge det kan han ganske vist, men ikke så godt," svarede doktoren.

"De stakkels unge herrer," sagde Anna, "de har sikkert glædet sig til det, og det er slet ikke pænt, at vi har berøvet dem – og os selv den glæde."

"Hvis det virkelig ville forskaffe Dem glæde, nådige frue," sagde doktoren hurtigt, "så kan de være her, hvilket øjeblik det skal være."

Lebrecht skælvede. Bertram troede ham åbenbart endnu stadig ikke, og dette var intet andet end en finte for nu dog at hidføre den situation, der utvivlsomt medførte opdagelsen, og som han derfor med så stor omhyggelighed havde omgået. Vennen ville altså indirekte tvinge ham til en forklaring, der selvfølgelig måtte ske, før de unge folk kom. Men han ville ikke lade sig tvinge, ikke simpelthen blive en bold i Bertrams hånd.

"Tilgiv mig, kære ven," sagde han, "at jeg rejser indvendinger og sender Nebelow hen for definitivt at sige afbud. Det er mig pinligt nok at have fordærvet spøgen for de unge folk; men jeg indser ikke, hvorledes sagen på denne måde bliver bedre. Sådan noget er der kun mening og fornøjelse i, når det sker i det rette øjeblik."

Lebrecht havde rejst sig og trykket på knappen til den elektriske klokke henne ved døren, samtidig med, at hans stærke hånd skød Bertram til side, der allerede var ved denne.

"Altså du vil ikke," sagde doktoren sagte; og derpå højt, som henvendt til Anna: "I det rette øjeblik! Det er ganske vist hovedsagen: ve den, der forsømmer det rette øjeblik!"

"Men det er nu engang forsømt!" udbrød Lebrecht og kastede sig med et fortrædeligt udtryk atter ned i sin stol.

"Man kan gøre hvert øjeblik til det rette; ja, det bliver det kun derved, at man griber det," sagde doktoren med en hånlig grimasse – "men ganske vist, til dette rette øjeblik hører den rette mand."

"Måske er jeg ikke den rette mand?"

"I dette øjeblik i det mindste ikke."

"I dine øjne aldrig! Sig det kun rent ud; jeg er jo fra gammel tid vant til den slags ægte venskabelige domme af dig!"

"Så burde de i det mindste ikke længere overraske dig, som det dog lader til, at de gør," sagde doktoren. "Jeg har den ære, nådige frue –"

"De må blive!" udbrød Anna.

Hun var sprunget op og havde gjort et par hurtige skridt hen imod doktoren. "De tør ikke gøre mig den sorg! Det er første gang, jeg ser Dem sammen med min Lebrecht! Og De vil skilles fra ham i uenighed? Skal jeg antage, at jeg er grunden til denne strid mellem to så gamle venner? Jeg –"

En feberagtig rødme dækkede hendes kinder. Hun strøg sig over pande og øjne og vedblev i en roligere tone og med et smil på læberne, SOM de ængsteligt stive øjne ikke rigtig ville passe TIL:

"Nej, nej, kære hr. doktor, nu må De blive! Lebrecht har jo også virkelig ret; en ren harmoni kan der dog i aften ikke længere tilvejebringes, og så –"

Hun havde vendt sig om mod bordet og lagde tæppet tilrette, som doktoren havde trukket ned ved at løbe frem og tilbage.

"Og desuden: jeg ville virkelig komme i forlegenhed ved at modtage et så talrigt besøg, som jeg ikke turde lade gå, uden at byde Dem noget. Madam Uelzen ville vel nok gøre sin skyldighed, og vin mangler vi heller ikke, men derimod fuldstændig, eller så godt som fuldstændig, sølvtøj. Det – siger i det mindste Uelzen, og hun fortæller ligeledes, at min ellers så forsigtige Lebrecht har –"

Hun stod endnu stadig ved bordet, med ryggen vendt mod de to mænd. Doktoren havde under hendes sidste ord stillet sig lige over for Lebrecht og stirrede gennem sine brilleglas på ham, der besvarede den tavse opfordring med et trodsigt smil og med en ro, som oprørte doktoren, afbrød Anna og sagde:

"Tabt nøglen til skabet – det er fuldstændig rigtigt; og ligeledes, at det ville være forbundet med mange omstændigheder nu at få skabet op i en fart. Jeg har desuden ikke mindste lyst til i aften at gøre mig den ulejlighed. Det ved Anna og – nu nok om den sag! Ikke sandt, Anna?"

"Jo, ganske vist," svarede Anna, "fuldstændig som du vil."

"Ja rigtigt, fuldstændig som han vil!" udbrød doktoren: "et mangeherredømme er misligt! Én skal være herre! – et fortræffeligt ord! Et lystigt ord! Hvad det dog var for en gammel strik, den Homer, hvad det dog var for en ironisk strik!"

Doktoren syntes fuldstændig at have glemt, at han for et øjeblik siden havde villet gå, ligesom heller ikke Lebrecht huskede, at han havde ringet på tjeneren. Man sad atter omkring kaminen ligesom tidligere; kun var der ingen, der

sagde noget, og ingen syntes at lægge mærke til den lange pause, der dog tyngede som en byrde på dem alle.

Og navnlig lå den med tung vægt på stakkels Anna. Det forekom hende, som om der var gået en evighed, siden hun tog alt sit mod sammen og trådte ind gennem døren derhenne, og dog kunne der knap være gået en halv time. Hvorledes skulle hun kunne holde dette ud? Ordene pressede på og ville frem: "Lebrecht! Kære Lebrecht! sig mig det nu, nu – ydmygt eller vredt – det er jo aldeles ligegyldigt, – men blot alt sammen, alt sammen!" – Men stadig kvaltes skriget igen, der allerede lå hende på læberne. Her! Her havde det jo været! Inden for disse alentykke vægge, der syntes at måtte kvæle selv det vredeste råb, selv det højeste skrig, og dog intet havde kvalt hos den lyttende ved døren! Gennem den anden dør derhenne var han flygtet, og den vrede principal efter ham – gennem salonen – gennem alle værelserne, de prægtige, af guld og silke strålende værelser, som hun for lidt siden kun var gået igennem i halvmørket og netop nu så i blændende lampe- og lysekroneskær – indtil soveværelset – til vinduet!

En langtrukken, hylende lyd, som af en stor, forstemt trompet skræmte hende pludselig op af hendes frygtelige fantasier.

"Store Gud, hvad er det?"

"En gammel bekendt af os," sagde doktoren, "kapelmester Nordost. Han tuder altid først i det smalle Rådhusstræde for at probere, om han er i den rette stemning. Så falder hele orkestret ind, og så går det rigtig løs. Er det ikke en prægtig musik, nådige frue? og den koster oven i købet slet ingenting. "

"Undtagen i det højeste et par vinduesruder eller skibe," sagde Lebrecht, idet han gjorde en voldsom anstrengelse for at komme med ind i samtalen.

"Apropos om gamle bekendte," vedblev doktoren, mens han tilsyneladende lagde så lidt mærke til Lebrecht, som om han sad alene med Anna ved kaminen; "ved De, nådige frue, at De vil finde en gammel bekendt her? Jeg tror i det mindste at turde slutte det af visse antydninger af manden, og af den ganske usædvanlige interesse, han syntes at vise Dem og Deres hr. gemal."

"En bekendt? Og det oven i købet en gammel? og her i Woldom? hvorledes er det muligt?"

Doktoren var ikke ganske sikker på, at den smukke, unge kone vidste, hvad hun sagde; hendes store, mørke øjne stirrede så stift hen for sig, som var hendes tanker helt andetsteds henne. Hans ord gjaldt imidlertid heller slet ikke hende, men Lebrecht, skønt han vedblivende gav sig mine af ikke at lægge mærke til ham.

"Hvorledes er det muligt? Ja, det må De spørge den store sædemand, der kaldes staten, og som i skikkelse af embedsmænd spreder sin højtopskudte intelligens' uskatterlige frøkorn ud over alle lande, også over vort øde klitland, hvor der rigtignok til daglig brug ikke trives så kostbare planter."

"De gør mig nysgerrig," sagde Anna med det samme stive, fraværende blik.

"Sikkert ikke så nysgerrig som den pågældende er – jeg ved ikke om af natur eller ifølge kald. Laurence Sterne – i parentes bemærket en af mine helgener, nådige frue – ville have regnet ham til de mest *inquisitive travellers*, i besiddelse af en

rundrejsebillet gennem al mulig familiemystik og alle hemmeligheder i ti miles omkreds, en billet med seks ugers gyldighed. Længere varer nemlig ikke det kommissorium, han har her som politidirektør *ad interim*; så går det *recta via* til Berlin, til ministeriet, hvor der er et langt større spillerum for den slags hoveder. Imidlertid har han, som sagt, heller ikke ferieret her: han ved alt, ja jeg tør vædde på, han endog ved, at vi for øjeblikket sidder sammen her, samt hvem vi taler om."

"Når vi blot først vidste, hvem *du* taler om," sagde Lebrecht.

"For han sværmer for Dem begge," vedblev doktoren, stadig henvendt til Anna. "Han kalder det sit livs første sorg, at han måtte forlade Køln otte dage før Deres bryllup, og således var forhindret i at forherlige festen ved sin nærværelse og ved sin poesi, i hvilken sidste han, at slutte efter hans egne antydninger, står over Goethe og Schiller. "

"Altså en af dine mange tilbedere, Anna," sagde Lebrecht.

Doktoren ærgrede sig over den hånlige tone, Lebrecht havde henkastet sin bemærkning i, der syntes at have såret Anna dybt. Hun havde pludselig rejst sig op i sin stol, men sank derpå tilbage igen lige så hurtigt, som den glødende rødme på hendes kinder var kommet og forsvundet.

"Uden tvivl," sagde han – "det er solens privilegium at blive tilbedt af mange: af retfærdige og uretfærdige, af giganter og pygmæer."

"Naturligvis den lille, pukkelryggede assessor," sagde Lebrecht, "Frank, eller hvad den modbydelige karl hedder."

"Von Frank – Oskar von Frank," bemærkede doktoren; "ellers stemmer det lige indtil modbydeligheden, der jo er en smagssag. Finder De ham også modbydelig, nådige frue?"

"Han har en række år gået ud og ind i mine forældres hus," sagde Anna.

"Ja, det roser han sig af," tilføjede doktoren; "og desto dybere beklager han, at han kun for så kort tid kan fortsætte den søde vane her i Deres hus."

"Jeg håber, han slet ikke vil fortsætte den," sagde Lebrecht; "jeg hader det menneske."

"Skulle dette had måske være gensidigt?"

Doktoren havde pludselig opgivet den ironiske tone, han hidtil havde talt i, og atter vendt sig om til Lebrecht.

"For fuldt alvor, *mon cher*, jeg tror, at det forholder sig således, og at den ualmindelige ivrighed, som den pågældende herre lige fra det øjeblik, han kom hertil, har udfoldet i en vis sag – vi talte netop om denne sag, nådige frue, da De kom – Lebrecht vil vel sagtens ved lejlighed meddele Dem, hvad det drejer sig om – jeg tror som sagt ikke, at denne ivrighed – således som hr. Frank rigtignok foregiver – har sin kilde i venskabelig deltagelse og humanitet, men tværtimod skyldes et dybt og dog ikke dybt nok skjult nag. På mig i det mindste har mandens hele færd gjort dette indtryk; jeg ville allerede tidligere have sagt dig det og opfordret dig til forsigtighed overfor den glatte hykler, men jeg ser nu til min beroligelse, at denne opfordring har været unødvendig. – hvad er der, nådige frue?"

Hverken den ivrige doktor eller Lebrecht – som blodet fo'r til hovedet ved den pludselige omtale af denne fatale historie – havde lagt mærke til, at Anna havde siddet der, dødbleg, med hånden presset mod hjertet og en afmagt nær. De blev derfor begge lige forskrækkede over hendes krampagtige hulken.

De sprang op fra deres pladser, men også Anna havde allerede rejst sig, smilende og idet hun med en håndbevægelse bad de bestyrtede om ikke at ængste sig.

"Om forladelse!" sagde hun, "det er ingenting, virkelig ingenting – udmattelsen efter rejsen i det højeste – nej, De må ikke gå, doktor; tværtimod! De ser jo, at jeg skynder mig så meget som muligt med at komme til at høre til Deres patienter. Kun varer den slags ting – Gud være lovet – ikke længe hos mig, blot et minut, forsikrer jeg Dem – du ser jo selv, kære Lebrecht, at det allerede er forbi, helt forbi! Jeg er næsten fristet til at tro, at jeg ikke fattes andet end noget at spise – vi er nemlig egentlig fuldstændig fastende endnu, kære doktor – og De er sikkert også sulten – jeg vil se efter maden – du behøver ikke at være bange for, Lebrecht, at jeg skal gøre din madam Uelzen regimentet stridig – i det mindste ikke i aften – De ler, doktor? – ja, jeg er virkelig ikke så stridslysten som visse folk."

Hun rakte doktoren den ene hånd, som denne trykkede til sine læber med et dybt buk.

"De er en fortræffelig dame," sagde han; "jeg må gøre Dem denne tilståelse, selv om den skinsyge Lebrecht af den grund skulle forbyde mig huset, ligesom den ulykkelige politikommissær."

"Hvor du snakker i dag," sagde Lebrecht med et tvungent smil og fortsatte derpå i en ærgerlig tone til den gamle tjener, der netop trådte ind:

"Hvor bliver De af? Jeg har allerede for en halv time siden ringet på Dem. De skal – hvad er det, De har der?"

"Det er kommet i dette øjeblik," sagde den gamle, idet han med den rystende hånd holdt et telegram hen til sin herre.

"Godt, så kom med det!" udbrød Lebrecht utålmodig.

Han var gået hen til bordet og havde kradset sit navn på kvitteringssedlen. "Her! Giv manden den og kom så igen, men straks, hører De?"

"Den gamle er igen beruset i aften," sagde Lebrecht, idet han åbnede telegrammet; "jeg bliver dog sagtens nødt til at jage ham bort, hvor nødig –"

"Hvad er der sket?" udbrød Anna.

Hun havde set, hvorledes Lebrechts ansigt blev aldeles farveløst, straks da han blot havde kastet et blik på telegrammet.

Han svarede ikke.

"For Himlens skyld," udbrød Anna; "sig mig det; er moder syg, eller fader –?"

"Syg! Nej vist ikke, de kommer – endnu i aften."

Anna udstødte et glædesskrig, greb hurtigt depechen, som Lebrecht havde ladet falde ned på bordet, og læste indholdet af den højt, som skulle ørene komme de i tårer svømmende øjne til hjælp:

"Mama halv død af længsel; håbede at træffe jer i dag i Berlin! Kommer nu med iltoget; beder om vogn til moder ved stationen; en kongebolle parat til mig; vil i øvrigt brygge den selv. Bringer også Lisette med" – det er min kammerpige, hr. doktor – "din gamle papa!" – Hvor jeg er lykkelig, hvor jeg er lykkelig!"

Hun kyssede atter og atter telegrammet under en tårestrøm.

"Tror Dem gerne, nådige frue, tror Dem gerne," sagde doktoren med reminiscens om sin yndlingsdigters yndlingsskikkelse, og tilføjede derpå sagte til Lebrecht, der stod

henne ved det store bord med rynket bryn og som naglet til gulvet:

"Nå, kan du så endelig engang komme ud med sproget?"

Anna havde ikke forstået ordene, men hvor sagte og hurtigt doktoren end havde sagt dem, dog hørt, at der blev hvisket. Det sorte slør fra før var atter nær ved at synke ned over hendes lyse glæde, men hun rev det voldsomt til side.

"Nu hurtigt, hurtigt!" udbrød hun; "De må undskylde Lebrecht! Og mig – jeg tager også med. Nej, det går jo ikke an – når det kommer til stykket, var det ikke bedre, hvis, hvis – Hvad var det dog, jeg ville sige?"

Doktoren betragtede med et deltagende udtryk den unge kone, der nu forekom ham dobbelt smuk, og som i sin glade bevægelse åbenbart knapt vidste, hvad hun sagde.

"De ville måske sige, om det ikke var bedre, at jeg hentede Deres forældre på banegården?"

Anna og Lebrecht så samtidig på ham, Anna forbavset, Lebrecht forskrækket.

"Undgå mig kan de ikke," vedblev doktoren roligt; "der er aldrig mange med aftentoget, og så distingverede personer ville selv et på embeds vegne mindre øvet øje straks finde. Lebrecht og De kunne da i fællesskab og i fuldstændig ro træffe Deres forberedelser."

"Hvor De er god!" sagde Anna og rakte atter doktoren hånden.

"På ingen som helst måde!" udbrød Lebrecht.

"Hvad behager? Hvorfor på ingen som helst måde?" spurgte doktoren over skulderen.

"Hvad ville Annas forældre tænke! Umuligt! Og hvad for forberedelser skulle jeg vel have at træffe?"

"Skal dine svigerforældre måske spise med tinskeer?" sagde doktoren, idet han slap Annas hånd og trådte således mellem hende og Lebrecht, at hun ikke så noget til den halvt hånlige, halvt truende grimasse, som han gjorde til den sidste, og som denne besvarede med en mere trodsig end forlegen mine og med et gnavent: "Det går nok på den måde –"

"Sagde krukken, så længe til den gik til bunds!" udbrød doktoren heftigt. "Hvad mener De, nådige frue?"

"Vist går det," sagde denne meget blidt; "i nødstilfælde kunne man jo også fra nabolaget –"

"Jo, det var passende for kongen af Woldom!" brummede doktoren.

"Jeg siger: kun i nødstilfælde; men, kære Lebrecht, fader og du – I har så ofte talt om den gamle sølvbolle, og at I første gang skulle drikke hinanden til af den – og fader har nu udtrykkelig bedt om det – hvis det var muligt –"

"Her hjælper ingen indvendinger," bemærkede doktoren.

Lebrecht var til mode som en opjaget hjort må være, der ikke ser nogen mulighed for at undslippe, og netop derfor beslutter sig til kampen. Han ville imidlertid dog lade det komme an på, om Bertram ville vove det.

"Der er ikke tale om indvendinger," sagde han, "men om en ganske simpel umulighed. Sølvbollen er naturligvis også i skabet."

"Som befinder sig derhenne i væggen," sagde doktoren; "send bud til Peter Heinrich, han lukker dig enhver lås op på fem minutter."

"Kun ikke denne – det forsikrer jeg dig."

"Det vil sige: du vil ikke gøre din svigerfader den lille glæde?"

"Hvis jeg kunne –"

"Mennesket kan, hvad han vil."

"Nu vel, så vil jeg ikke!"

"Det skulle du have sagt straks."

"Hvad var det for en nøgle?" spurgte Anna.

"Herregud, det har jeg jo allerede sagt!" udbrød Lebrecht. "En gammel, stor, højst forunderlig formet nøgle fra det femtende eller måske endogså fra det fjortende århundrede, således som den nu slet ikke længere eksisterer eller kan fremskaffes. Jeg mindes endogså, at den gamle Heinrich en gang for flere år siden har stået timevis og plaget sig med låsen."

"Nu må du vist gå," bemærkede Anna. "Ellers finder fader og moder slet ingen på banegården."

"Der er endnu god tid," sagde doktoren; "lidt over ni! En hel time – man er kun omtrent ti minutter om at køre derud."

"Der må dog også spændes for," sagde Lebrecht, "vi behøver desuden en vogn til bagagen – jeg vil så tage vor med det samme, Anna. Er der ellers noget, som skal bringes i orden?"

"Nej, ikke så vidt jeg ved."

Den tone, hun sagde det i, skar Lebrecht i hjertet. Hun anede jo ikke, hvorfor han havde afslået hende en så beskeden bøn, og at han ville have givet den ene af sine hænder til at han ikke havde behøvet at afslå den, og til at alt allerede var blevet sagt. Men endnu var det jo ikke for sent – Bertram ville jo også gå – han selv kunne da under et eller andet påskud blive eller komme tilbage, før han kørte – og netop sådan i en fart var det måske allerlettest at sige det!

"Du går vel med, Bertram? Nebelow kommer ikke igen, og udretter måske endogså ærindet fejl – der bliver en misforståelse –"

"Ja vist så," sagde doktoren, "alt, kun ingen misforståelse! Jeg har den ære, nådige frue –"

De to mænd bevægede sig hen imod døren.

"Hr. doktor!"

Bertram vendte sig om: "De befaler –"

"Jeg ville spørge Dem om noget – med hensyn til moder, kære Lebrecht; mamas gamle onde – jeg ved, at hun endnu i aften vil begynde at tale om det og aldrig tilgive mig det, hvis jeg ikke i det mindste har forberedt vor ven på en så vigtig sag. Har De tid til at blive et par minutter, hr. doktor?"

Lebrecht var nær ved at skære tænder; det skulle altså ikke være!

"Jeg vil ikke forstyrre," sagde han; "på gensyn altså."

Han var i det samme ude af døren, som han trak hårdt i efter sig.

Doktoren havde hat og stok i hånden; han var rasende på Lebrecht og rasende på Anna, som på den sædvanlige fruentimmermaner, uden at have den svageste anelse om, hvad hun gjorde, snakkede øjeblikket bort om bagateller, øjeblikket, som liv og død afhang af. Han ville netop med et: "Det gør mig ondt, frue – en anden gang," skynde sig ud af døren, da den unge kone, der havde stået der ligesom spændt lyttende, pludselig styrtede hen til ham, og idet hun lagde sin hånd på hans arm, i en ængstelig tone udbrød: "Gå ikke! Gå ikke! Jeg *må* tale med Dem!"

"Ah," sagde doktoren, "De må tale med mig! Ja, det er noget helt andet. Jeg beder Dem tage plads igen, nådige frue; hvad er til tjeneste?"

5

Imidlertid syntes doktoren aldeles ikke nysgerrig efter at få at vide, hvad det drejede sig om. Om moderen ikke – så meget var klart. Altså havde madam Uelzen sladret af skole om hemmeligheden. Lebrecht havde ikke frygtet omsonst, havde ikke overdrevet: hun var oprørt over den forhånelse, man havde tilføjet hendes ærværdige aner på mødrene side, tilføjet hende selv lige for øjnene så at sige af den fødte von Klüngel-Pütz, som tilfældet nu førte hertil for at være vidne til hendes datters skændsel. Også den omstændighed, at en gammel bekendt, en mangeårig ven af huset, pludselig havde indfundet sig, syntes i høj grad at have forskrækket hende. Naturligvis! Det var jo et klassisk vidne mere til den grusomme skæbne! Og nu ville hun give sit af skam og harme opfyldte hjerte luft over for vennen, da hun ikke vovede at gøre det over for manden, eller måske ikke en gang anså det for umagen værd at vise den foragtede sin foragt – under hele den foregående scene havde hun jo været et mønster på ægteskabelig kulde og tilbageholdenhed! Men hun skulle blot binde an med doktor Adalbert Bertram! Han forstod at uddrive djævle! blandt andet også hovmodsdjævle! Hun skulle blot komme til ham!

Mens doktoren ved hvert langt skridt, som han gjorde frem og tilbage gennem værelset, stadig kom længere ind i det uføre, venskabelig iver og klippefast tro på hans iagttagelsesevnes ufejlbarlighed havde lokket ham ind i, havde den stakkels Anna allerede for længst mistet det fortvivlelsens mod, hun kaldte ham tilbage med. Hvad havde hun gjort? Hvad havde hun villet?

Skrifte for den mørke, uhyggelige mand de kvaler, som hun havde lidt, lige siden hun trådte ind i dette hus – efter en stadig stigende målestok, så at hendes hjerte ikke længere formåede at fatte angsten? Den forfærdelige angst for noget skrækkeligt, som hun ikke vovede at tænke, som hun ikke tænkte – nej, nej, som hun kæmpede imod som en drømmende mod mareridtet, der vælter sig ind på ham. Og som jo sikkert også kun var en forfærdelig drøm, hun ville vågne af, hvis hun blot en eneste gang kunne skrige højt og råbe om hjælp! Hjælp! Hjælp!

Men det kom ikke over hendes skælvende læber; i stedet for sagde nogen – det måtte vel være hende selv, men stemmen lød, som om det var et fremmed menneskes, og som om den kom fra den anden ende af stuen:

"Det er ikke angående moder – det er angående Lebrecht, der er så underlig, så – forstemt – han har været det hele den sidste tid – også i aften – på køreturen – og nu ved denne lejlighed – min gode, gamle fader har altid talt så meget om den – og så gerne villet se den – de har så tit spøgt. om det – hvorfor – hvorfor –"

En hulken kvalte den fremmede stemme; men denne hulken kom fra hendes bryst, og det var hendes tårer, der perlede frem mellem fingrene, hun havde trykket mod de brændende øjne, foroverbøjet som hun sad i stolen.

Doktoren betragtede forbavset den sammensunkne skikkelse. Vidste hun virkelig ingenting? Det dobbelte, skælvende "hvorfor" lød virkelig ikke, som om hun vidste noget, og endnu mindre som om hun var vred. Var den unge, smukke dame kun nervøs efter den lange rejse? Var hun blevet forstemt og urolig ved Lebrechts besynderlige opførsel? Ønskede hun

kun en forklaring, som madam Uelzen ikke havde givet hende? Som han –

Men han, der, lod det til, nylig havde taget så stærkt fejl, ville denne gang have sikrere grund under fødderne. Han sagde:

"Hvorfor Lebrecht ikke ville vise Dem den tilsyneladende så ringe opmærksomhed med sølvbollen? Ønsker De at vide det, nådige frue?"

Hun nikkede: "Ja, ja – også det!"

"Også det? Altså ellers ikke andet?"

"Nej, nej," sagde den ængstede Anna, idet hun pressede fingrene krampagtigt ind mod håndfladen og med stive øjne stirrede op på doktoren.

Skulle han sige hende det? Lejligheden var gunstig; hun syntes blød, rystet; hun frygtede måske for, at Lebrecht også skulle lade sit, for hende uforklarlige, dårlige humør gå ud over forældrene; at disse til deres forbavselse og skræk allerede skulle finde det nye ægteskab formørket af hemmelighedsfulde skyer; og han kunne sige: Således er det! Og flyv så din Lebrecht i møde, når han kommer tilbage, og hvisk ham med et kys i øret: Jeg ved det alt sammen! Og du skal få at se, hvorledes han i et nu atter er den gamle Lebrecht!

Nej! han kunne ikke sige det! Når Lebrecht havde viklet sig ind i dette net som en kluntet løve, så måtte han også have kraft til at sønderrive maskerne og turde ikke takke en hjælpsom mus for sin redning; det ville være en dårlig venskabstjeneste, han der gjorde ham. Kærligheden tilgiver meget, men fejhed tilgiver den ikke. Og ligesom dette grænsede nær nok til fejhed, eller allerede var fejhed, således ville det også i al evighed komme til at stå for den smukke, fornemme, unge kone som fejhed, hvis

han berøvede Lebrecht lejligheden til med egne fødder at søndertræde den uhyggelige orm.

Men et kunne han dog gøre: vise hende denne orm, således som den havde vist sig for Lebrechts øjne, vise hende den som en forfærdelig drage! Han kunne forsøge at stille hende på Lebrechts standpunkt og indgyde hende den tilbørlige respekt for uhyret. Det kunne han og – det ville han.

Han lagde atter hat og stok på bordet, satte sig over for Anna i en af de lave lænestole og sagde, idet han langsomt lod de flade hænder glide hen over sine spidse knæ, og idet han fæstede de blinkende brilleglas stift på hende:

"Jeg ved ikke, om De fra deres engelske romanlæsning – Tauchnitz Edition, nådige frue – kender et udtryk, der ikke sjældent forekommer – især hos Thackeray, i parentes bemærket også en af mine helgener: *The skeleton in the cupboard* – skelettet i skabet?"

Anna fo'r sammen; men den forunderlige mand smilede til dette uhyggelige spørgsmål. Hvorledes havde han kunnet smile, hvis der havde været tale om mere end en besynderlig spøg af samme slags som hans sædvanlige? Hun svarede:

"Jeg mindes at have læst udtrykket, uden at jeg dog har forbundet noget rigtigt begreb med det."

"Det er netop sagen," sagde doktoren med et endnu mere decideret smil; "med ethvert ord må der forbindes et begreb; men først følger vi Mefistofeles' råd og "holder os til ordet". Skelet, frue, skelet – det lyder så uhyggeligt i lægfolks øren. Naturligvis! Skelettet er det, der bliver tilbage, når det smukke, blomstrende kød atter er blevet jord, enden på historien, så at sige; og selv om historien ikke er lystelig, så vil man dog ikke

gerne have noget med enden på den at bestille, og når en genial ødeland drikker sin champagne af et dødningehoved, så er det, når det kommer til stykket, enten vindbøjtleri eller kun en pirrende fornemmelse mere for den livsgriske tunge. Mener De ikke også det?"

"De har muligvis ret," hviskede Anna.

"Det har jeg, tro De mig! Og forresten er sagen jo også for så vidt ganske simpel og letfattelig, selv for barneforstand: døden er ingensinde og intetsteds en velkommen gæst, og derfor ynder man heller ikke særligt dens grinende kontrafej, men finder dog heller ikke noget særligt upassende ved det, hvor det hører hjemme; gør i det højeste, når man tilfældigvis er Hamlet og holder Yoricks hjerneskal i hånden, nogle melankolske bemærkninger, der stærkt misrekommanderer livets værd.

Lad os antage, frue, at den vittige prins var forblevet i live og var blevet konge og blevet endnu federe og vittigere, mon det dog ikke ville have været dårligt bevendt med hans humør, hver gang han senere måtte passere en vis trappe i slottet, endskønt en vis snakkesalig gammel herre for længe siden havde fundet sit legitime hvilested på Helsingørs Père-Lachaise? Et skelet på kirkegården, frue, er så uskyldig en ting, som en rotte i kælderen, eller som en kårde i skeden; men et skelet under bagtrappen – det er som en rotte bag tapeterne; kården ud og ihjel med den for enhver pris! Det forstår De jo nok, frue?"

"Ja, ja!" hviskede den stakkels Anna.

"Naturligvis! Damerne har jo en ganske overordentlig fin følelse for det passende; en urigtigt anbragt sløjfe – et bånd, hvis farve ikke passer til den øvrige klædedragt – allerede den slags bagateller kan jo bringe dem til fortvivlelse, og så et skelet

under bagtrappen – *fi donc!* Men også en anden ting ville ikke være undgået deres skarpsindighed, nemlig: at genstanden for skrækken i det ovennævnte tilfælde slet ikke mere var til stede, og, tilføjer jeg straks: i intet tilfælde behøver at være til stede længere, når den blot overhovedet en gang har været der; ja jeg går videre: ingenlunde altid er et osteologisk, måske ikke en gang et sanseligt objekt, lige så lidt som det matematiske punkt, hvilket endnu intet dødeligt øje har set, og om hvilket dog hele verden drejer sig. De er ikke matematiker, frue? Nej? Gør ingenting, vi behandler jo heller ikke matematik, men moral, æstetik – om De vil, i hvilke kvinderne altid er os overlegne, ligesom de da også spiller en stor rolle i vort kapitel. Hold De blot punktet fast, frue, punktet, hvilket vi kun behøver at kvalificere ved et eneste *epitheton* for straks, – ligesom prøve til vort eksempel, at finde den bedst mulige oversættelse af det engelske udtryk: vi har det mørke punkt."

Doktoren havde taget brillerne af og polerede glassene med et gult silkelommetørklæde. Det ville for den stakkels Anna have været en stor lettelse, da den uhyggelige mand derved i det mindste måtte lade hænderne blive borte fra knæene; men desværre lignede han med sine fine stirrende, grågrønne, omkring vipperne røde øjne endnu mere afgjort en vanvittig. Havde hun med en virkelig vanvittig at gøre, der kun udkrammede sine galskaber for hende for at høre sig selv tale? Eller var der i al denne meningsløshed en forfærdelig mening, som han ikke ville sige rent ud, men som hun skulle finde? Hun ville råbe til ham: Sig det, sig det! Men det var, som om hendes mund holdtes lukket med magt; og nu havde den uhyggelige mand også allerede igen brillerne på ørnenæsen; de flade

hænder gned atter rundt på de spidse knæ, om hans mund spillede der atter det diabolske smil, og han vedblev at tale med denne forunderlige hurtighed, som mellem de hinanden jagende ord ikke satte den mindste pause, i hvilken man kunne tænke sig om, ja knap en gang trække vejret.

"Men selv den bedste oversættelse, frue, dækker sjældent originalen: den siger snart for meget, snart for lidt; i vort tilfælde for meget. Vort kære metaforiske skelet er ganske vist altid et mørkt punkt; men langt fra ethvert mørkt punkt er et skelet. Der findes et mørkt punkt i enhver individuel eksistens; ja, det pågældende individ kan være glad, når det ikke er punkteret flere gange, og jeg har kendt folk, der var så tatoverede som en new zealandsk høvding; – der er heller ikke nogen familie, der ikke har sit mørke punkt: en søn, der absolut skal ride på veksler; en datter, der løber væk med musiklæreren, eller andre af den slags historier; men det forholder sig alt sammen til det egentlige skelet, som akutte sygdomme til kroniske lidelser. Skelettet er en kronisk, konservativ, ja endnu mere: det er en udelukkende aristokratisk lidelse; for at modnes fuldstændig er et menneskeliv ikke nok for det; det behøver ligefrem generationer – generationer, frue, med uafbrudt historisk tradition. Kan vi da endnu undre os over, at sygdommen først er blevet iagttaget i England; at den er blevet studeret, klassificeret og har fået navn i England, arvevisdommens og den traditionelle naragtigheds, arvedydernes og arvelasternes, de ormstukne gamle stamtræers og de gamle rottebefængte huses land? at man i England gjorde den interessante opdagelse: at ethvert skelet

måtte have et gammelt hus, og omvendt ethvert gammelt hus et skelet?"

Doktoren havde under disse sidste ord sænket brilleglassene så dybt, at Annas ansigt dukkede frem for ham over randene. Det var blegt måske, endnu en smule blegere end tidligere, men det forekom ham dog ikke at have det noget synderligt udtryk af angst eller spændt forventning.

"Jeg må gå videre endnu," tænkte doktoren, og vedblev:

"Der går et forfærdeligt sagn, frue," vedblev han, "om at der en gang har eksisteret tider, da man tog den anden del af vor thesis ordret og murede et uskyldigt barn inde i fundamentet til et nyt hus, som man ville have skulle blive gammelt. Men skønt jeg ganske vist tiltror den grusomt barbariske middelalder alt muligt forfærdeligt, så vil jeg dog til menneskehedens ære antage, at dette ingensinde er sket, men at vi kun her har at gøre med et stykke folkepoesi, der på sin måde søgte et symbolsk udtryk for en ofte iagttaget erfaring.

Men erfaringen var, at et hus sjældent eller aldrig blev gammelt, og – hvad der for os er ensbetydende med dette – rigt og mægtigt, hvis der ikke i begyndelsen var nogen, der bragte det sin uskyld som offer, eller – for at udtrykke det mere logisk, læssede en skyld på sig. Måske ikke i hans øjne. Den djærve ridder, hvis hytte faldt sammen over hovedet på ham, måtte sagtens anse det for ganske i sin orden, at han sadlede sin ganger og så længe turede omkring i buskene ved landevejen, indtil han af de i borgkælderen nedsænkede og der til guldpenge forvandlede pebersække kunne bygge sig et utvivlsomt såre rent og propert greveslot i Guds navn. – Den værdige kammerherre, der kun kunne opfylde sin unge, fyrige

behersker et suverænt indfald på bekostning af sin familieære, gjorde det ganske sikkert kun *in usum Delphini*, det vil sige: til nytte og gavn for sine kære børn og børnebørn, der dog også skulle leve, og med Guds hjælp leve endnu bedre end den gode, gamle, føjelige bedstefader!

Men de kære børnebørn, frue! Takker de den gode bedstefader, som det sømmer sig, for det offer, han har bragt dem? Nå ja; de bygger et kapel over det sted, hvor pebersækkene en gang blev sænket ned i borgkælderens nat og mørke; men de svagnervede kan hverken holde vielse eller dåb i kapellet uden at tænke på, at under stenpladerne, hvor de knæler, ligger husets skelet; – man tager måske også portrættet af den datterofrende Agamemnon ud af anebilledernes række, fordi historien dog endte alt for gyseligt; men så ofte man danser i den gamle sal, lyder gennem violinernes kvinkeleren og bassernes brummen ganske tydeligt en klapren af skelettet, der er muret ind derhenne i væggen bag det tykke guldbrokade. De ser på uret, frue; det er lidt over et kvarter over ni, og nu kører Lebrecht netop først ud af gårdporten – det gør altid et forfærdeligt spektakel i den snævre gyde – Lebrecht skulle virkelig lade den asfaltere – De ser, at vi har et ocean af tid for os, og jeg ville gerne vise Dem endnu nogle eksemplarer af min skeletsamling, der måske er de allerinteressanteste, endskønt de i romantisk gysen ikke kan måle sig med hine første, ja måske endog ikke er ganske fri for et vist humoristisk anstrøg. – lad os for eksempel antage følgende tilfælde: der er et meget stort købmandshus, der har sine forbindelser over hele den beboede jord, hvis skibe sejler på alle have, der ikke længere regner med andet end hundredetusinder, og dette store hus har

i en sidefløj – De mener, at et købmandshus ikke kan have noget skelet? Om forladelse, det er en fuldstændig falsk anskuelse, som jeg holder den fødte aristokrat tilgode, og som jeg måske har givet anledning til ved min skæve fremstilling af sagen. Husk blot på middelalderens kongelige købmænd, på Fuggerne, på Velserne og de andre, som i deres paladser ganske sikkert anså sig selv for lige så meget, som de adelige stratenjunkere på deres røverreder! Og sådan et gammelt hus behøver jo ikke en gang at være et palads; det behøver kun at stå længe nok og blive beboet af en og samme familie, lad os sige en familie af læger, for at hente et eksempel fra min egen livsstilling. Allerede bedstefaderen har været læge, faderen selvfølgelig ligeledes, og sønnen er det nu også; men tipoldefaderen, der byggede det store hus, var barber, og fordi han har bygget det nævnte hus ligesom på sit barberbækken, har han i sit testamente forordnet, at samme bækken til evige tider skal prange på det mest iøjnefaldende punkt af fronten, samt ligeledes, at barberstuen aldrig må ophøre, men at der tværtimod skal barberes væk lige til verdens ende, og at enhver af hans efterkommere og arvinger under straf af at miste hele det rige hus, selv om han ti gange var *doctor medicinæ*, ja selv om han var Æskulap i egen person, alligevel skal fortsætte barberforretningen i hans navn og have gennemgået en læretid, om end kun på fire uger, og svunget tipoldefaderens kniv. Aner De ret, frue, hvorledes denne mand – en af de første i sit fag – er til mode med et hoved fuldt af verdensomfattende planer og barberbækkenet i våbnet, – bækkenet, over hvilket han i sit liv har måttet høre utallige stikpiller, der positivt har umuliggjort ham adgangen til visse ansete korporationer, som han satte sin

ærgerrighed i at blive medlem af, ja i hans sjæl – der ellers er åbenheden og bravheden selv – har sået mistroens og fejhedens gift?"

For første gang i sin lange tale gjorde doktoren en virkelig pause; han havde endog ophørt at gnide knæene og stirrede, med den lange hals vidt foroverbøjet, på Anna, ventende på et svar, på en eller anden ytring, der beviste, at hun havde forstået ham, at hun i det mindste anede, hvor han ville hen.

"Om forladelse," stammede Anna, "men jeg tror jeg bliver nødt til at se lidt til dem derude."

Doktoren befandt sig som en, der løber mod en lukket dør, hvor han havde troet at finde en åben. Han, der på sin side forlangte, at den unge kone skulle forstå alt – hans skjulte hentydninger, hans dristige overgange, hans halsbrækkende billeder – han forstod ikke, at hun knap hørte hans sidste ord og ganske sikkert ikke havde forstået dem; at hun i dette øjeblik kun havde et eneste ønske: at komme ud af en situation, som hun følte, hun ikke længere kunne udholde. For ham var hun ganske simpelt den forvænte unge dame, den stolte prinsesse, der i sin sejrsvogn ruller afsted på den pæne vej og ikke kan danne sig nogen forestilling om de grave, som en uvenlig skæbne graver for andre dødelige, der traver omkring på deres egne fødder.

Og med disse tanker, der hurtigt som et lyn fo'r gennem hans sjæl, styrtede en hed blodbølge op over hans hjerne, og fra hjernen tilbage til hjertet, og fra hjertet strømmede den ud som brændende had til denne unge, smukke, stolte skabning, der kun var kommet hertil for at røve hans elskede Lebrechts ro og

fred for bestandig, og for fremtiden bringe ulykke og fordærvelse over dette gamle hus. Om han nu sagde hende det?

Der manglede kun lidt i, at den lidenskabelige mand havde gjort det. Og nu ansporede den vold, han måtte gøre på sig selv for ikke at bryde ud i ord, der umuliggjorde enhver misforståelse, nu ansporede den hans humør, ligesom en rytter i sin utålmodighed hugger hesten sporerne ind i siden, så at den farer afsted over hække og grave.

"Kun et øjeblik frue," udbrød han; "kun så længe, indtil jeg har sagt Dem, hvilken rolle de kære hustruer spiller i denne husskelettets patologi! De må da vide, frue, at de, de hulde kvinder med de fløjlsbløde, uskyldige råhinds-øjne og de hvide, ringprydede havfruehænder – kun alt for ofte – næsten altid – er lejlighedsårsagen til, at sygdommen bryder ud; at de frem for alt er det moment, der først gør den ondartet og farlig – og driver det ud i det uudholdelige, der ellers måske nogenlunde passabelt lod sig bære. Thi for den oprindelige ejer ligger der dog altid over skelettet et stænk af pietet; og ofte har han det i sit eget kød og blod, og det må da blive der, ganske simpelt af den grund, at han ikke kan få det bort og måske ikke en gang ville undvære det, ligesom Philoktet sit sår, fordi han har vænnet sig til det og indrettet hele sit liv, sin tænken og sin følen på det. *Bon!*

Og så kommer den unge frue i huset! Hun er ikke vort kød og blod; hun ved ikke, hvorledes skelettet napper i vort kød og raser i vort blod: hun ved kun, at det er en forfærdelig eller latterlig ting, desto forfærdeligere, jo latterligere den er. Hun har ingen pietet for skelettet – hun er kun bange for det; hun

har ingen medlidenhed med det – hun skammer sig kun over det.

Og det, frue, er dog det bedste, det allerbedste tilfælde; og lykkelig den unge mand, der har været klog og modig nok til før brylluppet at sige: under den og den trappe, bag den og den tapetvæg ligger mit hus' skelet, og således og således er det beskaffent, og gift dig nu med mig, hvis du har mod til det!

Mindre loyalt, men dog altid også ganske klogt, handler den snu Blåskæg, der i et kælent øjeblik, sådan *en passant* kommer til at tale om skelettet. Det har ganske vist ikke så stort at sige, men han vil dog indstændigt advare den indtagende Phyllis mod, når hun er blevet fru Blåskæg, at stikke sin nysgerrige lille næse ind i det pågældende værelse, der i øvrigt ligger i det og det tårn, ligesom dette er nøglen til det, og nøglen er af atten-karat-holdigt guld. For ser De, frue, hvis nu den unge dame ikke vil høre og leger så længe med guldnøglen, indtil døren en skønne dag springer op, og hun i sin skræk begynder at lamentere over det gruelige syn og gør den kære mand livet surt – ih nu! Blåskæg har studeret sin Hegel: Straffen er urettens ret, og – bøj så det smukke, uforsigtige hoved!

Men frue, et tilfælde, der er tusinde, ti tusinde gange værre, det allerværste og næsten dødeligt, det er, når den gode Phyllis ingenting ved, og ingenting aner, fordi hun ikke har øjne at se med eller øren at høre med, og så beder den kære mand om dog endelig at vise hende sølvskatten, den famøse sølvskat i det gamle skab, hvortil nøglen er blevet borte. Og den kære mand, der ganske rigtigt siger sig selv, at sagen dog en gang må komme på omtale, han spærrer skabet op; og nu! husets skat er der vel og funkler og stråler! Men på skatten sidder skelettet og

klaprer og griner: Min allersombedste hilsen, kæreste lille! Du og jeg, vi hører nu sammen, for du ved jo nok, at du har ægtet mig sammen med det gamle hus."

Netop som doktoren udstødte disse ord i sine gyseligste strubetoner og samtidig pludselig sprang op og pegede frem for sig med den magre, vidtudstrakte hånd, fo'r der et vindstød om huset, der syntes at ryste det i dets grundvold. Stormen måtte have fundet en sprække i et af de klaprende vinduer: en forfærdelig, hylende, klagende lyd hvinede gennem værelset, og i denne hvinende lyd lød der et skrig.

Anna havde udstødt det; hun stod – et billede på forfærdelse – med blege, skælvende læber og foldede hænder foran doktoren. "For Guds barmhjertigheds skyld, hvad er der i skabet?"

"Ih, nu," sagde doktoren, "jeg havde nylig den ære at bemærke: den famøse punchebolle *et cetera*, inklusive skelettet."

Han gjorde et af sine groteske buk og samtidig en bevægelse for at tage hat og stok, da han pludselig følte sig grebet i armen af en rystende hånd.

"Jeg har – det vil sige først madam Uelzen – og så jeg, gennem døren der – Deres sidste ord: han skulle sige mig alt – er der – er der tale om Hans Fliederbusch?"

Doktoren fo'r sig med den flade hånd til panden. Hvad havde han gjort? Den mulighed, ja sandsynlighed, at Uelzen i mellemtiden kunne have snakket af skole – den faktor, han før selv havde anført for Lebrecht som meget væsentlig – den havde han udeladt af sine egne beregninger, som om den slet ikke eksisterede! Og hans forræderiske ord havde hun også hørt! Var hemmeligheden forrådt? Umuligt! Hun ville have stillet sit

spørgsmål anderledes, hvis hun ikke havde gjort det i denne uhyre angst. Himlen måtte vide, med hvilken eventyrlig historie den gamle sladdertaske havde forrykket hovedet på hende! Var det nu klogt at rykke det tilrette igen? Var det ikke klogere endnu en stund at lade hende famle omkring i det mørke, der lå over Hans' flugt? Ja, om muligt at gøre dette mørke endnu tættere, så at opdagelsen af den virkelige hemmelighed bagefter måtte forekomme hende som en solstråle?

"Ja, ja," sagde han, "Hans Fliederbusch, den gale dreng – hvorfor skal jeg ikke sige det, da De nu en gang ved det – han har voldt os stor bekymring og gør det også for den sags skyld endnu. Halsen har han vel næppe brækket, men den, der drukner, dør jo også. Skønt han var jo rigtignok en kat – og unge katte drukner ikke så nemt. Vi må vente, vi må vente!"

Og doktoren klappede, da han ikke kunne komme til knæene, til en afveksling den lange, magre hage med de lange, magre fingre.

"Hans Fliederbusch er altså ikke – er ikke skelettet?"

"Jeg har endnu ikke anstillet undersøgelse i så henseende – men – hvad der endnu ikke er, kan jo blive; jeg sagde Dem allerede før: sådan et rigtigt skelet bruger tid, megen tid."

"Hvad er det da?"

"Ja, nådige frue, hvis jeg turde eller ville sige Dem det, så havde jeg allerede sagt Dem det for længe siden. En læge, ved De nok, må i den slags ting have meget bestemte grundsætninger; jeg blander mig aldrig i familieanliggender, og så meget må dog være blevet Dem klart af mit foredrag, at et skelet er et af de allerintimeste familieanliggender. Dertil

kommer, at De – jeg mener De og Lebrecht – befinder Dem i det sidst omtalte, allerværste, allerdelikateste tilfælde, der ved en tredjes ubeføjede indblanding let kan få en meget skæbnesvanger udgang; jeg skal vel tage mig i agt for at blive denne tredjemand. Lebrecht vil nok selv tage sagen i sin hånd. Foreløbig har han, samtidig med nøglen til det gamle skab der, også savnet det rigtige mod. Lad os håbe, at han i det rette øjemed genfinder begge dele, både nøgle og mod."

"Jeg – jeg har nøglen!"

"De – De har – og det siger De nu? Sig mig, har De fortiet det for Lebrecht? Og Lebrecht gør en hemmelighed for Dem af en sag, som De har nøglen til! Min tro, det er den lystigste historie, der er passeret mig i lang tid."

Og doktoren lo, lo højt – men det lød mere som en hæs galen af en gammel hane end som menneskelatter.

En stærk rødme fo'r fra Annas kinder helt op i de fine tindinger, og idet hun sænkede de lange vipper ned over øjnene, sagde hun med sagte, dirrende stemme, der først efterhånden blev fastere:

"Det er meget urigtigt af mig – det ved jeg nok; men det skulle være en spøg, forsikrer jeg Dem. I Verona – jeg tror, det var i Verona – før afrejsen – Lebrecht var gået ud en gang til – i hans kuffert ville jeg tage en rejsehåndbog, som vi savnede, og som jeg mente, han måtte have i kufferten. Jeg kunne ikke finde den, jeg tog til slutning alle sagerne ud, og på bunden – fandt jeg nøglen – viklet ind i et lommetørklæde. Jeg sværger Dem til: det skulle være en spøg, jeg ville spørge ham – ved lejlighed – om –"

"Om det var nøglen til hans hjerte?" spurgte doktoren og kastede et deltagende blik på det smukke, unge, forskræmte ansigt.

"Ja – ja –"

"Og så sige ham, at han fremtidig skulle passe bedre på denne nøgle?"

"Ja – ja –"

"De ser, at jeg også forstår mig en smule på hjerteanliggender; videre! Men lad os sætte os igen! så taler man bedre med hinanden."

Med en forunderlig *grandezza* bød han den skælvende unge kone armen og førte hende hen til stolen ved kaminen og indtog samtidig sin gamle plads lige overfor hende. Hans stemme var ikke længere hånlig som før, hans mine heller ikke længere sarkastisk, og han lod også hænderne hvile roligt på sine knæ.

"De ville give ham nøglen igen, så snart De kom hertil?"

"Ja, ja – og havde derfor lagt den i min kuffert, for straks at have den ved hånden. Men så glemte jeg den – jeg var i hele den sidste tid – Lebrechts væsen gjorde mig så urolig – han er ofte så mørk, så adspredt, ligesom fraværende – jeg troede, han –"

Et par store tårer perlede frem under de mørke øjenhår.

"Ikke elskede Dem, som De ønskede det; som – som De fortjente det?"

Doktoren havde grebet Annas hånd og trykket den.

"Jeg har udstået meget store kvaler," sagde hun hulkende; "jeg spurgte altid mig selv, hvad jeg havde gjort, som kunne forskertse hans kærlighed. Nej, nej – han elsker mig jo – ikke sandt? Han elsker mig? Men han var ikke lykkelig, og det var

mig, der havde gjort ham ulykkelig! For lidt siden, da jeg var derovre, før madam Uelzen kom – jeg sad ved kaminen som her – da tænkte jeg over det alt sammen, og stadig kunne jeg ikke komme bort fra den ene, skrækkelige tanke: du gør ham ikke lykkelig! Du vil aldrig være i stand til at gøre det! Så kom madam Uelzen – og talte og talte – jeg hørte knapt efter, indtil hun – jeg ved ikke, hvorledes det kom sig, fortalte om aftenen før Lebrechts afrejse, og om hvorledes hun ude i køkkenet –"

"Havde hørt striden osv.; jeg kan tænke mig til, hvorledes den gamle har serveret den historie. Og så kom De til at tænke på nøglen?"

"Hun havde talt så meget om skabet, og –"

"Al den snak, folk disker op med om det. Det tror De dog vel ikke på?"

"Nej, men jeg fandt det så hæsligt – så forfærdeligt; og jeg undrede mig over, at Lebrecht slet ingenting havde fortalt mig. Ganske sikkert havde han kun gjort det for ikke at ængste mig, men det ville dog have været bedre, om han havde sagt det. Jeg ville tvinge mig til at være glad over, at jeg nu kendte en grund til hans forstemthed, men jeg kunne ikke glæde mig; mit hjerte blev ved at være beklemt – jeg vidste ikke selv hvorfor. Jeg tog nøglen ud for at give Lebrecht den – madam Uelzen havde sagt, at han havde mistet nøglen til skabet i væggen, og jeg var overbevist om, at det netop var denne nøgle. Så kom jeg gennem alle værelserne og hen til døren der – hr. doktor, hr. doktor, hav medlidenhed med mig! Hvad er det, Lebrecht skal fortælle mig? Hvad er der i det skab?"

Hun var fra sin plads gledet ned for hans fødder, holdt hænderne foldede over den smukke barm og løftede de store,

brune, tårefyldte øjne bønfaldende op til ham. Den besynderlige mands lidenskabelige hjerte var i stærk bevægelse. Hun var så smuk, så drømmeagtig smuk som en af de skikkelser, hans berusede øjne så i de stille nattetimer, når musen med sin lette guddomshånd berørte hans bankende tindinger! Var ikke virkelig det indtruffet, som han lige for nylig havde sagt til Lebrecht: hun vil i sin hjertensnød vende sig til andre mænd! – skulle han lade dårerne styrte sig i deres fordærvelse? Skulle han –

Han havde for længe siden løftet hende op, sat hende tilbage i stolen og trådte nu hen til hende, efter at han var vandret igennem værelset med sine allerlængste skridt.

"Ser De, min smukke frue, jeg ville give denne min finger – nej, det kan jeg ikke på grund af den stilling, jeg indtager i samfundet – men jeg ville give meget, såre meget til, at Lebrecht havde været den kloge mand, som stod først på min liste, og at han i rette tid havde underrettet Dem om sine hemmeligheder. Jeg frygter for, at denne rette tid er forbi. Men hvordan det end forholder sig: han og han alene må sige Dem det; jeg tør det ikke, og De er meget for klog til at spille den nysgerrige Blåskæg-Kones rolle. Hvad skelettet selv angår, så hører det ganske vist til den sidste, ved sin latterlighed forfærdeligste kategori. Og hvad den dumme Hans angår –"

"Det drejer sig for mig kun om ham," sagde Anna hurtigt og ængsteligt. "Hvis De kan forsikre mig, at der ikke er noget i alle de rædsomme ting, folk fortæller –"

"Lutter dum snak, nådige frue, lutter dum snak!"

"Men at de tør gøre det! Og de tør gøre det, så længe den unge mand bliver ved at være forsvundet. O min Gud, hvis han

blev ved at være det! Hvis han var død! Hvis den forfærdelige begivenhed aldrig blev opklaret, hvis den skrækkelige mistanke – for man mistænker ham jo –! Det har jeg godt kunnet forstå af husholderskens indviklede historier –"

"Det gamle, dumme fruentimmer!"

"Og da De før talte om hr. von Frank – De gjorde det ikke uden hensigt – De ville advare Lebrecht –"

"Advare, nådige frue, for hvad?"

"For den mands machinationer, som – som jeg dødeligt har fornærmet, som har svoret mig og Lebrecht hævn, og som vil hævne sig, hvor og på hvad måde han kan."

"Det vidste jeg ikke," sagde doktoren, "men det forklarer mig meget – meget. Hvad er det, om jeg tør spørge; eller lad hellere være at sige det; jeg ser, at det er Dem pinligt."

"Nej, nej!" udbrød Anna, "De må vide det; jeg har måske været for hård, men det grimme menneske – de var alle sammen Lebrecht så fjendtligt sindede – både min fætter Arthur og de andre, og især hr. von Frank – og Lebrecht, han lod sig ikke mærke med noget – han er for stolt til det; men jeg så dog godt, at han vidste, de tillod sig vittigheder bag hans ryg – over hans navn, som jo heller ikke er smukt – og jeg frygtede hvert øjeblik, at det dog engang skulle bryde løs – for han kan blive meget vred – og man sagde mig, at der eksisterede et digt – af hr. Frank – en veninde –"

"Naturligvis!" sagde doktoren.

"Det var afskyeligt – en parodi efter Heines *Loreley* og endte:

"... Det har Lebrecht Nudel, kongen i Woldom gjort ..."

– jeg var ude af mig selv – jeg benyttede den første lejlighed på dampskibet, gik hen til ham og sagde –"

"Godt, godt, nådige frue, jeg under ham det allerede på forhånd."

"Jeg sagde: man skal vogte sig for rygtesmede, men også rygtesmeden skal vogte sig – konger har en lang arm –"

"Prægtigt! prægtigt; og han?"

"Jeg gav ham ikke tid til at svare, men gennem min veninde fik jeg at vide, at han højtideligt havde svoret at betale mig det, og nu skal skæbnen føre ham hertil netop i det øjeblik, da mine stakkels forældre – min kære fader, hvis han fik noget at vide om det – og assessoren vil nok sørge for det – det vil gøre et uhyggeligt indtryk på fader, at Lebrecht vil åbne skabet – vil han ikke gøre det, når jeg siger ham, at jeg har nøglen? Vil han ikke gøre det?"

Doktoren gned sig på knæene.

"Det er et betænkeligt spørgsmål," sagde han; "Lebrecht har uden tvivl allerede forberedt Deres hr. fader på, at der i aften ikke kan blive drukket af kongebollen; han ville komme i en slem forlegenhed, og jeg ville i Deres sted ikke yderligere forøge denne hans forlegenhed, der allerede er stor nok. Også De, nådige frue, har – af en frygt, som jeg forstår – forsømt det rette øjeblik. Om vi lod nøglen vedblive at være tabt! Den spiller desuden – efter min inderste overbevisning – i dette fatale anliggende, moralsk talt, kun en symbolsk rolle. Den rigtige nøgle er en helt anden, og den kan Lebrecht – og jeg håber til Gud, at han vil gøre det – finde, sent måske, men ikke for sent for den sande kærlighed, der jo tåler alt og tilgiver alt. Har De nøglen hos Dem?"

"Ja," svarede Anna nølende.

"Jeg vil gøre Dem et forslag; giv mig den!"

"Her er den."

Anna greb ned i lommen og trak nøglen, der var indsvøbt i hendes lommetørklæde, op; doktoren, som kun ville have nøglen, viklede tørklædet op og var allerede i begreb med at give Anna det tilbage, da han pludselig igen trak den allerede udstrakte hånd til sig og hurtigt gemte tørklædet tilligemed nøglen i sidelommen på sin frakke.

"Er det blod?"

Anna havde sagt det så sagte; det syntes næsten et under, at doktoren skulle have hørt det; han havde virkelig også kun kunnet læse det på hendes blege, bævende læber, fordi det samme spørgsmål i samme øjeblik bevægede hans egen sjæl.

"Det ville kun kunne afgøres ved en kemisk analyse," sagde han, idet han knappede sin frakke og rejste sig.

"Det er blod!" udbrød Anna, og sank tilintetgjort tilbage i sin stol.

Doktoren så, fuld af medlidenhed, ned på den sammensunkne skikkelse.

"Og hvis det nu virkelig var således," sagde han langsomt, "hvis det aldrig til bunds bliver opklaret, hvad der er sket, fordi selv Lebrecht – det håber jeg, så sandt jeg er hans ven – kun kender begyndelsen, men ikke enden – det er den onde vilje, der gør mennesket til forbryder, ikke gerningen – så kan Lebrecht da aldrig være en forbryder i venskabets øjne, – ville han være det – kunne han nogensinde blive det i kærlighedens øjne?"

"Aldrig! aldrig! aldrig!" råbte Anna, idet hun krampagtigt pressede fingrene mod hinanden.

"Hvad der så end er sket?"

"Jeg elsker ham! jeg elsker ham!"

"Gid Gud velsigne Dem!"

Doktoren gjorde et skridt og blev atter stående. "Jeg ved, at han vil. Fat mod. Ægteskabet var i middelalderen forbudt dem, der gav sig Djævelen i vold, for kærligheden, siger Wolfram von Eschenbach, kan findes alle steder, men ikke i Helvede; men ægteskabet er kærligheden i dens højeste renhed, og den, som vandrer i dens lys, går vejen til helliggørelsen. Kun fører Gud ofte sine hellige vidunderligt. Den elskende ville gerne gøre majfesten endnu mildere for sin elskede, og hun trodser for hans skyld efterårsstormen og går, om det så skal være, med glæde igennem ild og vand for ham. Endnu en gang: jeg håber ikke, det vil blive nødvendigt. Og endnu en gang: Gud velsigne Dem!"

Først lyden, som fremkaldtes ved, at døren blev lukket, gjorde Anna opmærksom på, at doktoren havde forladt hende, hun fo'r i vejret; hun skulle ikke have givet ham nøglen! Hun ville kalde ham tilbage. Hun styrtede hen til en dør, men den førte ind til spisesalen; og da hun havde nået og åbnet den ind til entreen, var det for sent. Gadedøren nedenunder blev i det samme slået i med en støj, der i det vide rum gav genlyd som dump torden. Så blev det stille. Hun lænede sig med rystende knæ til dørposten og lyttede med bankende hjerte åndeløst ud i stilheden og mumlede endnu en gang: "Jeg skulle ikke have givet ham nøglen!"

6

Doktoren var, stærkt rystet af den scene, som han i dette øjeblik havde oplevet, samt fuld af beundring for den smukke, unge kone og af bekymring for sin ven, langsomt og mekanisk gået ned ad trapperne og kommet ned til gadedøren, som han endnu stadig holdt åbnet, fuldstændig tvivlrådig med hensyn til, hvorvidt han skulle vende om og selv foretage undersøgelsen af det mistænkelige skab, eller gå videre og erklære det slemme tilfælde, ved hvis behandling han havde været så heldig, for håbløst, – da et vindstød pludselig rev ham døren ud af den usikre hånd og smækkede den i bag ham.

"Den fordømte blæst!" råbte doktoren rasende.

"Det er en slem nat," sagde en hæs stemme ved siden af ham.

"Hvem er det?" spurgte doktoren.

"Det er mig, Kabelmann!"

"Hvad går De her omkring og spøger efter? Er det blevet værre med Deres kone?"

"Ih Gud bevares, nej hr. Doktor."

"Nå, hvad da?"

"Jeg skulle bede Dem komme hen til hr. assessoren – på embeds vegne."

Doktoren gjorde uvilkårligt en bevægelse efter dørgrebet, skønt han vidste, at døren var faldet i lås og ikke kunne åbnes udvendig fra. Han sagde da, kun for at vinde tid til at tænke sig om:

"Hvad er der, Kabelmann? Er det angående madam Ledebur? Jeg har jo sagt hr. assessoren, at det stakkels fruentimmer bliver

vanvittig, hvis han plager hende længere med sine inkvisitioner."

"Det er ikke angående madam Ledebur, hr. doktor: hun sidder nu, ifølge doktorens forlangende, på nummer syv, hvor hun dog i det mindste har luft og lys; og varm mad har hun også fået i dag, og hun sagde til mig: "Kabelmann, det har jeg stiftsfysikus'en at takke for, for den anden – den –" det var et rigtigt stygt ord, hun brugte, hr. doktor – "han havde sagtens gerne ladet mig ligge og krepere på det våde halm." Det er –"

Politibetjenten, der ragede et helt hoved op over den lange doktor, bøjede sig ned til ham og sagde i sin hæseste tone:

"Jeg skulle ikke sige det; men hr. doktoren ved jeg jo, vil ikke forråde mig; det er angående hr. Nudel og den unge hr. Fliederbusch."

Doktoren gjorde forsøg på at le, men kunne ikke komme videre end til en hosten, som vinden jog tilbage i halsen på ham.

"Ved De hvad, Kabelmann, De behøver ikke at melde ham det tjenstligt, men gid Fanden havde Deres hr. assessor."

Politibetjenten skød voksdugshuen i vejret og kløede sig i det korte, stride hår.

"Ja ja, ja ja, hr. doktor, jeg skulle ikke have noget imod det, og Fanden har åbenbart også en finger med i spillet, og når han har sat ham – den anden – noget i hovedet, så har han hverken ro dag eller nat, før han finder ud af det, og nu har han fundet ud af det."

"Dum passiar!" sagde doktoren; "fundet ud af det! Forrykt er han!"

"Ja ja, ja ja, hr. doktor, for min skyld må han også gerne være forrykt, og jeg under ham nummer fire og tyve bedre end madam Ledebur; – men når blot det fordømte væggeskab ikke var!"

Det rislede doktoren koldt gennem årerne. "Det ved han altså også!"

"Fra mig har han det ikke," vedblev politibetjenten undskyldende, "skønt jeg jo kunne have sagt ham det, da jeg kender huset lige så godt som min egen lomme, og også væggeskabet deroppe i hjørnestuen, hvor den salig hr. senator boede, og hvor han havde sine akter, som jeg ofte har taget ud til ham og lagt ind igen. Og en dag, da jeg stod henne ved skabet, sagde han også: "Kabelmann, hvor mange tusind daler tror I vel nu jeg gennem det hul har hentet fra Galgebjerget?" – "Ih, hr. senator," sagde jeg, "hvem tror vel på den historie?" – "Kabelmann," sagde han, "han tror på den, og hele byen gør det." – Og så lo han og jeg lo også, for den salig hr. senator holdt jo meget af sådan at have sin plasér med folk; men Nebelow sværger højt og dyrt på, at hr. senatoren kunne gå ud af sin stue, uden at lukke nogen dør op, og han har jo vel også nok sagt det til en og anden. "Men hr. assessoren, Nebelow," siger jeg, "ham fortæller du ingenting om det;" og han gjorde det heller ikke, da han spurgte ham, hvorledes det hang sammen med væggeskabet deroppe, som folk fortalte så meget om? Nå, hr. doktor, og jeg har sandt for dyden heller ingenting sagt ham, men altid: det er jo kun sådan dum snak, hr. assessor, og jeg troede jo også, at han ville slå sig til tåls med det, indtil han for en halv time siden ringer på mig og løber op og ned i sin stue og gnider sig i hænderne og siger: "Nu, Kabelmann, er jeg

dog kommet efter det; og klokken ti, når hr. Nudel kommer tilbage, vil vi en gang se efter i skabet, om vi ikke muligvis der kan finde noget, der kan fornøje hans unge kone." – "Ih, hr. assessor," siger jeg, "hr. Nudel er jo allerede kommet tilbage klokken otte og er taget ud til banegården igen for at hente fruens forældre;" for jeg havde talt med Nebelow, hr. doktor, som madam Uelzen havde sendt til senator Zingst for at låne sølvtøj, fordi hr. Nudel havde tabt nøglen til skabet, og det siger jeg til hr. assessoren, og også, at hr. doktoren var hos den unge frue. Men så ler hr. assessoren – sådan rigtig som en gammel abekat, hr. doktor – og siger: "Nå, så han har tabt nøglen? – så er det bedst vi hjælper ham at søge efter den!" Og jeg skulle så gå over til hr. doktoren og sige: De måtte endelig straks komme, om end blot for et minut, da hr. assessoren havde meget vigtige forretningssager at tale med Dem om, – og så kom hr. doktoren netop ud."

Doktoren havde, hvor meget det end var ham magtpåliggende at komme bort, ladet den gamle mand roligt tale til ende, men nu slog han sin frakkekrave op og sagde:

"Godt, Kabelmann, sig, at jeg skal komme om en time; for øjeblikket har jeg absolut ikke tid."

Han gjorde et par skridt; politibetjenten blev roligt stående. "Gør det ikke, hr. doktor. Det hjælper ingenting; han har straks sendt Maartens ud på banegården og givet ham ordre til ikke noget øjeblik at vige fra hr. Nudels side, men uden at hr. Nudel mærker det mindste; jeg hørte selv, hvorledes han instruerede ham."

"Nå således! Ja vent så et minut, jeg er straks tilbage igen."

Doktoren greb efter klokkestrengen; politibetjenten rystede på hovedet.

"Gør det ikke, hr. doktor, Nebelow er der ikke, det kunne vare længe, før der blev lukket op, og jeg har den strengeste befaling til ufortøvet at bringe hr. doktoren med; jeg undrer mig kun over, at han ikke allerede har sendt bud igen."

"Så sig, at De ikke traf mig; at jeg allerede var gået."

"Det kan jeg ikke, hr. doktor – De må huske på embedseden. Ved De hvad, hr. doktor, kom De med; måske tager han dog mod fornuft, når De taler med ham og lader det i det mindste bero til i morgen. Sådan en stakkels ung kone – straks den første aften – det er jo forfærdeligt; nå, men ved at vente til i morgen er der jo heller ikke stort vundet."

"Men Kabelmann!" udbrød doktoren. "I er dog en fornuftig gammel fyr; tror I da virkelig, at et menneske uden anledning slår et andet ihjel og rejser roligt bort og holder bryllup?"

"Ja ja," svarede Kabelmann, "anledning har han vel sagtens nok haft, og synderlig rolig har han vel heller ikke været, men forresten har man også set alt det før, og meget kuriøsere ting endda. Men kom nu, kære hr. doktor, det er på høje tid."

Doktoren overvejede; det syntes virkelig at være det bedste, at han gik med; selv om det ikke skulle lykkes ham at overbevise hr. von Frank om, at mistanken var ubegrundet – og hvorledes kunne han vel det? Hvor mange graverende omstændigheder havde ikke denne mands sporenæse sagtens opsnuset? Et våben havde han i nødstilfælde; han kunne sige: "Jeg kender de personlige motiver, hvoraf De i denne sag lader Dem lede" – men det var dog kun et svagt våben overfor et så ondt og

hævngerrigt menneske. Nå, man måtte imidlertid se, hvor langt man kunne komme med det.

Fra den nærliggende kirkes tårn lød der dumpe toner gennem den stormpiskede luft; et kvarter i ti; om en halv time senest var Lebrecht der med forældrene – og den unge, smukke, blege frue deroppe –

"Nuvel Kabelmann!" sagde doktoren og gik fra den dybe portal, hvor denne samtale havde fundet sted, langs fronten af det gamle gavlhus, forbi det snævre stræde, hen imod rådhuset.

Den gamle politibetjent fulgte tavs efter.

Imidlertid var doktorens bortgang heller ikke forblevet ubemærket i køkkenregionen. Dorthe, der allerede længe havde stået ved det lille vindue, gennem hvilket man kunne overse en del af galleriet og trappeopgangen, lod den løftede snip af gardinet falde og sagde, idet hun vendte sig om til madam Uelzen:

"Nå endelig! Men gå nu også ind og spørg om, hvad det egentlig er, jeg skal stege."

"Jeg rører mig ikke af pletten," svarede madam Uelzen, idet hun langsomt drejede de korte tommelfingre om hinanden; "når den nådige frue har tid til at snakke en hel time med hr. doktoren i stedet for at tage sig det mindste af huset, – mig kan det være ligegyldigt."

"Men De er jo dog husholderske," sagde Dorthe; "og sådan en ung kone har altid meget at tale med doktoren om –"

"Skammer du dig ikke, Dorthe! Sådan et ungt barn," sagde madam Uelzen.

"Nå, født i går er jeg da heller ikke," svarede pigen leende; "når det kommer til stykket, ved man dog nok, hvorledes det

går til i verden; og det må jeg sige: jeg synes ganske godt om hende."

"Jeg køber ikke katten i sækken," sagde madam Uelzen med et filosofisk blik over til de blankskurede kedler på det store køkkenskab.

"Som en kat ser hun da slet ikke ud," sagde Dorthes; "hun har så gode, trofaste øjne, og så smuk som hun er, og så rank og slank i livet, og hvor den brune dragt klædte hende – nej, madam Uelzen, sådan nogen har vi ikke her hos os; så er selv fru senator Zingst slet ingenting ved siden af. En smule lystigere ganske vist – det kunne ikke skade. Du gode Gud, når jeg tænker på det: så ung og så smuk og så rig, og en ung, smuk, rig mand –"

"Jeg takker Gud, at jeg ikke stikker i hendes skind," sagde madam Uelzen.

Pigen lo himmelhøjt. "Nej, det ville holde svært for Dem, madam Uelzen," sagde hun.

"Nå ja, vi kommer til at opleve noget," vedblev madam Uelzen; "det vil sige: jeg for min part ikke, jeg har været min længste tid her."

"Det siger De kun sådan, madam Uelzen."

"Det siger jeg ikke sådan, det *er* sådan!" svarede madam Uelzen ivrigt; "en, der har været hos så mange herskaber som jeg, ved nok, når der er sprækker i gryden. Det er akkurat som hos baron Grieben, hvor jeg i fem år stod for køkkenet, han, der giftede sig med den unge komtesse Püstow – der var ikke gået otte dage ude på landet, så skød han sig ihjel i sit eget sovekammer, for hvad den unge nådige frue angår, hun lå i den anden ende af slottet, og –"

Madam Uelzen rykkede sin stol et par tommer nærmere og sagde i en hemmelighedsfuld tone:

"Han havde seks tæer på den højre fod. Konen, der vaskede liget, har selv fortalt mig det."

"Du fredsens Gud!" udbrød Dorthe og slog de røde hænder sammen, "vidste hun det da ikke? Jeg mener den unge frue?"

Madam Uelzen omgik det delikate spørgsmål ved med en endnu uhyggeligere hvisken at vedblive:

"Så var der hr. von Lindblad fra Sverige, som giftede den yngste af de tolv Passelwitzer-frøkener, og som den gamle hr. von Passelwitz afstod Randow, fordi han var rent forgabet i ham. Og en dag kommer hans første kone fra Sverige kørende, som han var løbet bort fra, og lader sig melde hos den nådige frue –"

"Herre Je, herre Je, hvad der dog gives for mennesker!" udbrød Dorthe. "Hvad sagde da den stakkels nådige frue – jeg mener den anden."

"Hvad hun sagde? slet ingenting sagde hun, men lod spænde for lige på stedet og tog sine små børn med – det yngste af dem var endnu ikke et halvt år gammel – den anden havde også bragt et par stykker med – og kørte tilbage til Passelwitz, og nu bor hun i Sundin –"

"Tror De da, at hr. Nudel også har sådan en hemmelig kæreste?" spurgte Dorthe.

Madam Uelzen smilte foragteligt. "Der passerer værre ting, Dorthe; og jeg siger: når forældrene kommer otte dage, før de skulle komme, og sender en depeche, og herren bliver kridhvid i ansigtet ved at læse den, og vi ikke har noget sølvtøj i huset, fordi han har tabt nøglen og ikke vil lade skabet bryde op – så

hænger det underligt sammen, siger jeg, og det siger Nebelow også."

"Skamme Dem skulle De begge to," udbrød Dorthe ivrigt, "for det er slet ikke rigtigt, når man er i et hus og oven i købet har været der så længe, og der så passerer noget i huset, som ingen ved hvad er, at man så lader folk i byen snakke og selv snakker med, ja og endnu meget værre, så at hårene rejser sig på hovedet af en stakkels pige, der kun har været seks uger i huset, skønt det ikke er andet end hr. Fliederbusch, der er løbet bort; jeg kunne jo nok godt lide ham, fordi han altid var den mest overgivne hos mo'er Ihlefeldt, men nu ønsker jeg dog, at han havde fået lige så mange dragt prygl, som han har været dage borte – så var han vel nok kommet igen."

"Hvad det at komme igen angår, så har det ingen nød med det; han har allerede meldt sig to gange i aften," sagde den gamle Nebelow, der netop var kommet ind i køkkenet, ubemærket af de to ivrige fruentimmer.

"Hvis De siger sådan noget en gang til, så skriger jeg!" sagde Dorthe.

"Har han meldt sig? Hvor da? Når da? Hvordan da? Så tal dog!" råbte madam Uelzen.

Den gamle havde ladet kassen, som han bar under armen, falde ned på anretningsbordet, så at skeerne delvis rullede ud, og samtidig havde han ladet sig selv falde ned på den stol, fra hvilken madam Uelzen i sin første skræk var faret op, og sad nu og stirrede med sine blodunderløbne, rindende øjne ned på stenfliserne.

"Så tal dog" råbte madam Uelzen endnu en gang.

"Eller jeg skriger!" tilføjede Dorthe.

"Lad ham blot først komme til sig selv," sagde madam Uelzen.

Hun havde fra køkkenet taget en flaske og skænket et glas op, som hun holdt den gamle hen under næsen. Den gamle tog imod det med rystende hænder, men tømte det så i et drag, rømmede sig og sagde med hul stemme, mens han stadig blev ved at stirre hen for sig på fliserne:

"Sådan klokken syv, en time før herskabet kom; jeg var nede og spørge de unge mennesker, om de ikke ville lukke, på grund af det med sangen, klokken ni; og skomager Böhm er også netop derinde og fortæller, at hr. assessoren har ladet ham kalde i går og vist ham et par støvler og spurgt, om det var hr. Fliederbusch's støvler, hvad han vel måtte vide, siden han altid havde arbejdet for hr. Fliederbusch. Og skomager Böhm siger: Ja, det var hans støvler, og hvor hr. assessoren havde fået dem fra; og hr. assessoren begynder da at le sådan rigtig ondskabsfuldt og siger: Det angik ikke ham; han vidste nu nok, og Böhm kunne gerne gå igen. Og vi taler så lidt videre om det, og hr. Schmidt tænder lamperne, fordi det allerede var omtrent helt mørkt, og spørger endnu, hvordan han kunne sværge på, at det var de samme støvler, han havde lavet for et fjerdingår siden, – han huskede knapt længere, hvordan hr. Fliederbusch så ud, og det var dog kun seks uger siden; jeg står så og ser hen til vinduet og tænker ved mig selv, om jeg kunne huske det, og så står pludselig hans ansigt livagtigt der udenfor og kigger på mig, så jeg kommer til at spilde det halve af min rom, men da jeg skal se til igen, er han borte. Madam Uelzen, giv mig en til!"

Husholdersken fyldte glasset igen, den gamle drak, rømmede sig og vedblev:

"Jeg fortæller det til Kabelmann just, som jeg før kommer forbi rådhuset, hvor han stod i døren, og Kabelmann siger: Nej, han er død som en sild; og støvlerne har hr. assessoren selv fundet på Galgebjerget mellem granerne – Maartens var med ham – og han gik lige hen imod stedet, som om han havde kunnet lugte støvlerne – ligesom en hønsehund, siger Maartens, – og – siger Kabelmann – Du skal få at se, Balthasar, han bringer lys i den historie! Men ti blot stille om væggeskabet, det gør jeg også; så er det dog ikke os, der har bragt ham i galgen. – Ih, hvor skulle det falde mig ind at sige noget, siger jeg. – Godt, jeg går altså til Zingst og beder om at låne et dusin skeer, fordi fru Nudels forældre kom og hr. Nudel havde tabt nøglen til skabet. Så skeler hr. senatoren til fru senatoren, og fru senatoren skeler til hr. senatoren – de sad nemlig netop ved bordet – og fru senatoren rejser sig og henter skeerne og kigger på mig og siger ikke et eneste ord, og jeg gør det da for den sags skyld heller ikke; men jeg går endnu og tænker på det, mens jeg går over torvet, og regnen pisker mig lige i ansigtet, og derved kommer jeg til at løbe paraplyen imod gadedøren. Er du fuld, Balthasar Nebelow, siger jeg til mig selv og slår paraplyen ned! – "Nebelow!" er der så nogen, der siger ved siden af mig."

"Å sikke noget snak!" skreg Dorthe.

"Stille!" råbte madam Uelzen. "Hr. Fliederbusch?"

"Det spørger jeg også om," sagde den gamle. "Hr. Fliederbusch? for det var livagtigt, som han nede fra kontorvinduet plejede at råbe over gården herop, når De ville vide, om herren var gået ud, for at De kunne komme en time tidligere til mo'er Ihlefeldt. Men så bliver der allerede igen råbt: Nebelow! så jeg er nærved at slippe dørgrebet, og netop som jeg

lukker døren op, er det, som om nogen griber mig bag i nakken med en iskold hånd, og for tredje gang –"

En forfærdelig susen og knitren tillod ikke den gamle at tale ud; ilden slog alenlangt ud af komfurdørene, og der strømmede tykke røgsøjler efter, som fyldte køkkenet. Dorthe, der under den gamles rædselshistorie fuldstændig havde tabt modet, hvinede himmelhøjt og faldt på knæ, idet hun dækkede ansigtet med sine hænder og stadig blev ved at skrige, indtil hun følte en hånd på sin skulder, som hun først antog for madam Uelzens, og en stemme, der ikke var madam Uelzens, sagde: "Hvad går der dog af pigen?"

Dorthe blev liggende på knæ og råbte, idet hun strakte de foldede hænder op til den unge, nådige frue, under krampagtig hulken:

"Jeg kan ikke gøre for det, nådige frue; jeg har værget mig så længe, jeg kunne, og stadig sagt: Det er både synd og skam at fortælle sådan noget om hr. Nudel og jeg tror det heller ikke, nådige frue, jeg tror det sandelig ikke!"

"Rejs dig, mit kære barn!" sagde Anna.

Pigen gjorde det og gik hen til komfuret, hvor hun kom til at stå med ryggen vendt halvt til den nådige frue og så godt det lod sig gøre søgte at undertrykke sin hulken, mens hun befandt sig i en forfærdelig forlegenhed, angående hvad hun skulle svare, hvis den nådige frue nu spurgte hende: hvorfor hun havde råbt sådan? og hvad hun da ikke troede?

Den nådige frue syntes imidlertid ikke videre at tage nogen notits af hende, men spurgte med fuldstændig rolig stemme, hvilket Dorthe meget undrede sig over – om det røg tit i køkkenet? og hvad der var for skeer der i kassen? og hvem der

havde givet ordre til at låne skeer? Hvortil madam Uelzen da måtte svare, at hun havde gjort det, fordi herren var kørt uden at sige besked, og hun ikke havde villet forstyrre den nådige frue, og dog hverken herskabet eller herskabets forældre kunne spise uden skeer. Heller ikke på det svarede den nådige frue noget særligt, men spurgte kun, om der var dækket og til hvor mange? Madam Uelzen måtte være så god at vise hende gæsteværelserne, som hun dog gerne ville se, før hendes forældre kom, skønt hun på forhånd var overbevist om, at der ikke manglede noget som helst.

Med disse ord forlod Anna køkkenet og tog madam Uelzen med sig.

Madam Uelzen havde en bestemt fornemmelse af, at den nådige frue, der så helt anderledes ud af øjnene end før og talte i en helt anden tone, var meget vred, og hun bestemte sig derfor til at forekomme stormen: "Den nådige frue måtte på ingen som helst måde gøre hende ansvarlig for, at der nu en gang løb så slemme rygter omkring i byen; hun havde jo allerede før sagt, at man ikke kunne stoppe munden på folk, og nu havde jo den nådige frue hørt det med sine egne øren. Men hvorledes kunne det også være anderledes, når hr. assessoren derovre formelig lagde an på at berøve herren ære og reputation, og – Gud tilgive ham den synd – bringe ham i galgen? Hun havde tidligere ikke villet tale om det for ikke at forskrække den unge nådige frue, der først lige var kommet hertil. Men det var dog måske, når det kom til stykket, ganske godt, at den nådige frue fik det at vide og kunne fortælle herren, hvad han havde at vente sig af hr. assessoren, for at han i tide kunne tage sig i agt for ham, for i en lille by skulle man have et øje på hver finger, og når den, der,

næst efter hr. borgmesteren, var den fornemste i byen og altid gik med lakerede støvler og gule glacéhandsker, i det gruelige vejr gik i egen person ud til Galgebjerget for at søge efter et par gamle støvler og bag efter lod skomager Böhm sværge på, at de tilhørte hr. Fliederbusch – så måtte hun dog spørge den nådige frue, om man kunne tro sådan en over en dørtærskel?"

Madam Uelzen havde det været højst uhyggeligt, at den nådige frue, der stod henne ved vinduet, med ryggen vendt til hende, ikke svarede et eneste ord, mens hun talte således, samtidig med at hun glattede lagenerne henne på sengene og satte stolene tilrette. Hun havde som følge deraf stadig talt videre og stadig sat mere kulør på stilen. Men hvor forskrækkedes hun ikke nu, da den nådige frue pludselig vendte sig om og viste hende et ansigt lige så hvidt som gardinerne, der faldt ned til højre og venstre for hende og så stift, at selv de store brune øjne ikke bevægede sig, og nu – med det hvide ansigt og de stive øjne – gik forbi hende hen til døren, der var blevet stående åben og der, uden at se sig om, sagde i en tone, som slet ikke lød, som om det var den nådige frue, der talte: "Hvis der bliver sendt bud efter mig – så er jeg i herrens værelse."

Madam Uelzen var så forskrækket, at hun endnu et par minutter efter, at den nådige frue var forsvundet, blev stående som naglet fast til den samme plet, og da hun kom tilbage til køkkenet ganske vist udrettede den nådige frues befaling til Balthasar, men på den gamles og Dortheas spørgsmål, hvad det skulle betyde, kun svarede: Hvis andre folk havde lyst til at brænde deres fingre, så måtte de for hende gerne gøre det, men

hun for sin part ville ikke sige et eneste ord mere, selv om man rev hende tungen ud af munden med gloende tænger.

Men i Lebrechts værelse sad Anna ved kaminen, foroverbøjet, med de hvide hænder pressede imod det hvide ansigt, mens der for hendes lukkede øjne stod det billede, som hun nylig havde set, da hun fra gæstekammervinduet over det smalle stræde så ind i et værelse på rådhuset, der lå nogle fod dybere end det, i hvilket hun havde befundet sig, og oplystes klart af en fra loftet nedhængende lampe samt flere lys, der stod på et med akter dækket bord, men til bordet havde hr. von Franks lille pukkelryggede skikkelse lænet sig og med de tynde arme gestikuleret op til doktoren, som stod tæt foran ham med sænket hoved, klappede hagen med hænderne og i tavshed syntes at høre på den pukkelryggedes ivrige tale. Og derpå havde doktoren for sit vedkommende begyndt at gestikulere med de lange arme, så at det så ud, som han hvert øjeblik ville tage den lille i det tætte hår, der voksede helt ned i panden, mens denne havde lagt armene over kors over brystet og smilede hånligt. Og derpå havde hr. von Frank pludselig vendt sig om mod bordet og trykket på en klokke, hvorefter en overvættes lang skikkelse i uniform trådte ind og stillede sig bag ved doktoren, mens hr. Frank uden at sætte sig, hurtigt, bøjet over bordet, skrev noget på et blad papir, der i skæret fra lysene blinkede som sne. Men doktoren havde, uden at vende sig om, strakt armen langt ud hen imod manden i uniformen, der ligeledes strakte sin lange arm ud, så at hænderne for et øjeblik berørte hinanden og atter fo'r fra hinanden, netop som hr. von Frank lagde det sammenfoldede blad papir i en konvolut, hvilken han derpå skrev udskrift på for at give den til

den nærmere trædende tjener, der straks gik hen imod døren, ud af det høje, hvælvede værelse, gennem snævre korridorer, ned ad en bred trappe og ud på torvet, op og ned af hvis høje gavlhuse der bevægede sig det mørkerøde skær fra faklerne, som brændte på et med sort tildækket stillads midt på pladsen; og på stilladset stod han – bleg og sørgmodig – og så over til sit eget hus og strakte armene ud efter hende: Du havde kunnet redde mig, men du lod nøglen tage fra dig, og nu må jeg dø! Og så var det mørk nat, og ned gennem natten knitrede der et blinkende lyn som et flammende sværd –

Med et højt skrig fo'r Anna i vejret fra sin forfærdelige vision – foran hende stod manden, som hun havde ventet.

"Jeg beder om forladelse," sagde manden; "man har vist mig herind. Jeg skal hilse Dem, nådige frue, fra hr. assessoren og aflevere dette brev."

Den gamle politibetjents hæse stemme skælvede, da han sagde dette, og den store, brune hånd, med hvilken han rakte hende brevet, rystede, og han undrede sig over, at den lille, hvide hånd, der tog det fra ham, var så fast, og at den smukke, unge dame, der nu gik hen til bordet, for at læse brevet ved lampen, blev stående helt oprejst og roligt læste det igennem for så at lægge det på bordet, og idet hun vendte sig om til ham roligt sagde: "Det er godt, tak skal De have."

Den gamle rystede på hovedet. "Ingen årsag, nådige frue, og med forlov, nådige frue – jeg er en god ven af Deres hr. gemal og af hr. doktoren – og jeg tør måske derfor spørge om, hvad det er hr. assessoren har skrevet til Dem?"

"Kun at han om en halv time vil komme med hr. doktoren for at hilse på os og mine forældre; vi har allerede meget længe

kendt hr. assessoren."

Og samtidig med at hun sagde dette, smilede hun så forunderligt – det løb den gamle mand iskoldt ned ad ryggen. Han sagde i en hviskende tone:

"Når De kender ham, nådige frue, vil De vel sagtens også benytte den halve time, som De måske endnu har tilbage, og vide, hvad De skal gøre med nøglen, som hr. doktoren stak til mig."

7

Hun havde ikke rørt sig af pletten, før han lukkede døren efter sig; men derpå var hun ligesom fløjet hen til denne dør og havde drejet nøglen om, og til den anden, der førte ind til spisesalen, og til den tredje til salonen, som hun ligeledes begge to lukkede. Derpå ilede hun hen til bordet, tog den store nøgle og fo'r sammen, som om hun havde taget på det rødglødende jern. Et par øjeblikke var det, som om hun igen ville lade den falde, men hun beholdt den dog i hånden, mens hendes øjne stirrede på brevet, der lå ved siden af:

"Nådige frue!

En angivelse, der for en time siden er blevet gjort hos den herværende politiøvrighed i et vist yderst sørgeligt anliggende – der er tale om den hidtil endnu uopklarede, om end ikke fuldstændig sporløse forsvinden af en ung mand, som var ansat på Deres hr. gemals kontor – tvinger mig til endnu i aften at foretage en i det mindste partiel undersøgelse af Deres hus. Der behøvedes sandelig ingen mellemkomst af hr. doktor Bertram, som i dette øjeblik befinder sig hos mig, og som i egenskab af stiftsfysikus må overvære undersøgelsen, for at bestemme mig til at fuldføre min tunge pligt på så skånsom en måde som muligt. Denne skånsel ville også ellers blive dikteret af hensynet til Deres hr. gemals hidtil uplettede renommé, han, der bærer et så anset, jeg kan næsten sige ophøjet navn; ved det inderlige venskab, som i mange år har

knyttet mig til Deres forældres hus; ved den dybe beundring endelig, som jeg stadig på ærefrygtfuld afstand har ydet Dem personligt. De vil da tillade, at jeg i det øjeblik, Deres hr. gemal fører Deres kære forældre i Deres arme, blander mig i Deres huslige kreds, som en stille gæst, der bliver tilbage lidt endnu, efter at Deres intet anende forældre har begivet sig til ro.

Nådige frue, jeg siger intet her til mit forsvar; at undskylde sig, ville i dette tilfælde være at anklage sig. Det er min skæbne at mishage Dem; men netop fordi det er min skæbne, må jeg finde mig i den. Der er en følelse, som står over alle andre, nemlig pligtfølelsen.

I dyb ærefrygt

Oskar von Frank."

"Pligtfølelse!" mumlede Anna; "ja, jeg vil lære af denne djævel."

Nøglen brændte hende ikke længere i hånden; hun holdt den fast i den højre, og i den venstre lyset, som hun havde taget fra kamingesimsen. Således styrtede hun hen til det hjørne af det store værelse, hvor den flere fod fremspringende, alentykke mur måtte skjule skabet. Doktoren havde jo også før peget på dette sted. Men desuagtet kunne hun, skønt hun blev ved at lade lyset gå op og ned, ikke opdage nøglehullet i de matglinsende tapeter af mørkegult, presset læder. Sekunderne blev til evigheder for hende. "O min Gud, min Gud!" stønnede hun; "hvor? hvor? o min Gud, hjælp mig! – Der!"

Nøglen sad i låsen.

Og atter sendte stormen den hvinende lyd ind gennem vinduet, i hvis umiddelbare nærhed hun nu befandt sig – de gule gardiner viftede frem og tilbage, som om nogen, der stod bag ved, bevægede sig – i skabet klaprede det, som om knokler og ben stødte mod hinanden. "O min Gud, hjælp mig!"

Dørene sprang op, begge på en gang, og i det samme øjeblik gled en stor genstand lige forbi hende og faldt med en dump lyd langt hen på det tykke tæppe. Det måtte være et stort bræt, der havde løsnet sig fra døren, eller hvad det nu var – hun agtede ikke på det, lige så lidt som hun lagde mærke til den fare, hun var undsluppet. Hun brød sig heller ikke om de genstande, der stod der i lange rækker på hylderne, som fyldte den højre halvdel af skabet fra øverst til nederst: de høje lysestager, de prægtige vaser, de strålende bunker af skeer og knive og gafler, de blinkende bægre og kander, den mægtige punchebolle – en konges gave i denne kongelige skat – hvad gjaldt alt dette hende nu! Der til venstre, i det store, tomme rum, i et af de dybe hjørner, hvorhen ikke en gang skinnet af lyset kunne nå, – når hun nu der i den grå dæmring opdagede den hemmelige gang, når hun famlede videre og videre – for aldrig mere fra den gyselige nat at finde udgangen til dagen – "Hjælp mig! hjælp mig!"

Hun var nået til den modsatte side – der var ingen åbning – glatte, med højst gammeldags tapet dækkede vægge, op ad hvilke der på hylderne lå og hang mange forskellige slags sager; et par underlige sadler, sølvbeslagne seletøjer, piske, skøjter i de forskelligste former, net og medestænger, jagtbøsser med tilbehør, og også flere par højskaftede støvler, åbenbart for Lebrechts just ikke lille fod –

"Hvad søger De?"

Stemmen syntes at lyde over hende, der netop lå på knæ helt inde i skabet og famlede omkring mellem sagerne; – en mild, vibrerende stemme, som kom den fra Himlen – det kunne jo ikke være noget menneskes stemme.

Den stakkels Anna foldede hænderne, ligesom hun havde gjort som barn, når hun bad rigtig inderligt til sine yndlingshelgener og troede at se glorieskinnet næsten livagtig for sig. Hendes skælvende læber mumlede en halv forglemt bøn.

"Kan jeg hjælpe Dem?"

Stemmen var bag ved hende: højere, fastere – et menneskes stemme! og hun havde dog lukket alle døre bag sig!

Anna skreg ikke; efter det, hun havde gået igennem i de sidste timer og især i de sidste minutter, var hun pansret mod enhver jordisk skræk. Hun tog lyset, som hun havde stillet ved siden af sig på bunden af skabet, rejste sig op og vendte sig om.

Men også for en mere frygtsom sjæl ville det gådefulde syn af den unge mand, der nu – klart belyst af lyset i hendes højt løftede højre hånd – stod i skabets åbning, ikke have haft noget gyseligt ved sig; et forunderlig smukt, af bløde, brune lokker omgivet ynglingeansigt med store, blå, skælmske øjne, et mørkt skæg, der begyndte at spire på den fine overlæbe, under hvilken for et øjeblik de hvide tænder blinkede frem.

"Hans Fliederbusch!" råbte Anna.

Den smukke yngling korsede med et klædeligt buk hænderne over brystet og sagde med sænkede øjne, som han imidlertid snart igen smilende slog op:

"Af de Asraers stamme, der dør, når herskerinden ikke tilgiver. "

Det lød så alvorligt og dog så pudsigt på samme tid. Fra Annas bryst klang der et højt jubelskrig, og fra hendes øjne styrtede der tårer, så at hun for nogle sekunder var ligesom blændet, og hun vidste så ikke, hvorledes hun selv var kommet ud af skabet, og hvordan lyset var kommet ud af hendes hånd; men den unge mand lå nu for hendes fødder og trykkede hendes hænder, som han holdt i sine, til sin pande og sine læber og blev stadig ved at gentag: "Tilgiv mig, kære, nådige frue! og bed også for mig hos den nådige herre! "

Og så sad hun på en stol, fordi hendes knæ rystede, men nu af glad bevægelse – og han stod ved siden af hende og snakkede og fortalte med forunderlig tungefærdighed på sin indtagende, pudsig-teatralske måde med mange gestikulationer og megen halvt undertrykt latter.

"Hvorledes jeg er kommet ind i huset, nådige frue? For ti minutter siden; tæt bag ved det gamle æsel til Nebelow, som af skræk over et lille puds, jeg spillede ham, lod døren stå åben på vid gab. Bekvemmere kunne jeg dog ikke have det? Derpå listede jeg mig forsigtigt op ad trappen og kom netop op, da den nådige frue gik med Uelzen til gæsteværelserne. Så smuttede jeg ind her i værelset og har stået skjult bag gardinerne, mens Kabelmann – er det ikke en prægtig, gammel dreng? – bragte Dem brevet fra assessoren."

Her havde Hans den største lyst til at bryde ud i en ubændig latter; men for de smukke, strålende øjne, der syntes ligesom at drikke ordene fra hans læber, tog han sig sammen og sagde med skinhellig mine: "Nådige frue, der må virkelig være noget

særdeles forførerisk ved sådan rigtig grundigt at kunne narre én? Hør blot, nådige frue; jeg har altså allerede i tre dage været her i Woldom igen, skjult hos min ven kaptajn Martin, der også den nat, da jeg gjorde saltomortalen gennem vinduet ned i haven og siden ved hjælp af det gamle pæretræ klatrede over muren – en af mine smukkeste produktioner, nådige frue, hvilken ingen så let gør mig efter – som altså den nat tog mig ombord på sit skib, der lå i havnen og endnu samme nat sejlede til Stettin. Og Martin – den gode sjæl – har også troligt bevaret min hemmelighed; penge har jeg ved hans hjælp ikke manglet og – mellem os sagt, nådige frue, jeg ville også ganske bestemt ikke være kommet igen så hurtigt, hvis der ikke havde været en hage ved det skuespillervæsen; det vil enhver finde, nådige frue, der som jeg i seks uger har draget omkring med sådant et selskab fra købstad til købstad og fra landsby til landsby i det kære Pommern. For otte dage siden førte den stjerne, der lyste for vor stakkels thespiskærre, os her til nærheden af Woldom. Og hvad enten det nu var anger, der kom til gennembrud hos mig, eller længsel efter min gamle herre og min gamle bestilling og det gamle hus, eller jeg muligvis også allerede for min sjæls øjne så den smukke unge frue, der jo nu snart måtte drage ind i det gamle hus og ville hjælpe mig at bede, hvis mine egne bønner om tilgivelse ikke slog til – nok til det, jeg tog afsked med mine brødre og søstre i Apollo og ilede i armene på min Martin, der heldigvis netop var kommet hjem igen fra sin fart. Og nu, nådige frue, mens jeg således lå på lur hos Martin og ventede på gensynets øjeblik og på forsoningen med min kære herre – i min ven Martins to snævre, små stuer, hvor der lugtede betænkeligt af transtøvler – hørte jeg til min største

plasér – ligeledes gennem min ven Martin – hvilke eventyrlige historier der cirkulerede i byen om min forsvinden, og hvorledes man endog havde genopgravet den fabelagtige gang her fra herrens stue til Galgebjerget for at forklare denne forsvinden, samt hvorledes den nye hr. politikommissær lod afhøre kreti og pleti, der muligvis kunne vide noget om sagen, og derved satte hele byen i bevægelse, så at dens gamle koner allerede turde sværge på, at herren havde slået Hans ihjel, fra sit værelse slæbt ham gennem den hemmelige gang til Galgebjerget og der begravet ham under granerne. Kun ikke støvlerne! Dem havde han nemlig på en eller anden måde glemt, og – ganske rigtigt, i forgårs har hr. assessoren fundet dem! Vi, Martin og jeg, havde nemlig lagt dem derhen, netop for at han skulle finde dem – under den sidste sten nede ved søen på kæmpegraven, og hr. assessoren kunne slet ikke gå fejl, for en, "der vidste besked om sagen" – forslår De vel, nådige frue? – og "hvis samvittighed slog ham," havde ganske nøjagtigt angivet ham stedet i et brev, hvis skrift formodentlig den dårlige samvittighed gjorde så ulæselig og uortografisk. Det var brillant, nådige frue, at se, da de trak afsted med de gamle støvler; vi stod nemlig tæt ved, bag et par store graner, og var nær ved at le os ihjel.

Da fik Martin, der i eftermiddag i forbigående forhørte sig på kontoret, at vide, at De ville komme med iltoget, og den samme lykkelige med den dårlige samvittighed og den mangelfulde ortografi – jeg må til hans beskæmmelse tilstå det – han skrev med den samme tvivlsomme håndskrift til hr. assessoren, at hvis han havde mod til at gæste det gamle hus, samtidig med at dets herre vendte tilbage, og ufortøvet begynde sin

undersøgelse med skabet i herrens værelse, så ville han ikke have nødig at søge længe for at finde skelettet i huset."

"Skelettet!" udbrød Anna; "skelettet!"

"Udtrykket var en smule stærkt, nådige frue, det indrømmer jeg, og kunne netop derfor let have forrådt hele historien; – det ominøse ord faldt uvilkårligt brevskriveren ind, fordi han så ofte havde hørt det i doktor Bertrams mund – De har jo også allerede lært det at kende, nådige frue. – Men det var jo desuagtet muligt, at ræven gik i fælden; – og ham med den dårlige samvittighed, der hele aftenen, efter at det var blevet mørkt, havde listet sig omkring huset og set Dem og Deres hr. gemal komme så længe før den fastsatte tid, og derpå atter set herren tage bort til banegården for at hente nogen –"

"Mine forældre," sagde Anna.

"Det tænkte jeg nok! – og nu, mens jeg stod skildvagt ved gadedøren og af doktoren og den gode, gamle sjæl til Kabelmann hørte, at hr. assessoren ikke en gang havde taget anstød af skelettet – jeg havde gjort det, nådige frue, hvis jeg havde været i hans sted, – ja, nådige frue, da slog samvittigheden mig virkelig, og jeg så, at jeg havde drevet spøgen for vidt, og at det alt i alt var en dårlig spøg, så meget mere, da en, der vil bede om forladelse, sagtens overhovedet slet ikke skulle tillade sig nogen som helst spøg. Og samtidig faldt det mig ind, at den unge, nådige frue, på hvis forbøn jeg gjorde så stærk regning, muligvis, hvis hendes hr. gemal havde fortalt hende om den dumme historie aftenen før bryllupsrejsen, og hvorledes vi havde taget det dér af og stillet det ind i skabet, og –"

"Hvad er det der?" spurgte Anna og så for første gang igen på det lange, sorte bræt, der før, da hun åbnede skabet, næsten var faldet lige ned over hende, og endnu lå akkurat, som det var faldet mellem hende og Hans, der netop pegede på det med fingeren.

"Det ved De ikke?" spurgte hans.

"Det er jo ganske simpelt et bræt," sagde Anna smilende over det forunderlige udtryk, Hans' ansigt antog ved dette spørgsmål.

"Ved De virkelig ikke, hvad der er på den anden side af brættet?"

"Da det ikke er gennemsigtigt –"

"Ak du gode Gud!" udbrød Hans, "er det muligt? Har han virkelig lige til den dag i dag, lige til denne time ikke sagt Dem noget om det? Han, der ellers bor i et krystalpalads, og tør bo i det, fordi hans hjerte er rent som –"

"Hvad er det?" spurgte Anna, der begyndte at blive urolig trods Hans' gale deklamation, "jeg vil vide det!"

"De vil – vil De virkelig? Nuvel, nådige frue, vær så god at træde et par skridt tilbage. De får ellers ikke det store perspektiv, som det er beregnet på! Her knæler jeg – nu ikke længere for mig selv – det er for min kære herre; o du kongernes jammerlige lod! – De ser ved min hånd sløret draget fra majestætens hemmeligheder."

Han havde knælende stillet brættet op på kant.

"Hvad skal det betyde?" spurgte Anna.

"Min Gud, min Gud! Bogstaverne er dog store nok!" mumlede Hans mellem de hvide tænder.

"Jeg mener," sagde hun, "hvad betyder denne spøg?"

Hans lod brættet falde mere tilbage, så at indskriften blev øverst og udbrød:

"Spøg kalder De det, spøg? Nådige, grusomme frue! – spøg? hvad der nær har fået min gode herres hjerte til at briste? De kalder det spøg, for hvis skyld han har været nær ved at slå sin trofasteste og kæreste svend ihjel? Spøg, nådige, anelsesløse frue? Har De da ikke læst datoen i det venstre hjørne: 1654? og pendanten i det andet: *Renovatum* 1854? *Renovatum*, nådige frue, det betyder fornyet – restaureret – opfrisket – af den gamle senator Lebrecht den Første, konge af Woldom, der på sin dødsseng besvor Lebrecht den Anden, hvis det var ham om hans faders velsignelse at gøre, da at lade det hænge, som det havde hængt i to århundreder, under vinduet derhenne. Og Lebrecht den Anden har ladet det hænge – om han end, nu da han kom til regeringen, med jesuitisk snedighed og just ikke ganske ren samvittighed lagde selve butikken hen i det smalle Rådhusstræde. Så kom den pågældende nat, og her i dette værelse, ved bordet derhenne, der stod fuldt af tomme flasker, sagde han, netop som allerede spøgelsestiden nærmede sig: "Hans," sagde han, "de ved endnu stadig ikke i huset med spejlglasruderne og de blomstersmykkede balkoner dernede i den hellige stad ved Rhinen, at her i Woldom, ved Østersøens kyst, henter hver gammel kone sit lod kaffe og hver matros sin skråtobak og hver skomagerdreng sin salte sild her hos kongen af Woldom." – "Nå, og hvad så," siger jeg. – "Hun tog mig ikke, hvis hun vidste det." – "Så lad De hende løbe," siger jeg. – Nådige frue, det vil De ikke regne mig til last, jeg havde jo endnu ikke set Dem. – Han smilede da også kun foragteligt, og nu kom historien om hans genvordigheder: hvorledes han

havde takket Gud for, at man i det mindste ikke havde gjort ophævelser over hans navn – det er nu også Deres, nådige frue, og rosen er, hvad den end hedder – nå, jeg siger ikke mere – og hvorledes han ikke havde haft mod til foruden det forræderiske navn – De forstår mig, nådige frue, også at omtale sin bestilling; og hvorledes han stadig syndede videre ved at lade dag på dag og uge på uge gå hen uden at skrifte, hvad der, som han fast troede, ville gøre ham umulig, om ikke i Deres egne guddommelige øjne, så dog i Deres slægtninges og venners; og hvorledes han nu måtte blive ved at fremture i synden, og også ville gøre det – han vidste det – lige til det øjeblik, når De kom kørende over det gamle torv og så skiltet. – "Nu vel, så kom om natten!" sagde jeg. – "Selv i det dybeste mørke ville det skinne mig truende i møde som flammeskrift!" – "Nådige frue, tag mig det ikke ilde op, men han forekom mig virkelig halvt vanvittig! Jeg for mit vedkommende var det i det mindste en fjerdedel, altså var vi det tre fjerdedele tilsammen, og således blev det da udført. Men jeg sværger Dem til: kun af mig. Jeg havde det snilde indfald, jeg tog det ned fra dets gamle hage, jeg satte det ind der i skabet – noget ubehændigt, som jeg senere har set – jeg blev dødelig forskrækket – De stakkels modige, nådige frue! – og jeg puttede også nøglen i lommen; "for," sagde jeg, "det kunne dog være, at kongen af Woldom fattede det nødvendige mod, hvilket han endnu aldrig havde manglet, så længe jeg havde været i hans tjeneste, og at han da ville have den nåde at skrive det til mig; jeg ville så om natten hænge det på dets gamle plads igen, og de andre kunne så længe nok bryde deres hoved med at regne ud, hvorledes det var kommet bort, og tilbage igen. Og hvis han ikke fik mod –"

Jeg så ham ind i øjnene, i de smukke, blå øjne, nådige frue, og så, at han ikke ville få det, at han ville skyde den forklaring, der var ham så forfærdelig, ud til det allersidste øjeblik.

Og nu, nådige frue, da jeg så den stærke så svag, da jeg så kongen af Woldom så hjælpeløs – da kom fristeren over mig og hviskede til mig: "Nu må han gøre det! Nu må han give dig den tilladelse, som du allerede hundrede gange i spøg og alvor har bedt ham om, nemlig tilladelsen til at turde vise en forbavset verden, at Garrick og Talma og Ludvig Devrient og hvad de alle sammen hedder kun har været ynkelige stympere i sammen ligning med Hans Fliederbusch den Eneste!" – Men, nådige frue: han, som jeg troede, jeg havde rent i lommen, han ville ikke! Jeg bad, men han afslog det! – Jeg bønfaldt, men han lo mig ud! – Jeg blev vred; han kaldte mig en nar! – Jeg trodsede; han forbød mig det en gang for alle, så længe han var min formynder! – Og jeg – jeg truede – truede med at forråde min herre! Jeg sværger ved alt, hvad der er mig helligt: det var ikke mit alvor, og jeg havde aldrig gjort det, men den tunge bourgogne, bedste, nådige frue og den sene nattetime – jeg har ganske bestemt været forfærdelig uartig og ærligt fortjent den skønneste dragt prygl, end sige da det ene slag, som han – jeg ved det ganske bestemt – kun af vanvare kom til at give mig, da han havde revet nøglen fra mig og lod hånden med den fare hen over mit hoved. Men hans hånd er tung og – blodet styrtede mig ud af næsen, og jeg selv styrtede hovedkulds ned over bordet der, som jeg i faldet rev om, med alt, hvad der stod på det. Og han knælede ved siden af mig, da jeg, – det kan ikke have varet længe, – atter kom til mig selv, og mit hoved lå på hans knæ, og han gav mig gode, kærlige ord; men – nådige frue,

jeg var beruset: – jeg sprang rasende op: "De har slået mig, vi er kvit." – "Hans, du bliver!" – "Jeg vil ikke!" – "Du skal!" – Nu vel, nådige frue, jeg blev først ædru igen i Martins kahyt, og det endda kun halvt, og i hvert tilfælde var vi allerede ti mile ude på søen, og så var det for sent. – Min Gud, nådige frue, hvad er det, De vil?"

Anna, hvis strålende brune øjne og smilehuller og leende mund Hans slet ikke kunne blive træt af at betragte, havde under den sidste del af hans historie sat et meget eftertænksomt ansigt op og var nu pludselig faret op fra stolen og ilet ind i spisestuen. – "O ve!" sukkede Hans, "vi var nu så godt i gang; jeg troede, vi allerede ville være kommet ud over det fordømte bræt; men –"

Da kom hun allerede tilbage – med ilende skridt – med det smukke ansigt strålende af muntert lune og det indtagende bryst bølgende i åndeløs hast. "Nu hurtigt, kære Hans, hurtigt!"

"Hvad?" spurgte Hans, fast bestemt på til gengæld for dette "kære Hans" og det søde, smilende ansigt at tage kampen op med selve Djævlen, ifald den smukke frue skulle befale ham det.

"Vi vil bringe det hele ind i spisesalen og stille det op på buffeten; jeg har lukket af!"

Og allerede havde hun taget det første af sølvtøjet, der faldt hende i hænderne, og var ilet afsted med det, og Hans bagefter hende med et par lysestager under den ene og en kande under den anden arm og med den store konge-punchebolle i begge hænderne.

"Den sætter De ind igen!" sagde Anna, da han med sine skatte indhentede hende henne ved buffeten. "Jeg vil blive her og stille

ind; De kan bringe mig det."

Hans løb frem og tilbage; men hvor meget han end skyndte sig, var den unge frue dog stadig færdig med at sætte ind og stille op, og det tog sig så smukt og prægtigt og smagfuldt ud, at Hans hele tiden ville blive stående og beundre; men hun gav ham ikke tid til det, og efter få minutters forløb var det hele i orden, og det sidste stykke båret ind og stillet op.

"Hvad nu?" sagde Hans, der håbede, at der stadig skulle være mere at gøre, blot for at han kunne have den fornøjelse at blive ved at hjælpe den smukke frue.

"Jeg ved rigtignok ikke, om det er muligt," sagde Anna.

"Det er muligt," svarede Hans afgørende. De var allerede kommet ind i hjørnestuen igen og stod foran skabet.

"De sagde før, at De ville hænge det der op på dets gamle plads igen – men det er der naturligvis ikke tid til nu."

"Jo vist så!" svarede Hans; "klokken er kun halv elleve; toget bliver regelmæssigt forsinket mindst en halv time; jeg tør vædde på, at det endnu ikke er der eller i det højeste lige er kommet; – de bruger mindst et kvarter for at blive færdige på banen og køre hertil – og jeg er færdig med det på fem minutter. "

"De? De ganske alene?"

"Ja, jeg ganske alene – uden nogen som helst hjælp – det var jo mig, der også bar det herind; hr. Nudel ville og skulle jo ikke røre ved den gamle helligdom. Det hænger her umiddelbart under vinduet og står desuden også forneden på den brede gesims – og svært er det slet ikke – tidens tand og ormene har gennemhullet det som en svamp, det holder endnu kun sammen ved hjælp af det tykke lak; det eneste, der er tungt, er

de to store jernkramper i begge ender, og hagerne sidder sikkert nok. Og der er ingen, der vil få det at se; der er ikke en kat på torvet, end sige da mennesker. "

Hans lod sig ikke afholde fra det ved nogen som helst betænkning af den unge frue, ikke en gang ved hendes indtrængende bøn om dog hellere at lade være, ja ikke en gang ved det lille skrig, som hun udstødte, da han nu åbnede begge vinduerne, og storm og regn slog de to – for hun var stadig tæt ved siden af ham – lige ind i de stærkt ophedede ansigter; han lod sig ikke heller afholde ved den iagttagelse, som han meget snart måtte gøre, at skiltet langt lettere kunne løftes fra hængslerne ind ad vinduet end fra vinduet ned på hængslerne; heller ikke ved den meget alvorlige fare for at styrte hovedkuls ned på brostenene med samt skiltet – givet slip på det havde han under alle betingelser ikke – og netop som han tænkte: Se så, nu ligger jeg der, og så godnat smukke frue! – følte han sig grebet i frakken af den smukke frue, og det fo'r ham så som et elektrisk stød gennem armene, – skiltet sad fast; han bøjede sig atter ind i værelset, kyssede den venlige hånd, der havde villet holde ham, lukkede vinduet og spurgte: "Hvad nu?"

"Først må De se at komme til kræfter igen!"

"Efter hvad? Hurtigt, nådige frue, vi har selv i bedste tilfælde ikke megen tid! Hvad nu?"

"De må blive til skelet!"

Hun pegede på det tomme skab, hvis døre endnu stod på vid gab. Hans brød ud i en ellevild latter, og den unge frue lo også, der manglede ikke synderligt, så havde de taget hinanden i hænderne og var danset omkring med hinanden som et par overgivne børn!

"Kosteligt! Kosteligt " udbrød Hans, "ja, jeg dumrian, det mangler naturligvis! Hvor De er fin; han skulle jo finde mig i skabet – og han *skal* finde mig der!"

"Men det bliver nødt til at vare lidt, før jeg kan befri Dem – en time – eller sådan – i det mindste."

"Lad det vare lige til morgenstunden, hvis det er nødvendigt!"

"Men De må ind straks, og jeg må lukke efter Dem; der er endnu noget i huset, som –"

"Genér Dem ikke for min skyld, nådige frue!"

Hans havde allerede indrettet sig i skabet og var ved også at trække den anden dørfløj i efter sig, da han igen stak hovedet ud gennem åbningen –

"Men, nådige frue, ikke sandt, De overtager ansvaret over for Deres hr. gemal?"

"Vær De kun ubekymret."

"Tak! og nådige frue, hvad jeg allerede hele tiden har villet spørge om – hvordan er egentlig doktoren kommet til den nøgle?"

"Det angår ikke Dem."

"Tak! men nådige frue, ikke sandt, selv om De havde vidst det, havde De dog taget ham?"

"Det var godt, at jeg ikke vidste det."

Hun sagde det så alvorligt – Hans måtte nødvendigvis endnu en gang se på hende.

"Hvorfor, nådige frue?"

"Det ville ikke være gået nær så let, og –"

Hun fo'r sig med hånden over panden, men derpå lo hun straks igen: "Nu lukker jeg!" sagde hun.

"Kun en ting endnu: må jeg af og til klage eller stønne eller banke en lille smule eller drive andet sort spøgeri?"

"Nej, De skal forholde Dem stille som en mus."

"Så har jeg den ære allerunderdanigst at anbefale mig indtil videre."

Hans' leende ansigt forsvandt; Anna trykkede døren helt i, lukkede af, lod nøglen glide ned i lommen, nikkede hen til skabet, som om hun havde set, at Hans i det samme kyssede på fingeren af hende, og skyndte sig, efter at hun atter havde lukket samtlige døre, ud ad køkkenet til for med et par klare, jublende takter, som hun selv, uden at vide det, lod klinge hen over trappegangen, at sætte de derude i tavshed og bekymring forsamlede tre, i aldeles målløs forbavselse.

"Hun er blevet forstyrret i hovedet," sagde madam Uelzen.

"Eller har også set ham," tilføjede Nebelow.

"Det kan slet ikke være den nådige frue," mente Dorthe.

Men den nådige frue stod allerede i døren, smilende som en majmorgen og sagde med en stemme, der lød blid og befalende på samme tid:

"Nu må jeg lige i det sidste øjeblik give jer gyselig meget at bestille! Først lader doktoren mig sige, at de unge herrer derhenne hos – er det ikke Ihlefeldt? – jo rigtigt: mo'er Ihlefeldt, De ved det jo, Nebelow! Altså: De går straks hen og hilser fra hr. doktoren og siger, at han beder om undskyldning, fordi han har ladet Dem vente så længe. De skal nu komme om en halv time; og så fører De dem ganske stille ind i spisesalen – så skal jeg nok sige videre besked. Og Nebelow, skeerne der bringer De hen igen – det er jo forhåbentlig ikke nogen stor omvej, for De må nemlig meget hurtigt være tilbage igen – nå,

det var det! – og De, kære madam Uelzen, De dækker imidlertid i stedet for til fem, som De allerede har gjort, til femten – så godt det lader sig gøre; senere kan Nebelow hjælpe Dem og også min Lisette – hun forstår sig fortræffeligt på det; – hvad De behøver af sølvtøj kan De tage i buffeten – jeg har også nogle små overraskelser til de unge herrer – gå De kun! – og De, kære barn – Dorthe, ikke sandt? – hvor langt er De med aftensmaden? Og hvad har De? en, to stege? – Nå, det slår jo nok til."

Den nådige frue havde lukket døren til stegeovnen op og set ind; men Dorthe, der mens de to andre forlod køkkenet, havde stået forundret og ikke vendt øjnene bort fra den nådige frue og nu stod lige overfor hende henne ved komfuret, hun så, hvorledes fruen, skønt hun tilsyneladende havde givet sine befalinger så muntert og fornøjet, havde de store, brune øjne fulde af tårer. Det var for meget for Dorthes hjerte, hun løb rundt om komfuret, faldt ned for den nådige frues fødder og udbrød hulkende: "Ak, forstil Dem dog blot ikke, nådige frue! – det er jo nu alt sammen helt forbi."

"Også du, Dorthe?"

"Ak, nådige frue, hvad skal man sige og gøre, når Kabelmann allerede kommer og fortæller, at hr. assessoren selv kommer!"

"Nå, så går han vel nok igen, Dorthe!"

"Men med hvem? Med den gode, kære herre! Ak Gud, ak Gud, den nådige frue kan slet ikke tro, hvor god han er!"

"Hvor kender du ham da fra, Dorthe? – Men rejs dig først op, og – du behøver heller ikke at råbe så højt."

"Jeg er jo et Woldommer-barn, nådige frue," hulkede Dorthe, idet hun rejste sig – "et styrmands-barn, nådige frue – fra et af

hans skibe. Min fader blev kastet overbord af råen, og moder havde endnu seks børn – lutter drenge – og vi ville alle sammen have sultet ihjel, hvis hr. senatoren ikke havde sørget for os; men han sendte drengene i lære eller lod dem blive sømænd – og de er nu alle sammen godt i vej, og fire er også gift – men jeg er meget yngre, netop så gammel som han; – og vi har ofte leget sammen, da vi var små: her i gården og på torvet og på ballastkisten ved havnen. Og styrmandsbarn eller senatorbarn – det var ganske et og det samme; og også med drengene tumlede han sig, så det var en lyst, kun var han altid den stærkeste, hvad han dog ikke kunne gøre for; men os piger tog han bestandig i forsvar, og til mig sagde han engang: "Gifte mig med dig kan jeg ikke; men når du gifter dig, vil jeg give dig et udstyr; og jeg troede, at han for længe siden havde glemt det, men da jeg nu ved påsketid forlovede mig med Kristian Schütten – han er også styrmand, nådige frue, og er nu i Amerika, og når han kommer tilbage til foråret, skal vi holde bryllup – da siger han til mig: "Dorthe, dit udstyr besørger jeg;" og for seks uger siden, da han skulle rejse bort for at gifte sig – jeg var nemlig dengang hos mo'er Ihlefeldt og havde allerede været der i tre år – "Dorthe," sagde han da, "jeg ville gerne have, når min kone kommer, at her så skulle være en god pige, som hun kunne stole på, og jeg har allerede talt med mo'er Ihlefeldt –" Ak, nådige frue, det er jo ikke, fordi jeg vil rose mig af det – der er jo vistnok ikke et menneske i Woldom – og mellem de fattige bestemt slet ingen – som han ikke har hjulpet Gud ved hvor mange gange; for sådan en mand eksisterer der ikke mage til i hele verden, nådige frue – De kan så tro mig eller ej – og nu – og nu-u-"

"Græd ikke, kære barn!" sagde Anna.

"De græder jo også, nådige frue," hulkede Dorthe.

"Men jeg græder kun af glæde."

Dorthe fo'r sig med begge de røde hænder over øjnene.

"Ja, kære barn, af glæde! Og dig skal jeg aldrig glemme disse tårer, så længe jeg lever! Aldrig! Og gør nu din steg færdig. Du er en god, trofast pige!"

Dorthe stod midt i køkkenet og vidste ikke, om hun var vågen eller drømte; og om den smukke unge, nådige frue virkelig havde givet hende et kys eller ej; og om hun så var gået eller fløjet ud af køkkenet.

8

"Nej, om forladelse; efter Dem! – Efter Dem, om jeg tør bede! – andet havde de ikke sagt" rapporterede Nebelow, der med en utrolig hurtighed havde udrettet sine kommissioner og derefter – på befaling af den nådige frue, der var hos madam Uelzen – i spisesalen – vist doktoren og hr. von Frank ind i herrens værelse.

Nebelow var ved alt det vidunderlige, han havde hørt og set i løbet af de sidste ti minutter, blevet fuldstændig ædru; så ofte han troede at kunne gøre det ubemærket, vekslede han med madam Uelzen blikke, der tydeligt nok tilkendegav, hvor meget han beklagede, at han virkelig intet kunne gøre for hende i hendes hjælpeløshed – nej, virkelig slet ingenting kunne fortælle. Men den gamle havde næppe forladt værelset, før striden, der var blevet afbrudt ved hans nærværelse, begyndte igen:

"Jeg siger det, og jeg gentager det," sagde assessoren med en sagte og tynd, men mærkværdig klar stemme, "jeg har ikke gjort noget og gør ikke noget, som De ikke ligeledes ville have gjort eller ville gøre i mit sted. Og når nu sagen – som jeg aldeles ikke nægter – har en ganske speciel interesse for mig – kalder De ikke en sygdom, der angriber et tilsyneladende sundt og raskt menneske med en så rasende magt, at hårene rejser sig på andre ærlige folks hoveder, eller en, der udvikler sig så lumsk og snigende, at den synes at gøre nar af hele videnskaben, – kalder De ikke den for et interessant tilfælde? Og er det ikke Deres pligt og samtidig en fornøjelse for Dem, at iagttage, at

undersøge ethvert mistænkeligt symptom? Begrunder De ikke Deres slutninger om sygdommens natur på disse iagttagelser og undersøgelser? Er de symptomer, som jeg, hvad mit tilfælde angår, har meddelt Dem, ikke mistænkelige nok? Er de ikke af en sådan beskaffenhed, at enhver retskyndig i verden på dem uden videre ville lade manden anholde? Det unge menneske har ikke forladt dette værelse i levende live – det står for mig som min urokkelige overbevisning. Hvor er han blevet af? Ja, højstærede, det har jeg brudt mit hoved med i fulde fem uger, indtil jeg i aften fik den overraskende underretning, som De behager at kalde en plump mystifikation. Godt! Vi skal få at se, hvordan det hænger sammen dermed. Man kaster ikke et kadaver ind i et skab og lader det ligge der i seks uger. Indrømmet, – af mere end en grund! Jeg tror heller ikke på den hemmelige gang, men jeg kender dette hus' konstruktion temmelig nøje af en gammel byggeplan, som vor stadsbygmester har støvet frem til mig af registraturen; murene er tykke nok, til at der bagved eller under skabet, der i øvrigt allerede længe har forekommet mig mistænkeligt, meget godt kan findes en hemmelig kælder eller deslige; der – i det fremspringende hjørne ved vinduet – De ser, hvor godt orienteret jeg er, omendskønt jeg aldrig har været før i dette værelse – må skabet være. Og i dette øjeblik – det er forunderligt, hvilke tanker der pludselig kan fare én gennem hovedet, når man står på selve stedet – falder det mig ind: Hvor er skiltet blevet af? Skiltet, som hang neden under vinduet lige til hin nat, og som er forsvundet i hin nat?"

"Hvad pokker har det med sagen at gøre?" råbte doktoren.

"Jeg ved det ikke," sagde assessoren, og gned sig over panden; "jeg ved kun, at jeg, da jeg kom til Woldom, for første gang, til min ikke ringe forbavselse hørte, at der eksisterede en åben butik i dette hus; at denne omstændighed på den tid, da hr. Nudel gik på frierfødder i Køln, og jeg – som intim ven af huset så temmelig var *au courant* med alt, ikke nogensinde er blevet berørt med et eneste ord – til stor lykke for frieren; så vidt jeg kender til familien, og navnlig til moderen, ville denne lille fortiede omstændighed nemlig have været nok til at gøre ham fuldstændig umulig. – Det unge menneske og skiltet er forsvundet i den selvsamme nat – i sandhed! Det bringer mig på ganske besynderlige tanker – ganske nye kombinationer. – De ler naturligvis."

"Jeg ler ikke!" råbte doktoren, der stod henne i den anden ende af værelset.

"Men der var nogen, der lo!" sagde assessoren, som nu stod umiddelbart foran skabet.

"Så må det have været Djævelen selv!" skreg doktoren.

Han var sandelig ikke oplagt til at le; det var med nød og næppe, han kunne modstå fristelsen til at styrte ind på det sataniske menneske og gribe ham i struben, som han ville gøre ved en frådende, gal hund, der stod i begreb med sine giftige tænder at sønderflænge det kæreste, han havde på jorden. Store Gud, hvorledes skulle dette ende? Hvis den unge frue ikke havde gjort nogen brug af nøglen, som han før havde sendt hende – hvis hun ikke havde forstået hans tavse advarsel; eller måske forstået den, men ikke haft mod til at følge den – og havde han ikke selv gjort det yderste for at berøve hende dette mod? – såfremt dette forfærdelige menneske, hvis sorte,

stikkende øjne syntes at kunne gennemskue de dybeste hemmeligheder, som om det var glas, blot fandt et blodplettet tørklæde eller en hue, der havde tilhørt Hans, kort sagt et skrækkeligt bevis mere – hvis han, hvad der jo var uundgåeligt, fandt det ulyksalige skilt i skabet – og så – – man hørte tydeligere og tydeligere den rullende lyd af en vogn, der nærmede sig hurtigt – nu klirrede ruderne – holdt! – de var ved huset – dørklokkens ringen – hurtige skridt på trappegangen – ned ad trapperne – derpå op ad trapperne – forskellige stemmer imellem hinanden – hvad skulle det ende med!

"Jeg giver Dem endnu en gang mit ord på," sagde assessoren med sagte stemme, idet han trådte tæt hen til doktoren, "at jeg, langt fra ethvert personligt nag, skal iagttage alle de hensyn, der er mig muligt. Om jeg kan tage sådanne hensyn, vil ganske afhænge af den unge frues takt og hr. Nudels opførsel. – Højstærede hr. Nudel, vil De tilgive en gammel ven af det kære hus i Køln, at han på vor fortræffelige doktors an- og tilsvar tager sig den frihed allerede i aften at gøre Dem sin opvartning og udtale en bøn om, at han også må tage en beskeden del i den forestående familiefest?"

Lebrecht, som lige var trådt ind i stuen, kastede et hurtigt, mørkt blik på den stakkels doktor, der som en afsindig løb frem og tilbage med alenlange skridt; han tog imidlertid den hånd, assessoren rakte ham, og sagde:

"Gæstfriheden, hr. von Frank, er for os her i Pommern en bydende lov fuldt så vel som for folk ved Rhinen. Jeg byder Dem derfor velkommen. Min hustru har allerede flygtigt underrettet mig om, at de var her, hun beder Dem undskylde hende endnu nogle minutter, indtil hun har hilst på mine svigerforældre. Vil

De imidlertid være så god at tage plads? Vil du ikke også sætte dig, Adalbert?"

"Jeg takker," sagde doktoren uden at standse med sine stormskridt.

Lebrechts smukke ansigt forrådte den uro, hvori han befandt sig. Intet menneskes nærværelse kunne i dette øjeblik være ham mere uvelkommen end assessorens.

Undervejs til stationen have han siddet i et mørkt hjørne af sin vogn og havde tænkt på hver eneste af de manende ord, hans ven havde ytret, det blik fuldt af bekymring, som hans intetanende Anna havde sendt ham, idet han gik ud af døren – hele den afsindige situation, han havde kastet sig selv ud i, havde stået ham klar, og i samme øjeblik havde han fået en indskydelse, som han ikke kunne slippe igen. Han ville – og ikke kun for Anna – ikke kun for forældrene – han ville, når de alle var forsamlet, og i doktorens nærværelse, hvis agtelse var ham mere end alle andre menneskers – altså bortset fra Annas – han ville sige til dem, at – "sådan og sådan hænger det altså sammen. Udled nu blot deraf, hvad I kan og vil." Hvad forældrene fik ud af det, hvad de ville sige; hvad Anna … han sænkede hovedet i oprigtig ydmyghed: i sine egne øjne havde han fortjent en hvilken som helst straf; ja, han spurgte endog sig selv, om han dog turde håbe på ikke at skulle lide den allerhårdeste? om han, hvis det ikke skulle blive tilfældet, nogensinde skulle blive sit eget rolige selv igen? – Hvordan han burde bære det – det behøvede han ikke at spørge sig selv om.

Det var et underfundigt træf af skæbnen, at han havde krydset disse menneskers vej – disse mennesker, som han fra allerførste færd havde følt nærede en dyb, uovervindelig

modvilje mod ham; hvis ondskabsfulde vid han ofte nok havde fået prøver af; om hvis fjendskab han – selv uden direkte beviser – instinktivt var fuldstændig overbevist om, og som han mente at se i Annas forældres øjne. Og hvem kunne vel vide, om ikke også i hendes? For han var en snedig mand, som havde kunnet udøve sin indflydelse på hende allerede fra dengang, da hun næsten kun var et barn – han stod i højt i folks agtelse, og hvis nogen brød sig om at tænke over det: med rette. Det havde allerede berørt ham højst ubehageligt, da Bertram havde sagt, at denne mand befandt sig i Woldom, og nu sad han dér – lige foran ham ved hans egen arne – sad der i den selv samme lænestol, han for ikke så længe siden havde ønsket sin gamle, trofaste ven tusinder af mile borte fra! Var det da kun en retfærdig skærpelse af hans velfortjente straf? Måtte det, han ikke havde turdet sige sin ven, nu tilstås i overværelse af denne samme ven, Annas forældre, og – denne mand? Udmærket, han havde jo besluttet, at ingen straf ville vær for hård, og en hårdere end denne kunne ingen nok så ondskabsfuld fjende have fundet på.

Mens mørke, trøstesløse følelser således fyldte den stakkels, tavse Lebrechts sjæl og afspejlede sig på hans formørkede ansigt, og mens hr. von Frank med den mest ugenerte mine af verden passiarede om Køln og om Woldom og om dit og dat, havde doktor Bertram under sit stormløb haft tid og lejlighed nok til at iagttage det besynderlige par ved kaminen. Var det hans ven i samtale med en ny bekendt? Var det en stakkels flue i en edderkops net, der forsigtigt rykker i trådene for at se, hvor stor eventuelt dens offers modstandskraft kan være – en stakkels djævel af vandringsmand, der roligt marcherer afsted,

mens røveren bag busken retter sin bøsse imod ham? Et menneske, som før han lægger ildklemmen, han har rørt om i kullene med, fra sig, falder død om i stolen af et hjerteslag? – Ja, et slag i hjertet, hvis hun ikke stod ved siden af ham i de farer, der truede fra alle sider – hun, om hvem de unge mennesker – hvor var de nu henne? – i aften skulle have sunget –

Den hulde, skønne, gode, rene –
Hans søde trøst, hans sikre skjold –

Hør mig fader Apollo! jeg vil aldrig mere forsynde mig imod dig med anonyme vers, hvis du denne gang gør mig til en af dine profeter!

Således bad denne sære mand, idet han tørrede angstens sved af panden med et gult lommetørklæde. Så vendte han sig om og stod pludselig ubevægelig med lommetørklædet i hånden. Ind ad døren til entreen, som Nebelow havde åbnet, trådte netop en statelig gammel herre i sort kjole, med den mest udprægede dobbelthage mellem høje, stive fadermordere og med en stor, korpulent dame i sort silkekjole under armen, en dame, hvis mest iøjnefaldende træk var en imperatornæse under svære, sorte, lige øjenbryn. Og mellem dette værdige pars sorte skuldre så doktoren et smukt ansigt, der var det eneste, han søgte, og som, mens de sorte skuldre svingede til venstre, blev stående endnu et øjeblik i dørkarmen og fra store, strålende øjne tilkastede ham et blik – et eneste, af det huldsaligste, mest skalkagtige smil ledsaget blik – og alle i værelset – assessoren ikke undtagen – blev som pludseligt skræmte ved en besynderlig lyd, der lød halvt som et menneskes skrig, halvt som en hanes galen, en lyd, som doktoren utvivlsomt havde udstødt, endskønt han nu med den

alvorligste mine af verden gik hen imod hr. og fru kommerceråd Schmitz og i velvalgte ord gjorde krav på den ret: at turde præsentere sig som Lebrechts ældste og bedste ven.

Det varede da heller ikke ret mange minutter, før der mellem det omkring kaminen placerede selskab var den livligste samtale i gang, en samtale, i hvilken kun Lebrecht ikke tog del.

Hvad kom hr. von Franks reminiscenser fra det kære gæstfri hus i den hellige by ham ved? eller hans svigermoders nådige svar, hans svigerfaders historier om den netop overståede rejses oplevelser, og om hvordan han heltemodigt havde bekæmpet både sult og tørst for at ikke ødelægge sin appetit til middagen, ikke mindst indholdet af kongebollen?

Hvad tog han sig af Bertrams vid, der brød ud i de mest vanvittige spøgefuldheder og mere end én gang havde fået Annas gode gamle fader til at næste at vride sig af latter, så at doktoren havde følt sig foranlediget til at standse det ved at slå ham blidt mellem de sorte skuldre? Hans blik – når han da turde hæve det fra gulvet – søgte kun hendes ansigt, som aldrig havde forekommet ham så skønt, så strålende af munterhed – en munterhed, der desværre kun stod i alt for tydelig modsætning til den trætte tristesse, der havde gjort ham de sidste timer så ydmygende. Og hvorfor havde hun i sit hastværk taget netop den grå silkekjole på, som han holdt så meget af, fordi det netop var den, han havde set hende bære, da han første gang så hende, hvis det da ikke netop skulle være for at minde ham om den uvurderlige skat, han engang havde ejet, og som han nu stod for at skulle miste igen for altid? Hendes latter ville dø hen – den latter, som med jævne mellemrum hævede sig sølvklar over konversationens almindelige summen og ramte

hans øre med pinefuld sødme! Hvordan ville ikke det strålende smil forsvinde fra hendes ansigt for hvert ord, han ville ytre – og dog måtte det frem!

"Højstærede, vil De tillade mig et par ord –" afbrød han endelig.

"På ingen som helst betingelse, " sagde doktoren, der vedblivende havde iagttaget ham skarpt til trods for alle de narrestreger, han gjorde – "han vil holde en tale! – det tillader De da ikke, nådige frue!"

"På ingen måde!" svarede Anna, idet hun afbrød en tilsyneladende meget ivrig samtale med assessoren og hurtigt vendte sig om – "kun ved bordet! Jeg sværmer for taler ved bordet, dem holder papa så udmærket – jo, jo det gør du, papa! – og assessoren her, må De vide, doktor, har en ligefrem rhinsk verdensberømmelse for sine skåltaler, og fortjener den også. Og fra Dem, kære doktor, efter den lektion, De har givet mig i dag, forventer jeg mig noget virkelig storslået. Og Lebrecht, du skal også tale – jo du skal, hvad enten du vil eller ej. Jeg har inviteret dine kontorister – det er forresten sært, de ikke er kommet endnu – ja, dem alle sammen; og også de unge mænd fra butikken. Jo, moder, vi har en butik – sådan en rigtig virkelig butik med viktualier og kolonialvarer, som har været i familien i jeg ved ikke hvor længe, og hvor man kan købe alt, hvad man kan ønske sig at bruge i sit køkken. Jeg må endog sige, at jeg er mere fornøjet med butikken end med dette prægtige gamle hus; jeg skal nemlig sige dig, at Lebrecht gav mig hele indtægten af den til nålepenge ved vor forlovelse – det er adskillige tusinde thaler om året, mama. Vi ville overraske dig, og havde endog taget det gamle skilt under vinduet ned, men jeg er alt for stolt

af min butik – så det måtte straks på plads igen. Så I det slet ikke, dengang I kom? Og papa, sukkeret og pomeranserne til kongebollen, det kommer alt sammen fra min butik! Men, mama, hvad der måske vil interessere dig endnu mere, så har vi også et skelet her i huset – ja, det er altså den rareste og mest fornemme ting i verden, for sådanne skeletter findes kun i meget gamle og fornemme huse, og ethvert hus af den sort må have sit skelet. Vor gode doktor her forstår alt det der med skeletternes – kaldte De det ikke patologi, doktor? – og der findes både vedvarende og midlertidige, men de vedvarende er de ægte, og vores her er et ægte, vedvarende ét. Oh, han har gjort mig højst nysgerrig angående dette skelet, men jeg kunne ikke gøre noget, for Lebrecht har nøglen til det det store skab derhenne, hvor det ligger i sin kiste, og jeg måtte vente, til vore kufferter blev bragt herhen. Jeg har også, til madam Uelzens store fortrydelse, måttet undvære vort sølvtøj indtil nu – det er også derinde i skabet, sammen med kongebollen, kære papa. Men hør, Lebrecht, det er virkelig på høje tid, at vi får sølvtøjet frem og kommer til bords. Skelettet vil selvfølgelig spise sammen med os. Du skal slet ikke være bange for det, mama, der var jo rigeligt med skeletter i vores halvtreds slotte; den gode assessor vil også blive henrykt for at gøre bekendtskab med det. De tilhører jo også en gammel familie, hr. von Frank, og jeg ved hvor entusiastisk De er med skeletter – især vores. Her er nøglen, Lebrecht."

På Lebrechts pande havde der lagt sig en glødende sky lige fra det øjeblik, Annas smilende læber udtalte de skæbnesvangre ord. Han fik ikke tid til at danne sig den mindste antydning af en formodning om, hvorvidt Bertram havde forrådt ham, eller

hvordan hun havde fået fat i nøglen; forresten var det vel også ligegyldigt! Han vidste, han følte kun én ting: hans ruelse, hans soning – alt var for sent! Han kunne være død af skam for denne troldkvindes fødder, der med sit sødmefulde smil, skødesløst og legende, med lette og blide hænder løste de tunge lænker, hvormed hans ynkelige mangel på tro på hendes uendelige kærlighed og godhed havde fængslet ham.

Og mens han endnu – et svagt, beskæmmet menneske – studsende stirrede på det ufortjente nådens vidunder – hvad var det så for en ny lysglans, der nu næsten blændende traf hans berusede øje? Kunne det virkelig være muligt? Hendes tungsind før – hendes overgivne munterhed nu – Bertrams antydninger – assessorens uforklarlige nærværelse – politibetjenten, der havde fulgt ham over alt på banegården – hun havde også vidst det, båret det og tiet – hun, som han ikke havde anset for højsindet nok til at kunne komme ud over en ren ynkelig bagatel!

Den stærke mand segnede næsten under det overmål af lykke, der styrtede ind over ham. Han tumlede op fra sin stol som en beruset, han styrtede hen til skabet, han rev døren op:

"Hans!"

Hans havde fra det mørke skab så hurtigt styrtet sig ud i sin herres vidtudbredte arme, at man knap vidste, om han var kommet fra skabet eller vokset op af gulvet! Selv Annas moder havde det i hastværket været umuligt at udstøde endog det mindste skrig af overraskelse eller skræk, mens allerede de to under tårestrømme atter og atter omfavnede hinanden som brødre, der har fundet hinanden igen efter en lang, smertelig skilsmisse.

Hans gjorde sig først fri, tørrede tårerne af sine leende øjne, bukkede graciøst og sagde: "Jeg beder Dem undskylde, hr. og fru kommerceråd. Mit navn er Hans Fliederbusch, fjerde kommis i Deres svigersøns handelshus. – Hr. assessor von Frank? det glæder mig meget at gøre Deres ærede bekendtskab – Ja, De må tilgive mig mine følelsesudbrud og min noget reducerede tilstand, mine damer og herrer. Det er ikke så morsomt at være lukket inde her i seks uger uden anden morskab end en natlig spadseretur gennem den hemmelige gang til Galgebjerget og et slag seks og tres med slaveskibskaptajnerne derude. Og tænk Dem, da jeg ikke have flere rede penge, så tog de skurke alt sølvtøjet fra mig, et stykke ad gange, undtagen kongebollen, hr. kommerceråd, som De kan se skinne der ganske alene – den ville jeg ikke opgive under nogen omstændigheder – ja, og vil De tænke Dem en sådan grådighed, hr. assessor? – til sidst tog de endog mine støvler."

"*Mauvais sujet!*" udbrød doktoren, "vil du da aldrig komme til fornuft? Dette, hr. kommerceråd, må De vide – tillader De, hr. kommerceråd!"

Og doktoren bankede hr. kommerceråden, der over al den spas, som han ikke forstod et ord af, og alle de komiske personager, der var som sprunget ud af et karneval, var nær ved at kvæles af latter – doktoren bankede ham blidt mellem de sorte skuldre og trak ham derpå til side for at tilhviske ham et par forklarende ord om disse narrestreger, mens Hans skyndte sig over entreen til spisesalen, hvorfra han havde hørt forskellige toner, der syntes at ville slå et "A" an.

"For Himlens skyld, kære hr. von Frank, hvad betyder alt dette?" hviskede fru kommerceråd inde Schmitz til assessoren,

der løftede sig op på tåspidserne af sine lakerede støvler og hviskede tilbage:

"Det betyder, nådige frue, at De har en meget klog datter, og at man må stå betydelig tidligt op for at vinde sit revancheparti!"

Men Anna holdt sin mand omfavnet, som ville hun aldrig mere slippe ham af sine arme.

"Tilgiv mig, Lebrecht!"

"Hvad skal jeg tilgive?"

"Du gjorde mig jo næsten vanvittig, Lebrecht."

"Jeg – jeg var fjols, en galning! Anna, Anna! fra dette øjeblik lever jeg på din nåde!"

"På min kærlighed, Lebrecht, som jeg på din. Er det ikke rigtigt, doktor, vor kære, kære ven?"

Doktoren, der netop passerede forbi dem, kyssede ivrigt den hånd, der blev ham tilbudt og råbte:

"Jeg ved ikke, hvad De har talt om; jeg ved kun, at der endnu findes engle, og at kun en digters øje er benådet med den evne at se dem, og at mit øje her har beskuet denne engel, da jeg dagen efter din afrejse sad i mit mørke hjørne hos mo'er Ihlefeldt og som en slags erstatning for, at du forlod mig, at jeg fra da af ville blive mere ensom end nogensinde, ønskede dig den bedste af alle hustruer. Det har jeg digtet – men hvor er de mennesker, der skulle synge det?"

De store fløjdøre til spisesalen blev stødt op. Blændende glans strålede ind fra hundreder af lys i kroner og lampetter og kandelabre på det sølvprangende bord, og derinde så man otte eller ti unge herrer med sorte kjoler og hvide halstørklæder og

handsker, der snart til en bekendt, almindelig yndet melodi begyndte at synge doktorens sang.

Så lød det højt: Hurra, hurra og leve! og nok en gang leve! og så det lange! Det var Hans Fliederbusch, der havde sluttet sig til de syngende, og lod sin kraftige tenor høre.

Så åbnede kredsen sig for, under Hans' ledelse, der bar den vældige kongebolle højt hævet foran sig, at lade selskabet passere; hr. Schmitz, der havde sin datter ved armen, hviskede i hendes øre: "Du, Anna, tør jeg sige til mama, at jeg allerede før vidste det?"

Lebrecht førte den værdige ætling af Klüngel-Pütz, som trohjertet forsikrede ham, at hun naturligvis ikke troede et ord af denne noget grove spøg, som Anna havde fortalt angående forretningen.

Doktoren var blevet lidt tilbage, for at pudse sine briller, der i den sidste halve times tid havde haft en tilbøjelighed til at blive duggede, og ville så byde assessor von Frank armen.

Men assessoren var forsvundet.

"Skade," brummede doktoren og satte atter brillerne på; "han er dog et fint hoved, der i aften, da det uden tvivl kommer til at gå lystigt til, ville have forskaffet mig mangen god spas endnu, – og hvad det andet angår – du gode Gud, han aner ikke, hvor forsonlige og gode de mennesker er, der lykkelig og vel har deres skelet ude af huset!"

Om "Skelettet i huset"

Forfatter: Friedrich Spielhagen (1829-1911).
Org.udgave: *Das Skelett im Hause.* Føljeton i Westermanns Monatshefte 1878, bogudgave L. Staackmann, Leipzig 1878.
Denne udgave baseret på: *Skelettet i Huset.* Fortælling af Friedrich Spielhagen. Kunstforlaget Danmark, København 1909.
Oversætter: Ikke oplyst i bogforlæg, ant. Richard (1846-1894). Enkelte manglende afsnit oversat af Kim N. Jensen.
Redigeret af: Kim N. Jensen.

ISBN 978-87-7628-131-1
2. ebogsudgave, tidligere udgave (med titel Skelettet i skabet) ISBN 978-87-7979-377-4 (Ølstykke 2014)

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk